

TC

Yeditepe Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Yönetimi Denetimi Bölümü

Öğretmen Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Orhan Oğuz

Danışman: Prof. Dr. Canan Çetin

İstanbul,2008

ÖNSÖZ

Sağlıklı toplum oluşturmanın ilk şartı sosyalleşmiş bireyler yetiştirmektir. Okullar bu işlevi yerine getiren sosyal kurumlardır. Öğrencinin eğitiminde, sadece sınıf ve okul değil, dış faktörlerinde etkisi büyüktür. Dolayısıyla, uygulamaları okul ve öğretmenle birlikte ailenin de desteklemesi gereklidir.

Eğitim sistemi içinde okulların temel işlevi, öğrencilerine istenilen davranışları kazandırmak ve belli öğrenme yaşantılarının öğrencilerle yaşanmasını sağlamak için çevreyi gerekli bir biçimde düzenlemektir. Okulların girdisi olan öğrencinin bu kurumlar içinde yeterli düzeyde eğitimini alması için ailenin desteği gereklidir. Okul-aile işbirliği ile sağlanacak destek öğrencilerin, bilgi beceri ve tutumlarının değişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ailelerin okul çalışmalarına katılımı ve okulda verilen eğitime destek vermesi için okul ile işbirliği içinde olması öğrencinin başarısını hiç şüphesiz artıracaktır.

Öğretmen-aile işbirliğinin formal ve informal eğitimin sağlanabilmesi için çok önemli bir işlevi vardır. Bu işbirliği, öğrencinin güdülenmesi, derslere katılımı, kendine güven, davranışlarının geliştirilmesi ve başarının artmasında önemli katkılar sağlamaktadır. Ailenin öğretmenle işbirliği içinde olması çocuklarının okuldaki sorunlarına daha yakın olmalarını sağlar. Öğretmenin çocuk hakkında ve aile hakkında ne kadar fazla bilgisi olursa, o aileyi ne kadar fazla tanır ve aileye ne kadar fazla yakın ve samimi olursa, öğrencinin öğretmene güveni ve inancı o kadar fazla olur. İnsan inanmadığı bir şeyi başaramaz. Güvenmediği bir kişinin söylediklerine de inanmaz.

Bu çalışmada öğretmen-aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçları ve aile-öğretmen işbirliğinin öğrenci başarısına etkisi belirlenmeye çalışılacaktır. Ayrıca ailelerin, çocukları ile ilişkileri, okul ile ilişkileri, ailelerin eğitim ihtiyacını karşılamak için neler yapacağına ilişkin tartışmalara da yer verilecektir.

Araştırmada anket çalışmalarını sürdürürken bana yardımcı olan ve anıları ile katkıda bulunan babam Muzaffer Oğuz'a, Adem Keven hocama ve evre okullardaki diğer müdür ve ğretmen arkadaşlarıma, yüz yüze görüşmelerde samimim ve içtenlikle sorularıma cevap veren ailelere teşekkür ederim.

Çalışmalarımı destekleyen bana yol gösteren her zaman hiçbir yardımı esirgemeyen, bana her konuda örnek olan çok değerli vefakr danışmanım Prof. Dr. Canan etin'e bana çok değerli zamanlarını ayırdığı için teşekkürü bir borç bilirim.

Ocak 08

Orhan Oğuz

ÖZET

Çağdaş dünya, geleceğe büyük hazırlıklarla ve donanımlarla girmektedir. Hazırlıkların başında da donanımlı eğitimciler ve donanımlı gençler bulunmaktadır. Çağımızda okul yönetimleri hem çağın gereksinimlerine yanıt verecek, hem de bulunduğu toplumun kültürel değerlerini yaşatacak eğitim ortamları oluşturma görevini yüklenmişlerdir. Okul çevresinde olup bitenlere duyarsız kalamaz. Hem bulunduğu topluluğa liderlik yapacak, hem de özel programlarla çevresi ile de bütünleşip uyum içinde olacaktır. Bir elin beş parmağının bir olmayışı gibi okul ortamında da yediği yediğine uymayan, giydiği giydiğine uymayan birçok aile modelinin çocukları bir araya gelmektedir.

Genellikle evlerinde aileleri ile sorunları olan çocuklar, bu sorunlarını okullarına ve sınıflarına taşırlar. Evde bastırdıkları duygularını arkadaşlarına ve öğretmenlerine yöneltirler. Bazen de bunun aksine, tamamen içlerine kapanırlar. Öğretmenlerin, okul idarelerinin sorunlu öğrencilere anlayışlı ve sevecen davranarak onlara bir noktaya kadar yardım edebilecekleri doğrudur. Ancak kendi çocuğu ile hiç ilgilenmeyen, tamamen yanlış eğitim uygulayan bir ailenin hatalarını düzeltmeye hiçbir öğretmenini ve eğitim kurumunun gücü yetmez. Anne baba okulla işbirliğinden kaçırırsa, yapılacak hiçbir şey yok demektir.

Bu araştırmada ilköğretim ve ortaöğretim okullarında, öğretmen aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçlarının ne düzeyde olduğu, bu işbirliğinin öğrenci başarısına nasıl katkı sağladığı belirlenmeye çalışılacaktır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm “Giriş”tir. İkinci bölüm bu konu ile ilgili “İlgili Literatür ” başlığı altında toplanmıştır. Bu bölüm, “aile-öğretmen”, “aile okul işbirliği” ve “alan araştırması yayınları” diye üç şekilde incelenmiştir. Üçüncü bölüm “Araştırmanın yöntemi, Bulgular ve Yorumlar” ile ilgili bilgi vermektedir. Dördüncü bölümde ise “Sonuç ve Öneriler” başlığı adı altında araştırma ile ilgili ulaşılan sonuçlar anlatılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın bazı önemli sonuçları şunlardır:

Annelerin çocukların ödevleri ile daha fazla ilgilendikleri (%56,2) görülmüştür. Ayrıca çocuğun okuldaki eğitimi ile de annelerin (%54,1) oranla daha fazla ilgilendikleri ortaya çıkmıştır. Bu orandan anlaşılan annelerin daha fazla zamanlarının olması ve annelerin genellikle çalışmamasıdır. Araştırmaya göre annelerin %66,8 lik bir kısmının ev hanımı olması çocuklarına ayıracak zamanlarının fazla olduğunu göstermektedir. Okul müdürleri ve rehberlik servisleri ile yapılan görüşmelerde ev hanımı annelerin büyük çoğunluğunun eğitim düzeyinin düşük olduğu buda anne ile yapılan işbirliğinde annenin çocuğa yaklaşımının yanlış olması bu nedenle yeterli verim alınamamasına sebep olmaktadır görüşü belirtilmiştir.

Araştırmanın bazı önerileri şunlardır:

Okullarda öğretmen ve rehberlik servisleri sıkı bir işbirliği içinde olmalıdırlar. Aileler ile ders öğretmenlerinin sıkı bir ilişki içinde olması öğrenci başarısına önemli katkıda bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca rehberlik servisinin ders öğretmeni ile işbirliği kurarak aile öğretmen işbirliğini organize etmesi hem öğrenciye hem de aileye olumlu bir katkıda bulunacağı ve öğretmen aile arasındaki kopukluğu gidereceği saptanmıştır. Bu nedenle aile-öğretmen birlikteliği rehberlik servisi yönetiminde sağlanmalıdır.

Okul yöneticileri aileler ile ilişkilerini geliştirerek ailelerin eğitime katılımını sağlamalı ve aileleri eğitici, ailelerin eksik olduğu konularda seminerler organize etmelidir.

Eğitimde bütünlüğün ve verimliliğin sağlanması için öğretmen aile ve okul işbirliğine önem verilmelidir. Sınıf öğretmeni rehberlik servisi organizasyonunda öğrencilerin aileleri ile iletişim içinde olmalıdır. Gerektiğinde ailelere de eğitim vermelidir.

Ayrıca rehberlik servisi ailelere evde çocuğun eğitiminin devamlığı için çeşitli kitapçıklar dağıtılmalıdır. Evlerde aile ziyaretleri yapılmalıdır.

ABSTRACT

Modern world enters the future by great preparations and rigging. Those who manage these preparations are cultivated educators and cultivated young men. In this century school managements has the mission of creating education environments which answer the needs of the century and maintains the cultural values of the society. School cannot keep insensitive to the events. It will lead the society and will be in concordance with the environment using special programs. Lots of children from many different family models come together at school.

Children having problems with their families usually bring their problems to the classroom and school. They direct their feelings to their friends and teachers. On the contrary they sometimes become completely shy. Teachers and managers can help these students to a certain degree by treating them kindly and pleasantly. Nobody can correct the mistakes of a family who is never concerned about their children. There is nothing to do if the family avoids co-operating with school.

In this research, teacher and family cooperation and educational needs of families in primary and secondary schools and the contribution of this co-operation to the student's success will be tried to be determined. Scanning model is used in the research.

This study has eight parts. The first part is introduction. The second part is concerned publications about this subject. This part has been investigated under three headings as family-teacher, family school co-operation and publications of area research. The third part gives information about the method of the research. In the fourth part findings about the datum subjects are investigated. The fifth part is about the interviews. In the sixth part the findings of the fourth part and the results of the interviews are discussed. The seventh part is about the results and the last part is about suggestions.

These are some of the important results of the research. Mothers are more interested in children's homework { %56.2 } Mothers are more interested in children's school education as well { %54.1 } This is because mothers have more time and they generally do not work. According to the

research the fact that %66.8 of the mothers are housewives show that they have more time for their children.School managers and psychological guides point out that most of the housewife mothers are not well-educated,they treat their children wrong and cannot be useful for their children.

Here are some of the suggestions of the research.Teachers and psychological guidance departments must be well co-operated in schools.Strong relations between families and teachers contribute to students'success a lot.If the psychological guidance department organizes family teacher co-operation it will contribute both to the student and the family.

School managers must realize family participation to education and organize seminars for them.In order to form wholeness and productivity in education teacher ,family and school co-operation must be concerned as very important.The class teacher must be in communication with families within the organization of psychology department.He or she must educate families when needed.

The department of psychological guidance must also give various booklets for the maintance of the child's education at home.Families must be visited in their houses.

TABLolar LİSTESİ

Tablo1: “Evde Çocuğun Ödevleri İle İlgilenen Kişi” Değışkeninin tablosu	65
Tablo2: Deneklerin “Çocuğunuzun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi” sorusu değışkenine göre dağılımı tablosu	66
Tablo4: Ailelerin “Eğitim durumu” değışkenine göre dağılımı tablosu	65
Tablo5: Ailelerin “Eşinizin Eğitim Durumu” değışkenine göre dağılımı tablosu	66
Tablo6: “Annenin mesleği” değışkenine göre dağılım tablosu	67
Tablo7: “Babanın mesleği” değışkenine göre dağılım tablosu	67
Tablo8 “Çocuğun Cinsiyeti” Değışkenine Göre Dağılım tablosu	68
Tablo 9: “Çocuk sayısı” değışkenine göre dağılım tablosu	68
Tablo10: “Çocuğun sınıfı” değışkenine göre dağılım tablosu	68
Tablo11: “Veli toplantılarına hangi sıklıkta katılıyorsunuz” sorusu değışkenine göre dağılım tablosu	69
Tablo 12: “Okul yeri” değışkenine göre dağılım tablosu	69
Tablo13: Deneklerin “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusuna cinsiyetler arası görüş farklılıkları tablosu	70
Tablo 14: Deneklerin “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusuna verilen cinsiyetler arası görüş farklılıkları tablosu	70
Tablo 15: Deneklerin “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre cinsiyetler arası görüş ayrılıkları tablosu	71
Tablo 16: Deneklerin “ Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaba göre cinsiyetler arası görüş ayrılıkları tablosu	71
Tablo 17: Deneklerin “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara göre cinsiyetler arası görüş ayrılıkları tablosu	72
Tablo 18: Eğitim durumlarına (ilkokul mezunu – üniversite mezunu) göre deneklerin “sınıf etkinliklerinde görev alarak” cevabı ile ilgili değerler tablosu	72
Tablo 19: Eğitim durumlarına (ilkokul mezunu – üniversite mezunu) göre deneklerin “Okul-aile işbirliği koruma derneklerinde görev alarak” cevabı ile ilgili değerler tablosu	73
Tablo 20: Annenin mesleği değışkenine göre “öğretmen beni okula çağırduğında” cevabına göre bulgular tablosu	73
Tablo 21: Annenin mesleği değışkenine göre “okul-aile işbirliği gibi koruma	

derneklerinde görev alarak” cevabına göre bulgular tablosu	74
Tablo 22: Deneklerin yaşlarına göre “Çocuğumun durumunu öğrenmek için okula gittiğimde” cevabına göre bulgular tablosu	74
Tablo 24: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılım tablosu	75
Tablo 25: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda yapılan veli toplantılarında ” cevabının dağılım tablosu	76
Tablo 26: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yapılan toplantılarına katılarak ” cevabının dağılım tablosu	77
Tablo 27: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Sınıfta çocuğumla ilgili bir sorun olduğunda ” cevabının dağılım tablosu	78
Tablo 28: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz? ” sorusunun dağılım tablosu	79
Tablo 29: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okul müdürü ya da yardımcıları ile görüşme imkanı bulabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	80
Tablo 31: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusunun dağılım tablosu	82
Tablo 32: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ders çalışma saatlerini düzenli olarak ayarlayabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	83
Tablo 33: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	84
Tablo 34: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	85
Tablo 35: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	86
Tablo 36: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sabırla dinliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	87
Tablo 37: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	88
Tablo 38: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	89

Tablo 39: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” sorusunun dağılım tablosu	89
Tablo 40: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “gerektiğinde çocuğunuzu ödüllendiriyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	90
Tablo 41: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	91
Tablo 42: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza oyun oynama zamanı veriyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	92
Tablo 43: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	93
Tablo 44: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza düzenli okuma ve çalışma alışkanlığı edindirebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	94
Tablo 45: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza kaynak kitap ve araç-gereç seçimi konusunda yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu	94
Tablo 46: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” sorusunun dağılım tablosu	95
Tablo 47: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” sorusunun dağılım tablosu	96
Tablo 48: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” sorusunun dağılım tablosu	97
Tablo 49: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” sorusunun dağılım tablosu	98
Tablo 50: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” sorusunun dağılım tablosu	99
Tablo 51: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” sorusunun dağılım tablosu	100

Tablo 52: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılım tablosu	101
Tablo 53: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda yapılan veli toplantılarında” cevabının dağılım tablosu	102
Tablo 54: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak” cevabının dağılım tablosu	103
Tablo 55: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	104
Tablo 56: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda yapılan tüm etkinliklerden ve törenlerden haberiniz oluyor mu?” cevabının dağılım tablosu	104
Tablo 57: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” cevabının dağılım tablosu	105
Tablo 58: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı oluyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	106
Tablo 59: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini kontrol ediyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	107
Tablo 60: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	108
Tablo 61: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” cevabının dağılım tablosu	109
Tablo 63: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	110
Tablo 64: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	111
Tablo 65: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuza kaynak kitaplar ve araç-gereç seçiminde yardımcı olabiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu	112
Tablo 66: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” cevabının dağılım tablosu	113
Tablo 67: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” cevabının dağılım tablosu	114
Tablo 68: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okula, çocuk eğitimi konusunda	

eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” cevabının dağılım tablosu	115
Tablo 69: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Ailelerin, ihtiyaç duydukları konulara ilişkin kitapçıklar hazırlanarak ailelere dağıtılmalıdır.” cevabının dağılım tablosu	116
Tablo 70: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” cevabının dağılım tablosu	117
Tablo 71: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanınmaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” cevabının dağılım tablosu	118
Tablo 72: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” cevabının dağılım tablosu	119
Tablo 73 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Veli Toplantısına Ne Sıklıkta Katılıyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevapların dağılımı tablosu	121
Tablo 74 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Çocuğumun Durumunu öğrenmek İçin Okula Gittiğimde” Cevabının dağılımı tablosu	121
Tablo75 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Öğretmen Beni Okula Çağırdığında” Cevabının dağılımı tablosu	121
Tablo 76 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Öğretmenin Düzenli Olarak Her Ay ya da Her Hafta yapılan Toplantılarına Katılarak” Cevabının dağılımı tablosu	122
Tablo 77 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Okula Gittiğinizde Öğretmenle Rahatlıkla Görüşebiliyor musunuz?” Sorusuna göre dağılım tablosu	124

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	VIII
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	6
1.3. Alt Problemler	6
1.4. Denenceler	7
1.5. Sayıtlılar	8
1.6. Araştırmanın Amacı	8
1.7. Araştırmanın Önemi	8
1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları	9
BÖLÜM II	
İLGİLİ LİTERATÜR	
2. Giriş: Konu İle İlgili Temel Kavramlar, Okul Aile İş birliğinin Önemi ve Yararları	10
2.1.1. Konu İle İlgili Temel Kavramlar ve Tanımlar	10
2.1.1.1. İşbirliği	10
2.1.1.2. İlişki	10
2.1.1.3. Öğretmen	10
2.1.1.4. Öğrenci	11
2.1.1.5. Aile	11
2.1.1.5. Okul	11
2.1.1.6. Başarı	11
2.1.2. Okul Aile İş birliğinin Önemi	11
2.1.3. Okul Aile İş birliğinin Yararları	15
2.1. Okul Aile İş birliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi	19
2.1.1. Ailenin Okul Başarısına Etkisi	19
2.1.1. Aileden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri	20
2.1.1. Çocuk Eğitiminde Ebeveynlerin Yeterlilikleri	21
2.1.1. Ailelerin Çocuklarına Karşı Tutumları	21
2.1.1.4. Baskıcı Aile Tutumu	21
2.1.1.4. İlgisiz Aile Tutumu	22
2.1.1.4. Tutarsız ve Dengesiz Aile Tutumu	23
2.1.1.4. Demokratik Aile Tutumu	24
2.1.1.5. Okul Aile iş birliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi	25
2.2. Aile Çocuk İlişkisi	27
2.2.1. Ailenin Çocuğun Başarısındaki Sorumlulukları	28

2.2.1.1. Ailede Disiplin ve Ceza	28
2.2.1.2. Başlıca Disiplin İlkeleri ve Yöntemleri	29
2.2.1.2.1. Disiplin İlkeleri	31
2.2.1.2.2. Disiplin Yöntemleri	32
2.3. Okul Aile ve Öğretmen Aile İlişkisinde İşbirliğinin Sağlanması	34
2.3.1. Okul Aile İlişkisinde İşbirliğinin Sağlanması	34
2.3.1.1. Okul Aile İşbirliğinin Önemi	35
2.3.1.2. Okul Aile İşbirliğinin Yararları	36
2.3.1.3. Okul Aile İlişkisinde Engeller	37
2.3.1.4. Okul Aile ilişkisinde Ailenin Yönetime Katılması	37
2.3.2. Öğretmen Aile İlişkisinde İşbirliğinin Sağlanması	38
2.3.2.1. Öğretmen Aile İşbirliğinde Öğretmenin Yetki ve Sorumlulukları	39
2.3.2.2. Okul Aile İşbirliğinde Öğretmenin Yeri	42
2.3.2.3. Öğretmen Veli Toplantısı	43
2.3.2.4. Aile Çocuk İlişkisinin Çocuğun Sınıftaki Davranışına Etkisi	47
2.3.3. Öğretmen Aile İlişkisinin Öğrenci Başarısına Etkisi	50
2.3.3.1. Okul Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi	50
2.3.3.2. Aile Çocuk İlişkisinin Öğrenci Başarısına Etkisi	51
2.3.3.3. Öğretmen Aile ve Çocuk İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi	52
2.3.3.4. Öğrencilerin Sorumluluklarını Artırmak İçin Öğretmen ve Aile İşbirliği	54

BÖLÜM III

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ, BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1.1. Araştırmanın Yöntemi	52
3.1.2. Evren ve Örneklem	52
3.1.3. Verilerin Toplanması	52
3.1.4. Verilerin Analizi	53

3.2. BULGULAR

3.2.1. Yapılan Mülakatlar	57
3.2.1.1. Aile Çocuk İlişkisi ile İlgili Bulgular	57
3.2.1.2. Öğretmen Aile İlişkisi İle İlgili Bulgular	61
3.2.1.3. Öğretmen Öğrenci İlişkisi ile İlgili Bulgular	63
3.2.2. Aile Denekler İle İlgili Bulgular	65
3.2.3. Annenin Mesleği Değişkenine Bağlı olarak bulgular	73
3.2.4. Yaş değişkenine göre verilen cevaplarla ilgili bulgular	75

3.3.5. Çocuk sayısına göre ailelerin sorulara verdikleri cevaplarla ilgili bulgular	100
3.3.6. Babanın Mesleğine Göre Bulgular	117
3.3. TARTIŞMALAR	121
BÖLÜM IV	
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	
4.1. SONUÇ	
4.1.1. Ailelere Sorulan Bazı Bağımsız Sorular İle İlgili Sonuçlar	123
4.1.2. Annenin Mesleği Değişkenine Göre Sonuçlar	123
4.1.3. Annenin Yaşı Değişkenine Göre Sonuçlar	124
4.1.4. Ailelerin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Sonuçlar	124
4.1.5. Babanın Mesleğine Göre Sonuçlar	125
4.2. ÖNERİLER	125
KAYNAKÇA	127

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölüm sekiz başlık altında toplanmıştır: Problem Durumu, Problem Cümlesi, Alt Problemler, Denenceler, Sayıtlılar, Araştırmanın Amacı, Önemi ve Sınırlılıkları anlatılmaya çalışılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Bir toplum, uygarlık düzeyi ne olursa olsun, kendi varlığını sürdürebilmek için üyelerini yetiştirmek durumundadır. İnsanlardan meydana gelen toplumların değişmesini ve gelişmesini sağlayan etmen bilgi ve eğitimidir. Bu bağlamda, toplum ve eğitim iç içedir. Toplumun varlığı eğitime bağlıdır. Eğitimin hedefi ise toplumun yaşaması ve mutlu olmasıdır. Toplumun genç üyelerinin giderek karmaşıklaşan toplum çalışmalarına uyum sağlamak için kendi aileleri dışındaki insanlardan destek almalarıyla eğitsel ilişkiler meydana gelir. Eğitsel ilişkileri düzenleyen ve genelde “okul” olarak adlandırılan toplumsal birimler, toplumların eğitim sistemlerini oluşturur. Eğitim sisteminin var oluş nedeni insanların bilgiye ulaşmasına yardımcı olması ve bilgiyi yaratmada gerekli araçları sunmasıdır. (Tosun, 2002)

Eğitim ailede başlar. Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değişmesi çok güç olur. Tembel-çalışkan, doğrucu-yalancı, pısrık-girişken vb. ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir, çoğu zamanda pekişir. Okulun bunları değiştirmesi güçtür, uygun çözüm önceden aileyi etkilemektedir. Ailedeki birey sayısı, öğrenci davranışının etkenlerinden biridir. Kalabalık aileler çocukları ile ilgilenmeye daha az zaman ayırabilirler. Bunlar üzerinde ailenin etkisi azalır. Az çocuklu ailelerin çocukları bencil ve şımartılmış olabilir. Gelir durumu ailenin diğer yönlerini etkileyen bir değişkendir. Eğitim durumu, hem öğretme hem de örnek olma yoluyla öğrenci davranışlarını etkiler. Ailenin meslek özgeçmişini bunun bir boyutunu oluşturur. Bazı aileler bu özelliklerinde çocuklarını

sürekli yararlandırırken, bazıları ilgisiz kalabilir. Sağlıklı bir gelişim için aile, çocuğun öz saygısını, güvenini geliştirmeye çalışmalıdır. Oysa ana-babanın mükemmeliyetçi, sabırsız, yüksek yeterlilikte olması buna pek izin vermez. Çocuk bu özelliklerin altında kalarak umutsuzlaşabilir. Bütün bunlar, öğrenci merkezli eğitim için etkin okul ilgili aile ve okul aile birlikteliğini gerekli kılmaktadır.(Vural, 2004)

Bu nitelikleri sağlayabilmek ve daha kaliteli eğitim için araştırmalar yapılmaktadır. Aile okul ve öğretmenin işbirliği içinde yapılacak çalışmalar eğitimi daha kaliteli hale getirecektir.

Aile, insan yaşantısında doğumdan önce başlayan ve doğumdan sonra da devam eden, tüm yaşamı boyunca etkinliğini sürdüren bir kurumdur. Ailenin eğitici özelliği çocuğun yaşamında geleceğinin şekillenmesinde en önemli etkidir. Aile çocuğun, bakımı, beslenmesi ve korunmasının yanında eğiticilik fonksiyonu da o oranda önemlidir. Eğer aile uyumlu, iç ve dış etkenler çocuğun gelişimine olumlu katkı yapacak şekilde olursa çocuğun gelişimi mükemmel olacaktır.

Eğitim-öğretimde hedefler belirlenirken çocuğu tek başına düşünmek ve buna göre ayarlamak mümkün değildir. Çocuk ve aile bir bütündür. Aileye rağmen çocukta bir değişim gelişim belirleyemezsiniz. Yapılan araştırmalar ailesi olmayan çocuklarda bile bunu başarmanın çok zor olduğunu göstermektedir.

Toplumumuzda ana babalık konusunda önemli aksaklıklar var. Bu aksaklıkların büyük bir kısmının öğretmenler tarafından giderilebilir diye düşündüm. Ama ana babaların evde çocuklarına verdikleri eğitim, birçok yönden okuldakinden farklı içerik ve kapsamı oluşturur. Yani, siz hiçbir zaman öğrencilerin anası ve babası yerine geçemezsiniz. (Cüceloğlu, 1999)

Öğrencinin okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalar, okul başarısı üzerinde okul-aile dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının ve ailenin okul etkinliklerine katılmasındaki çeşitliliğin, okul başarısı üzerinde önemli etkileri vardır.

Anne baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalarındaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacı ile aile sorumluları ile iletişim kurmaları önemlidir(Burns, Roe ve Ross, 1992).

Okul hayatı ya da eğitim dendiğinde ilk akla gelen başarı kavramı olmaktadır. Başarının değerlendirme ölçütü ise öğrencilerin sınav notları ve öğretim programlarına uyumu ile belirlenmektedir. Çocukların eğitime başladıkları yer ilköğretim okullarıdır. Bu sebeple bu okullar hem ailelerin hem çocukların hayatında çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Çünkü çocukların başarılı ya da başarısız olarak değerlendirilmeye başlanması bu dönemde gerçekleşmektedir.

Günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da oldukça yoğun rekabet yaşanmaktadır. Böyle bir ortamda aileler, haklı olarak çocuklarından başarı beklemektedirler. Bu uğurda hemen her aile tüm fedakârlıkları yapmakta, tüm imkânlarını seferber etmektedir. Fakat tüm bu çabalara rağmen her zaman olumlu sonuçlar alınamamakta, başarısızlık ile karşılaşmaktadır. Peki, bunun sebepleri nelerdir? Başarının oluşumu için neler gereklidir? Tabii ki bu noktada söylenecek, başarıyı etkileyen oldukça fazla faktör vardır. Başarının oluşumunda öncelikle öğrencide bulunması gereken özellikler üzerinde durulmalıdır. Öğrenciden kaynaklanabilecek başarı ya da başarısızlık nedenlerinin en önemlileri zekâ, yetenek ve kişilik özellikleridir. Bu üç önemli öğeye başarının hammaddeyi diyebiliriz. (Çelenk,2003)

Zekâ ile ilgili birçok araştırmadan çıkan sonuç, öğretim programlarında başarılı olabilmek için her zaman çok üstün zekaya ihtiyaç olmadığıdır. Aksine çok zeki çocukların bile başarısız olabileceği sonucu çok önemli bir tespittir. Öyleyse, var olan zekâ potansiyeli doğru şekilde yönlendirilmeli, işlerliğe sokulmalıdır. Tabii burada sosyo ekonomik durum, aile ortamı ve tutumları, duygusal nedenler de etkili olmaktadır. Duygusal ihtiyaçları

karşılanmayan çocuklar ne kadar zeki de olsalar bunu kullanamazlar ve başarısız olurlar. (Çelenk,2003)

Bir diğer etken ise çocukların ilgi ve yetenekleridir. Yetişkinler gibi çocuklar da ilgilendikleri, sevdikleri konularda başarılı olurlar. Özellikle resim ve müzik yetenekleri ilköğretim döneminde en erken ortaya çıkan özelliklerdir. Bu özelliklere dikkat edilmeli, çocuklar bu yönde geliştirilmelidir.

Çocuklarda başarıyı etkileyen kişilik özelliklerinin bir kısmı doğuştan gelen yapısal özelliklerle açıklanabilirken, bir kısmı da ailenin ve çevrenin etkisi ile öğrenilmiş davranışlardır. Çocuğun öğrenmeye ve okumaya güdülenmesinde, kendine olan güveni, çevresiyle iletişimi çok önemlidir. Konuyla ilgili bir araştırma ile başarılı öğrencilerde, neşeli, kolay uyum sağlayan, sosyal, hırçın, girişken, mantıklı ve iyimser olma özelliklerinin bulunduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, başarısız öğrencilerde daha durgun, içedönük, uysal, uyumsuz, sıkılgan, kötümser veya öfkeli davranış biçimleri tespit edilmiştir. (Çelenk,2003)

Kişilik özelliklerinin başarıya etkilerini belirtirken sosyal uyum ve iletişim konularından söz ettik. Başarıda bir diğer önemli nokta, çocuğun anadilini çok iyi biliyor ve kullanıyor olmasıdır. Sözel ifadesi iyi gelişmiş, kelime hazinesi geniş olan öğrencilerin, iletişimde ve sosyal ilişkilerde başarılı oldukları gözlenir. Tabii" tüm bu yeteneklerin gelişmesi ailenin tutumu ve çocuğun okuma alışkanlığıyla yakından ilişkilidir. Kitap okuma alışkanlığı olan çocukların, öğrenmeye, araştırmaya ve çevreye ilgisi artar. (Çelenk,2003)

Başarının oluşumunda çocuğun öğrenmeye güdülenmesinin (motivasyon) çok önemli bir etken olduğunu söylemeden geçemeyiz. Başarı güdüsünün oluşmasında sosyal çevrenin rolü çok büyüktür. Mc Cleland, başarı güdüsünün temelini çocukluk deneyimlerinde gizli olduğunu söylemiştir. Başarı güdüsünün gücü, önce kişinin genel enerji düzeyine bağlıdır. Bu da fiziksel, metabolik ve yapısal etkenlerle ilgili bir durumdur. Bir diğer etken ise kültürel yapı, okul ve aile değerlerinin özellikleridir. Başarıyı oluşturacak olan motivasyonun sağlanması için her türlü çevresel ilişkiye dikkat edilmesi gerekir. Çevreden ve eğitimden kaynaklanan hatalar başarı için gerekli olan

öğrenme isteğini ortadan kaldıracaktır. Bu noktada aileye büyük görevler düşmektedir. Çocukların başarısında, beslenme ve fiziksel şartların niteliği de çok önemlidir. Çocukların yaşlarına uygun vitamin ve kalorileri almaları gereklidir. Aynı zamanda bedensel sağlıklarına dikkat edilmelidir. Çocuklarda, çeşitli sebeplere bağlı yorgunluklar, (hastalık, fazla ders çalışma, uykusuzluk, üzüntü ve heyecanlar) başarının düşmesine sebep olabilir. Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalar, okul başarısı üzerinde okul-aile dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. (Çelenk,2003)

Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının ve ailenin okul etkinliklerine katılmasındaki çeşitliliğin, okul başarısı üzerinde önemli etkileri vardır. Diaz(1989) tarafından yapılan bir araştırmada; akademik başarısı düşük ve sınıfta kalma riski taşıyan öğrencileri diğer öğrencilerden ayıran en önemli etkenin, anne-baba desteği ve ilgisinden yoksunluk olduğu saptanmıştır. Aynı araştırmada, anne-baba katılım, tutarsızlık ve geçimsizliğinin de düşük okul başarısında önemli bir risk faktörü olduğu görülmüştür. Eastman(1988), Eğitim açısından destekleyici yaklaşım içerisinde olan ailelerin çocuklarında, okul başarısının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Jencks ve arkadaşları (Malkoç, 1991) tarafından yapılan kapsamlı bir araştırmaya göre aile özellikleri, öğrencinin okul başarısındaki en önemli çevre faktörünü oluşturmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, okul başarısının yarıdan çoğunun, ailenin katkısı ile gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

Çelenk(2001)'in yaptığı bir araştırmada da öğretmenlerin; “Okul ile işbirliği içinde çocuğu ile ilgilenen velilerin okul başarısını olumlu yönde etkilediği, çocuğu yanlış bir yönlendirmeden korumak, öğretmen aile çelişkisini önlemek amacıyla velilerin okul tarafından eğitilmelerinin gerekli olduğu” görüşünde oldukları saptanmıştır.

Oysa okulda yapılan evde anne-babalar tarafından da desteklenmediği sürece okul eğitiminde başarıya ulaşmak olası değildir. Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki

farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir. Sorun özellikle okul eğitiminin başlangıcı olan ilköğretim birinci sınıflar için çok daha önemlidir; çünkü en temel çalışma ve öğrenme becerileri bu yılda oluşturulmaktadır. (Şimşek ve Tanaydın,2001)

Burns ve diğerleri(1992)'ne göre; Anne-baba ve öğretmenler arasında kurulacak düzenli iletişimin önemi büyüktür. Velilerle okuldaki etkinlikler konusunda mektuplaşma, okul kuralları, düzeni ve velinin gereksinim duyduğu yardımcı bilgiler konusunda hazırlanmış bulunan broşürler, kurulacak bu iletişimin geleneksel araçlarıdır. Öğrencilerle ilgili kişisel raporlar, öğretmen - aile telefonlaşmaları, öğretmen veli toplantıları, çocuklarla ilgili özel tartışma ve görüşmelerin yapılacağı, ayrıca çocuğun aile çevresi konusunda öğretmenlerin bilgileceği ev ziyaretleri, çocuklarının sınıf içi etkinliklerini görme fırsatı elde edecekleri anne-babaya açık sınıf içi etkinlikleri izleme günleri, okul-aile ilişkilerinde uzun yıllardır uygulanan iletişim yollarıdır.

Bu çalışmanın amacı; Öğretmen-aile dayanışmasının öğrencinin Başarıları üzerindeki etkiyi, bu konuda yapılan araştırma ve inceleme bulgularının ışığında ele almak ve öğretmen-aile işbirliğinin sağlanmasına yönelik öneriler geliştirmektir.

1.2. Problem Cümlesi

Öğretmen-aile işbirliği ile öğrenci başarısının nasıl sağlandığının belirlenmesidir.

1.3. Alt Problemler

- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin evde çocuğun ödevleri ile en fazla ilgilenen kişi değişkenine göre farklılık göstermekte mi?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailenin çocuğun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi değişkenine göre farklılık göstermekte mi?

- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin eşinin eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, annenin mesleği değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, babanın mesleği değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuklarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuğun öğretmeninin cinsiyeti değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuk sayısı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuğun kaçınıcı sınıfta değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin veli toplantısına ne sıklıkta katıldığı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin okullarının yeri değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

1.4. Denenceler

- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin evde çocuğun ödevleri ile en fazla ilgilenen kişi değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailenin çocuğun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir.

- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin eşinin eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, annenin mesleği değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, babanın mesleği değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuklarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuğun öğretmeninin cinsiyeti değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuk sayısı değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin çocuğun kaçınıcı sınıfta değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin veli toplantısına ne sıklıkta katıldığı değişkenine göre farklılık göstermektedir.
- ❖ Ailelerin eğitim ihtiyacı, ailelerin okullarının yeri değişkenine göre farklılık göstermektedir.

1.5. Sayıtlılar

- ❖ Örneklem evreni temsil edebilecek büyüklüktedir.
- ❖ Araştırmaya katılan yönetici, öğretmen, anne babalar sorulara samimi olarak cevap vermişlerdir.

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilk ve ortaöğretimdeki öğrencilerin ailelerinin görüşlerinden yararlanarak ailelerin çocuklarının eğitimindeki yeterliliklerini belirlemek ve öğretmen-aile işbirliğinin öğrencinin başarısına etkisini, ailenin

öğretmenden beklentisini belirleyerek daha etkili bir eğitim için öneriler sunmaktır.

1.7. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, çocuğun yaşamının büyük bir kısmında etkin rol oynayan ailenin, eğitiminde de öğretmenle bir ekip oluşturularak ailenin çocuk üzerindeki etkisinin, okul başarısını artırmaya yönlendirildiğinde ne gibi sonuçlar alınacağına, ailenin bu konuda neler düşündüğüne ve ailenin çocuğun eğitiminde nerede olduğuna bir ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmada, deneyimli, Türkiye'nin ücra köşelerinde öğretmenlik yapmış ve öğretmenliği sırasında sayısız takdirnameler almış, yeni eğitim sisteminin hazırlık aşamasında da katkılar sağlamış öğretmenlerimizin, ailelerimizin eğitim konusunda yaşadığı sorunlar hakkında görüşlerine yer verilmiştir. Aile-öğretmen birlikteliğinin öğrenciye katkısını, bu konuda yaptıkları çalışmaların sonuçlarını ve gözlemlerini aktarmışlardır.

1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

- ❖ Araştırma, İstanbul ili Avrupa yakasında bulunan Gaziosmanpaşa, Bakırköy, Bahçelievler ilçelerinde bazı devlet ve özel okullarda yapıldı.
- ❖ Denekler, 2007-2008 öğretim yılında ilköğretim ve ortaöğretimin öğrencilerinin velileri olarak belirlenmiştir.
- ❖ Elde edilen bilgiler geliştirilen anket formundaki sorularla sınırlıdır.

BÖLÜM II

Bu bölüm “İlgili Yayınlar” başlığı altında Konu İle İlgili Temel Kavramlar, Okul Aile İşbirliğinin Önemi ve Yararları anlatılmaya çalışılacaktır.

İLGİLİ YAYINLAR

2.1. GİRİŞ: Konu İle İlgili Temel Kavramlar, Okul Aile İş birliğinin Önemi ve Yararları

Bu bölüm; Konu İle İlgili Temel Kavramlar, Okul-Aile İşbirliğinin Önemi ve Okul Aile İşbirliğinin Yararları Başlıklarından oluşmaktadır.

2.1.1. Konu İle İlgili Temel Kavramlar ve Tanımlar

Bu bölümde, İşbirliği, İlişki, Öğretmen, Okul, Aile, Öğrenci ve Başarı kavramları tanımlanmaya çalışılacaktır.

2.1.1.1. İşbirliği

Türk Dil Kurumu Sözlüğü’ne göre İşbirliği; Amaç ve Çıkarları bir olanların oluşturduğu çalışma ortaklığıdır.

2.1.1.2. İlişki

Bireyler arasındaki toplumsal etkileşim veya karşılaşmaya ilişki denir.(Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük)

2.1.1.3. Öğretmen:

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 43. maddesine göre, öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu

görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler.(Ada-Ünal,2001)

2.1.1.4. Öğrenci

Öğrenim görmek amacıyla ders alan ya da bir bilim veya sanat yetkilisinin gözetimi ve yol göstericiliği altında belli bir konuda çalışan kimseye öğrenci denir.(Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük)

2.1.1.5. Aile

Aile, nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma, çocukları sosyalleştirme fonksiyonlarının yanında bireylerin biyolojik, psikolojik ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılandığı bir kurumdur.(Erkal,1987)

2.1.1.6. Okul

Öğrencilerine, önceden tasarlanmış eğitsel amaçlarına ulaştırmak için gereken davranışı(bilgi, beceri ve tutumu) planlı bir süre içinde belli bir sürede kazandıran örgüttür.(Başaran,2006)

2.1.1.6. Başarı

Başarı, insanın yapmak ve başarmak istediği güzel bir şeyi yapabilmesi, ulaşmak istediği güzel bir hedefe varabilmesidir. İsteddiği hedefe ulaşabilen insan, elde ettiği netice sonunda huzur ve mutluluk duyabiliyorsa başarıya ulaşmış sayılır.(Kavaklı,2001)

2.1.2. Okul Aile İşbirliğinin Önemi

Burada okul aile işbirliği üzerine yapılan çalışmalar ve okul aile işbirliğinin önemi anlatılmaya çalışılacaktır.

Çocuk okula başlamadan önce, büyük ölçüde kişiliği oturmuştur. Bunda da ailenin payı çok fazladır. Her ailenin çocuk üzerindeki etkisinin farklı olması, onun yapısından ve tutumundan kaynaklanmaktadır. Bu konuda ailenin dört temel özelliklerinde söz edilebilir.(Ünal ve Ada,2000)

- ❖ Çok sıkı ve düzensiz aile denetimi ve disiplininden gelirler.
- ❖ Aile içi disiplin, saldırganlık ve fiziksel cezalandırmaya yönelik kızgın davranışlar içerir.
- ❖ Aile bireyleri arasında çok az yakın ilişki söz konusudur.
- ❖ Ailelerin çocukları üzerinde çok az etkileri vardır ve diğer öğrencilerin, çocukları üzerindeki negatif etkisine inanırlar.

Yukarıda belirtilen özelliklere sahip ailelerde yetişen çocuklar, sınıf içinde olumsuz davranışlar göstererek öğretmeni ve eğitim ortamını sıkıntıya sokarlar. Çoğu anne-baba kendi bireysel özelliklerinin çocukları üzerindeki etkilerinden habersizdir. Eğer anne-baba çocuğuna sürekli olarak bağırıp onu baskı altında tutuyorsa veya çocuğun üzerine fazla eğiliyorsa ya da aşırı mükemmeliyetçi ise; çocuğun zorlukları çözmek yerine, onlardan kaçmasına, kendine güven duymamasına neden olabilir.(Ünal ve Ada,2000)

Çocuğun aileden sınıfa taşımış olduğu sorunların çözümü için anne-baba ile işbirliği yapılmalıdır. Bu işbirliği karşılıklı yardımlaşmanın da temelini oluşturur. Böylece öğretmen, çocuğun sorunları ve eğitimi konusunda da aileyi aydınlatmış olur. Öğretmen hayal kuran bir öğrenciye bazı küçük karar alma ve bunları gerçekleştirme bakımından olanaklar sağlayabilir. Bencil, düşüncesiz çocuğun grup içinde çalışması ve grubun kurallarına uygun davranması sağlanabilir. Öğretmen ayrıca bencil ve şımarık çocuğu kabullenerek, çalışmalarını överek onun gruba uyumunu sağlayabilir. Öğretmenler mükemmelci anne-babayı değiştiremezler. Ancak bu ailenin

mahcup, çekingen çocuğunun bazı görevler almasına yardımcı olarak başarılı olmasına, kendisine güven kazanmasına olanak sağlayabilirler.

(Ünal ve Ada,2000)

Sınıftaki etkileşimin olumlu bir iklim yaratabilmesi için, öğretmen her öğrenci ile ilgilenmeli ve eşit etkileşim içinde bulunmalıdır. Sınıftaki olumsuzluklar öğrenciyi iyi tanıyarak, kendisi ile konuşularak ailesi ile etkileşim kurularak olumlu etkileşimler haline dönüştürülebilir.

(Ünal ve Ada,2000)

Öğretmenle yapılan işbirliği öğrencinin başarısını olumlu yönde etkileyecektir. Anne ve babasının öğretmeniyle konuştuğunu gören çocuk, kendisine değer verildiğini düşünecek, motivasyonu artacaktır. Sahipsiz olmadığını, ailesinin kendisiyle ilgilendiğine inanacak ve sorumluluklarını yerine getirmek için daha çok gayret sarf edecektir.

Öğretmen–Aile işbirliğinde aileler son derece samimi ve açık olmalıdırlar. Toplantılarda çocuklarının özelliklerini, yetersizliklerini, rahatsızlıklarını, yaptıkları yapamadıklarını ifade etmelidirler. Öğretmen çocuğu ne kadar iyi tanıyabilirse o kadar faydalı olacaktır.

Anne-baba ve öğretmenler arasında kurulacak düzenli iletişim öğrenci için çok faydalı olacaktır. Velilerle okuldaki etkinlikler konusunda mektuplaşma, okul kuralları, düzeni ve velinin gereksinim duyduğu yardımcı bilgiler konusunda hazırlanmış bulunan broşürler, kurulacak bu iletişimin geleneksel araçlarıdır. Öğrencilerle ilgili kişisel raporlar, öğretmen-aile telefonlaşmaları, veli-öğretmen toplantıları, çocukla ilgili özel tartışma ve görüşmelerin yapılacağı, ayrıca çocuğun aile çevresi konusunda öğretmenlerin bilgileneceği ev ziyaretleri, çocukların sınıf içi etkinliklerini görme fırsatı elde edecekleri anne-babaya açık sınıf içi etkinlikleri izleme günleri, okul-aile ilişkilerinde uzun yıllardır uygulanan iletişim yollarıdır.(Burns ve diğerleri, 1992)

Öğretmenin aile ile işbirliğinde olması, çocuğu daha kolay tanınmasına ve anlamasına yardımcı olacaktır. Ailedeki disiplin anlayışını, aile üyelerinin eğitimini, aile birbirleriyle olan ilişkilerini, çocuğa karşı davranışlarını bilmek, öğretmen için en önemli ipuçları olacaktır.

Öğretmen aile işbirliği, öğretmenin aileyi yakından tanımasını sağladığı gibi ailenin de okul ve öğretmeni tanımasını sağlayacaktır. Böylece aile, çocuğun hangi şartlarda eğitim-öğretim gördüğünü yakından öğrenme fırsatını bulacak, gerekli bir uyarı durumu varsa bunu gerçekleştirebilecektir.

Bu işbirliğinde en önemli nokta, velilerin okul ile yapacağı işbirliğinin, sınıf öğretmenin ve okul yönetiminin işine müdahale etme şekline dönüşmemesidir. Okul ya da öğretmen ile işbirliği yapmak onların uzmanlık alanlarına müdahale etmek anlamına gelmemelidir. Tabii burada okul yöneticileri ve öğretmenlerde belli sınırları ayarlamalı ve dikkatli davranmalıdırlar.

Aileler, okullarda benimsenen eğitim anlayışını, sınıfta uygulanan öğretim metotlarını bilmeli ve beklentilerini belirtebilmelidirler. Fakat anne-babalar çocuklarıyla birlikte ders çalışma yolunu seçmemeliler. Çünkü ailenin kullanacağı öğretim metodu öğretmenin kullandığından farklı olacaktır. Bu durum da çocukları gereksiz zorluklara sokacak ya da anne-baba-çocuk iletişimini bozacaktır.

Günümüzde okul sadece çocukların eğitimini hedefleyen kurum kimliğinden çıkarılmalıdır. Hangi yaşta olursa olsun, çocuk, ailesi ile birlikte düşünülmeli ve öyle davranılmalıdır. Ayrıca ailelere birçok konuda ve çeşitli şekillerde rehberlik edilmelidir. Ailenin bazı yanlış tutum ve davranışları bu yollarla azaltılacak ya da tümüyle ortadan kaldırılacaktır.

Aile, çocuğunun yapısal, fiziksel ve zihinsel özelliklerini iyi tanımalı ve bu özelliklere uygun davranmalıdır. Çocuğun özelliklerini, ilgi ve yeteneklerini dikkate almadan bazı beklenti ve yönlendirmeler içine girmemelidir. Aileler, çocuklarından olabileceğinden daha fazlasını istememelidirler. Ama bunun yanında da aile, çocuğunun yeteneklerini küçümsememelidir. Anne-babanın eğitim düzeyi, mesleği de çocuğun eğitimi için alınan kararlarda önemli bir rol oynamaktadır.

Anne ya da babanın iş hayatında başarılı olmaları, sevdikleri bir işte çalışıyor olmaları da çocukları ile kuracakları iletişimde etkili olmaktadır. Aynı zamanda aile bireylerinin anne ve babanın birbiriyle olan ilişkisi, anne-babanın çocuklarla olan ilişkisi, kardeşlerin birbiriyle ilişkisi ev ortamının

havasını belirleyici unsurlardır. Anne-babanın iş yaşantısının dışında kalan sürede çocuğuna göstereceği ilgi ve ayıracağı zaman doyurucu olmalı ve ihtiyaçları karşılayabilmelidir.

2.1.3. Okul Aile İş birliğinin Yararları

Okul-aile iş birliği öğrenci başarısının artması, katılım, güdülenme, kendine güven ve davranışların değişmesini sağlamaktadır. Ayrıca çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde de aile katılımı temel bir araçtır(Burns,1993).

Okul aile işbirliğinin yararları gün geçtikçe daha da anlaşılır hale gelmiştir. Kırsal nüfusun yoğun olduğu zamanlarda ailelerin eğitime etkisi fazla yoktu. Bölge okulları ve yatılı okullarında yapılan eğitimde ailenin eğitime etkisi çok az oluyordu. Günümüzde nüfusun büyük çoğunluğunun kentlere yerleşmesi ve çekirdek ailelerin artması ile aileler çocuklarının eğitimi ile daha fazla ilgilenmeye başlamışlardır. Günümüzde Çevre ve aile faktörü çocuk üzerinde daha fazla etkili olmaktadır. Ailenin kabullenmediği inanmadığı bir şeyleri çocuğa kazandırmak çok zorlaşmıştır. Aile ile işbirliği yapmadan, aileyi eğitim içine çekmeden çocukta istendik davranışları yaratmak neredeyse imkansızdır.

Zorunlu eğitim geçmişe oranla daha uzun bir zamanı kapsamakla birlikte, çocuğun okulda geçirdiği zaman ailesi ve çevresiyle geçirdiği zamana göre hâlâ kısa olduğundan okul öğretmenlerinin aile çevresinde de desteklenmesi gereklidir. Çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan aileler, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olsa bile çocuklarının okul başarısına olumlu etki yapabilirler. Öğrencilerin okul başarılarını artırmak hem ailelerin hem de okulun ortak sorunudur. Okul ve aileler bu amacı gerçekleştirmeye yönelik programlarını düzenlemek ve uygulamak için birlikte çalışabilir (Tutkun ve Köksal, 2000)

Son 30 yıl içinde yapılan araştırmaların sonuçları, aile katılım programlarının çocukların okul başarısı üzerindeki önemli etkisini kanıtlamaktadır. Aileleri eğitim sürecine katılmış olan çocukların diğerlerine

göre daha yüksek notlar aldıkları, okula daha düzenli devam ettikleri, ödevlerini daha muntazam yaptıkları, sınıf içinde davranışlarının daha olumlu olduğu ve daha sonraki eğitim yaşantılarında da daha başarılı oldukları saptanmıştır.(Vural,2004)

Öğrenciler günün başlangıcı ile bitişi arasında iki farklı dünya olan ev ve okul arasında gidip gelmektedirler. Birçok öğretmen toplumsal ve ailevi sorunların, okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşünmektedirler. Öğrencilerin bir kısmı okula yeterince beslenmeden, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimleri karşılanmamış olarak gelmektedirler. Öğretmenlerin ailelerle ilgili yakınmalarından biri de, ailelerin okula sağladıkları desteğin yetersizliği ve okulların amacı ve yapmak istedikleriyle ilgilenmemeleridir (Rosental and Sawyers,1996).

Epstein aile katılımının 6 çeşidini vurgulamıştır (1994):

- ❖ Temel aile sorumlulukları hakkında okul ailelere yardım eder,
- ❖ Okul- ev iletişimi,
- ❖ Aile okula yardım eder(öğretmene aile katılımında yardım etmek),
- ❖ Evde öğretim etkinliklerine katılma,
- ❖ İdare, karar verme ve destek için katılım,
- ❖ Toplumla değiş-tokuş ve iş birliği (Harris, Andrews and Anstoy).

Ailelerin okul etkinliklerine katılımı ve iş birliği sürecini engelleyen başlıca faktörler şunlardır:

- ❖ Ana- babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu: Birçok ana-babanın olumsuz okul yaşantılarına sahip olmaları, okula karşı olumsuz tutumlar geliştirmelerine yol açmaktadır.
- ❖ Ailelerin ekonomik sorunları: Çoğu zaman ailelerin okula çağrılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Ekonomik sıkıntılar ailelerin okul etkinliklerine katılımında gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır.
- ❖ Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması,
- ❖ Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması,
- ❖ Öğretmenlerin olumsuz tutumları: Öğretmenlerin ailelerin okula katılımı için zamanlarının olmadığı ve bu tür etkinliklere yeterince ilgi

duymadıkları şekildeki algıları, okul-aile iş birliğinin en önemli engellerindedir. Oysa aileler, okula nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda öğretmenlerin yol göstermelerini ve kendilerini somut olarak yönlendirmelerini beklemektedirler.

- ❖ Ev ve okul kültürünün farklılığı (Fiders and Lewis,1994).

Okul ile aileler arasında iletişim kurulması şu yollarla sağlanabilir:

- ❖ Veli-öğretmen-öğrenci toplantıları: Ortak katılımı sağlayan bir program hazırlanarak velilere bildirilir.
- ❖ Karneler: Veliler çocuğun ev ödevi yapma isteği, okuma sevgisi, televizyon izleme alışkanlığı, öğrenmeye karşı tutumu ve evdeki durumu hakkında karne doldurmalıdır.
- ❖ Okul gazeteleri: Okul gazete çıkarmalı ve ev ödevleri konusunda ipuçları, katılmak istedikleri aile içi etkinlikler ve yaptıkları eğitimsel geziler gibi konularda velilerden yazılar istemelidir.
- ❖ Kutlama kartları: Çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve veliler birbirlerine karşılıklı olarak kutlama kartları göndermelidir.
- ❖ Veli-öğretmen görüşmeleri
- ❖ Veli panosu: Özellikle veliler için olmak üzere okulun ana girişine bir ilan tahtası asılmalıdır.
- ❖ Velileri bilgilendirme: Çocuğun okulda ne öğrendiği ile ilgili meraklarını gidermek için işlenene konular, haftalık programlar velilere gönderilir.
- ❖ Ödev defterleri: Her öğrencinin, günlük ödevleri ve aldıkları notları yazacakları bir defter tutmalarını sağlayarak öğrenciler izlenir (Tutkun ve Köksal,2000).

Aileler ise, okulu yalnızca bir kamu hizmetinin sağlandığı, çocuklarının eğitimini ve başarısını gerçekleştiren, kendilerinin dışında bir kurum olarak görmemeli, önce kendi çocuklarının eğitimine, daha sonra diğer ailelerin çocuklarının başarısını nasıl arttırabileceklerine ve son olarak ailelerinden yeterince destek ve yardım alamayan çocukların eğitimine güçleri ölçüsünde katkıda bulunmayı temel bir görev ve sorumluluk olarak görmelidirler.

Gerekli eğitim olanaklarından yararlanamayan ve ekonomik yaşamda yer alamayan bir bireyin, toplumda çeşitli sorunlar yaşanmasına neden olacağı ve tüm öğrenciler kendi ailemizin üyeleri olarak görülmeli ve okullara katılım çabaları arttırılmalıdır (Pehlivan, 2000).

BÖLÜM III

Bu bölümde, okul aile işbirliğinin öğrenci başarısına etkisi, ailelerin yeterlilikleri, ailelerin çocuklarına karşı tutum ve davranışları anlatılmaya çalışılacaktır.

3.1. Okul Aile İş birliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin tek ortak düşüncesi ve isteği öğrencinin başarısıdır. Bazen birbirlerini kırsalar da daha iyisini verebilmek, öğrenciyi en iyi şekilde hayata hazırlamak çabası ile hareket etmektedirler. O zaman iki taraf içinde ortak olan bir hedefte işbirliği yapmak neden bu kadar zor olmaktadır? Bunun sebebi Türk aile yapısında disiplinin olmayışı ve anne, baba, çocuk arasındaki duygusal bağın fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Ailenin temel taşı anne, çocuk eğitimi konusunda bilgi sahibi değil, aynı zamanda kitap okumayı da sevmediğinden bu konularda kendini yetiştirmesi mümkün değildir.

Okul, aile öğretmen işbirliğinde başarının yakalanabilmesi için ailenin buna hazır olması bunu sağlamak için de rehberlik sisteminin aileyi bilgilendirmesi veya eğitim vermesi gereklidir.

3.1.1. Aile Kurumu

Bu bölümde aile kavramından bahsedilecek. Aile kurumunun önemi ve aile kültürünün çocuğun eğitimine etkisi anlatılmaya çalışılacaktır. Ayrıca ailelerin çocukları üzerindeki yeterlilikleri ve disiplin uygulamaları üzerinde durulacaktır.

3.1.1.1. Ailenin Okul Başarısına Etkisi

Her bir öğrenci sınıfta ya da bulunduğu her hangi bir mekânda ailesinin bir temsilcisi durumundadır. Dolayısıyla ailesinin anlayışını, görgüsünü,

kültürünü ve terbiyesini yansıtacaktır. Çocuk üzerinde ailenin etkisi o kadar önemlidir.

Toplumun değer yargıları, hayat anlayışı, gelenek ve görenekleri ancak ailenin aracılığı ile bireye yansıtmakta, toplumdaki “doğru” ve “yanlış”, “iyi” ve “kötü” gibi değerler ailenin süzgecinden geçerek çocuğun dünyasında yer bulmaktadır. Aile deyince de ilk akla gelen annedir. Anne, yargılarında duygularını da kullandığı, gerçekleri kavrarken fantezilerini de işe karıştırdığı için, kültüre doğal ve yüksek bir şekil kazandırmaktadır. Merhametle özdeşleşen anne olmadan olgun gelişmiş bir insanlık da olmaz. (Kaya alp,2006)

Bazı ailelerin çocuklarından beklemedikleri, ama eğitimcilerden beklemedikleri davranışları vardır. Genç verilen ödevi zamanında yapmamıştır; “bunda ne var ki canım? Olabilir.” Derler. Öğretmen gence sorumluluğunu hatırlatmış ve ödevini yapmadığı takdirde onu bekleyen sonucu açıklamıştır; “Öğretmen çocuğumu ruhsal olarak yaralıyor. Canım, ne hakkı var çocuğumu herkes içinde küçük düşürmeye?” derler. Çocuklarında hiç sorumluluk aramaz, sürekli karşı taraftan taviz beklerler. Bu anlamda da uzmanlara çok iş düşmektedir.

Aile ile okul yönetimi zaman zaman birbirlerini anlamakta güçlük çekebilir. Bazen okul ile arasında gencin iyi dinlememesinden kaynaklanan “iletişim çatışması” sorunlar gündeme gelir. (Duman,2005)

1.1.1.2. Aileden Kaynaklanan Başarısızlık Nedenleri

Anne babanın arasında sağlıklı bir iletişimin olmaması, huzursuz ve kaygı verici bir ev ortamı, Anne babanın, kendi hayatlarındaki sıkıntılarından dolayı eleştirel ve sabırsız olması, çocuğun hatalarını tolere edememesi, baskıcı tutumu, çocuğu zorlamaları, çocuğun iyi yanlarından ziyade yetersiz yanlarına yoğunlaşması, çocukta kendine güvensizliğe ve kaygıya bu da başarısızlığa yol açmaktadır.

Ebeveynlerin çocuğun potansiyelinin üzerinde olan beklentilerini çocuklara yansıtmaları çocukta kaygı ve başarısız olma korkusu geliştirir.

Çocuktan başarılı olması konusunda çok fazla beklenti içinde olmak, onun kişilik değerinin sadece başarıyla değerlendirilmesi anlamına geldiği için, değerini anne babasının gözünde başarılı olmaya bağlanması çocukta kaygı yaratmaktadır. Başarıda en önemli engellerden biri olan kaygı veya korku böylece ailede yaratılmış olur.

Çocuğun ders çalışmaktan başka sorumluluğu yokmuş gibi davranarak, aslında gelişimi için gerekli olan arkadaşlarıyla oyun oynama, sportif faaliyetlere katılma, resim yapma, müzik dinleme, yetişkinlerle vakit geçirme gibi etkinliklerin anne baba tarafından gereksiz görülmesi, bunları gerçekleştirme için çocuğa izin verilmemesi, çocuğun dış dünya ile ilişkisinin kesilmesine ve yalnız içe kapanık kaygılı bir duruma gelmesine neden olur.

Çocuğun gereğinden fazla koruyup güvensiz bir birey haline getirmek ya da aşırı baskı ve otorite yoluyla eğitmek hatalı davranış modelleridir. Bunun yanı sıra anne babanın geçimsizliği, eğitim durumu gibi nedenlerde aileden kaynaklanan başarısızlık faktörleridir.

Ebeveynlerin okula ve öğretmenlere saygılı olmaları iyi ilişkileri içinde olmaları çocuğun başarısında önemli bir yer bulmaktadır. Öğretmenlere ve okula güvensiz olan velilerin çocuklarında da okula ve öğretmenler karşı bir güvensizlik vardır. Bu da başarıyı engeller.

3.1.1.3. Çocuk Eğitiminde Ebeveynlerin Yeterlilikleri

Ailede kazanılan ilk alışkanlıklar bütün bir ömür, karşımıza çıkan sorunları ve meseleleri çözmede bize yardımcı olabilecek donanımı bilgiyi verir. Kişilik oluşumunda anne babanın rolü ilk sıradadır. Bunda çocukla daha yakın temas içerisinde olan annenin rolünün büyüklüğü gözden kaçmamakla beraber, baba da bu senaryoda ciddi bir rol üstlenir. Toplumumuzda daha çok babanın rolünün göz ardı edildiği gerçeği vardır. Bu çocukla iletişimimizde eksikliklerin oluşmasında en büyük etkidir. Hiçbir anne baba çocuğunun kötü davranışlar kazanmasını istemez.

3.1.1.4. Ailelerin Çocuklarına Karşı Tutumları

Anne-baba-çocuk ilişkisi, temelde anne ve babanın tutumlarına bağlıdır. Çocuklar arasında uyum bozukluğuna yol açan birçok vakaya, yeterli ve uygun olmayan anne baba çocuk ilişkilerinin neden olduğu saptanmıştır. Anne babanın tutum ve davranışlarını oluşturan nedenler incelendiğinde tüm tavır alışlarda olduğu gibi, anne babaların çocuklarına takındıkları tavrın da bir öğrenme ürünü olduğu görülür.

3.1.1.4.1. Baskıcı Aile Tutumu

Otoriter ana baba çocuğunu belki sevmektedir ancak sevgisini, çocuk istenilen şekilde davrandıkça gösterir. Yani sevgiyi istenen davranışların belirip gelişmesi için bir pekiştirici olarak kullanır. Çocuğunu, kendi ideallerinde yaşattığı kalıplara uygun küçük bir yetişkin yapma çabasında olan anne babalar katı, baskıcı ve hoşgörüsüz bir tutum içinde olurlar. Evde askeri bir sistem hakim olup çocuğun kendisini yaşaması engellenir. Çocuğun bütün davranışları sıkı bir kontrol altındadır, her türlü davranışına müdahale edilip eleştirilir. Çocuğun duygu ve düşüncelerine önem ve değer verilmez. Çocuk kendi istekleri ve ailenin kuralları arasında sıkışık kalmıştır. Anne ve babalar çocuklarını sürekli eleştirip cezalandırırlar, çocuklar ise zor durumla karşılaştıkları zaman hemen ağlayarak tepkilerini dışa vururlar.

3.1.1.4.2. İlgisiz Aile Tutumu

Kayıtsız ve pasif anne ve babalar, çocuğun davranışları karşısında ilgisiz ve kayıtsız davranışlar sergilerler. Onlar için çocuğun varlığı ve yokluğu belli değildir. Bu gruba giren anne babalar hoşgörü ile boş vermeyi birbirine karıştırmaktadırlar. Anne baba çocuğa karşı çocuğun kendisini rahatsız hissedecek kadar kayıtsız kalabilmektedir. İhmalkar ebeveyn zorunlu zamanlarda çocukla yüzeysel ilişki kurmaktadır. Çocuk eğer anne babayı

rahatsız ederse düşmanca tutuma maruz kalır. Çocuğu düşman kuvvet ilan ederler. Anne Babaların kişilik yapıları değişkendir. Rahatsız, sessiz, vurdumduymaz pasif oldukları gibi saldırganda olabilirler. Bazı anne babalar çocuğa karşı kayıtsız kalmanın, ona ilgi ve sevgi vermemenin doğru olduğunu düşünmektedirler.

3.1.1.4.3. Tutarsız ve Dengesiz Aile Tutumu

Anne babanın dengesiz ve kararsız olması, çocuğun eğitim ve gelişimini olumsuz açıdan etkiler. Bu dengesizlik ve tutarsızlık, anne baba arasındaki görüş ayrılığından olduğu gibi anne babanın gösterdikleri değişken davranış biçiminde de görülebilir. Anne babanın çocuğun yanında “çocuk konusunda” birbirlerini eleştirmeleri, birinin olumlu yaklaşmasına, diğerinin olumsuz tutum ya da taraflardan birinin çocuk kayırması çok sıklıkla rastlanılan eğitim yanlışlıklarındandır. Çocuklar çok iyi gözlemcidir. En iyi gözlemledikleri kişilerse anne babalarıdır. Etkili gözlemleri sonucunda çocuk anneyi ve babayı nasıl kullanabileceğini, onlardan nasıl yararlanabileceğini çok çabuk öğrenir. Çocuğun belli bir davranışı kimi zaman hoş görülmesi kimi zamanda aynı davranış yüzünden ceza alması çocukta cezanın anlamı ve suçun niteliği hakkında kuşklar uyanmasına neden olur. Anne baba mutlaka aynı eğitim görüşüne sahip olmalıdır. Baba çocuğa bir suç işlemesi sonucunda ceza verdiğinde anne çocuğu kucaklayıp sevmemelidir. Aldığı cezanın niteliği, hangi davranışın sonunda aldığı, çocuğa açıklanmalıdır ki çocuk bir daha aynı davranışı tekrarlamasın.

Anne ve babaların çocuklar arasındaki tutarsız ve ayrımcı davranışlarından bir başkası da kız erkek çocuk ayrıımıdır. Erkek çocuklar kız çocuklara oranla daha ayrıcalıklıdırlar. Erkek çocuklar el üstünde tutulurken kız çocuklar daha geri planda yer almaktadır. Bazı aileler de ise durum tam tersine olabilmektedir.

Çocuğa verilen eğitim türünde de tutarsızlık görülmektedir. Anne babalar çocuklarına karşı bazen çok hoşgörülü, bazen katı, bazen demokratik bazen de

vurdumduymaz davranabilmektedir. Bu durumda çocuğun kafası oldukça karışmaktadır. Hatta eğitimindeki bu tutarsızlık anne baba arasında da görülmektedir. Bazen sadece anne tutarsız davranırken bazense baba tutarsız davranabilmektedir. Çocukta bu nedenle dengesiz hareketler sergilemektedir.

Büyük çocukların yetiştirilme tarzı ile küçük çocukların yetiştirilme tarzları arasında farklılıklar görülmektedir. İlk çocuğu yetiştirirken daha otoriter, kuralcı ve hatalı olurken, ortanca çocuklara biraz daha esnek davranılmakta, küçük çocuklar da ise daha sevecen ve hoş görülme olmaktadır. Anne babaların küçük çocukları daha fazla korudukları ve büyük çocuklara ise erken yaşta sorumluluk yükledikleri gözlenmektedir.

3.1.1.4.4. **Demokratik Aile Tutumu**

Kabul eden anne baba çocuğun ilgilerini göz önünde tutarak onun yeteneklerini geliştirecek ortamı çocuk için hazırlar. Kabul gören çocuk genellikle sosyalleşmiş işbirliğine hazır arkadaş canlısı, duygusal ve sosyal açıdan dengeli ve mutlu bir bireydir. Anne baba birbirlerine ve çocuklarına karşı olan duygularında net ve açıktır. Aile içinde güven ve şeffaflık vardır. Aile huzurludur. Problemlerle nasıl baş edebileceklerini birlikte araştırırlar. Bu ortamda yetişen çocuğa kişilik özelliği olarak aynen yansır. Ana babaların çocuklarına karşı hoşgörülü sahibi olmaları, çocuklarını desteklemeleri, bazı kısıtlamaların dışında çocuğun istek ve arzularını yerine getirmeleri anlamına gelmektedir.

Her çocuk kabul edilmek ve yaptığı davranışın sonucunda onaylanmak ister. Büyük veya küçük olsun yaptığı davranışın sonucunu görmek ister. Onaylandıkça daha fazla başarmak ve övünmek ister. Anne baba tarafından onaylanır. Aile çocuk için iyi bir rehberdir. Çocuğa yol gösterir. Ama alacağı kararlarda serbest bırakılır. Birçok alternatif sunularak tercih çocuğa aittir. Çocuğun aile içi ve dışında uyacağı kuralların sınırları bellidir. Aile içerisinde eşit bir ilişki vardır. Aile fertleri iletişimde birbirlerin duygusal ve düşünsel anlamda açıktırlar.

Aile içinde herkesin değeri eşittir, kendine ait bir saygı ve özgüven vardır. Aile içi şiddet ve duygusal yaptırım yerine ikna etme düşüncesi hakimdir. Aile her şeyden önce iyi bir rehberdir. Çocuğa yol gösterebilir ama alacağı karlar konusunda çocuk serbest bırakılır aynı zamanda çocuğa birçok alternatif sunulur. Seçim sadece çocuğa aittir. Seçimin sonucuna katlanması da çocuğundur. Böylelikle çocuğa nasıl karar vereceği aldığı kararlar sonucuna da nasıl katlanacağı öğretilir. Böyle bir ailede evde ve toplumda kabul edilen ve edilmeyen davranışların sınırları bellidir. Çocuk neyi nerede yapacağını veya yapmayacağını bilir. Ev ve toplum kuralları, çocuğa anlatılır. Anne ve baba iyi bir modeldir. Çocuklarında görmek istemedikleri davranışları kendileri de yapmazlar. Çocuk sınırlar için de özgürdür. Sözü dinlenir, yetişkinler tarafından kendisine değer verildiği ve önemsendiğini çocuk hisseder. Kendine ait bir saygı ve özgüven geliştirir.

Bu aile ortamında yetişen çocuklar, kendine güvenen ve saygılı, sınırlarını bilen, yaratıcı, aktif, girişken, etkin, atılgan, sorumluluk duygusu gelişmiş, farklı fikirlere saygılı, kendi düşüncesini ve duygularının sonuna kadar savunabilen, kendisi ile barışık kendini ve başkalarını sevebilen, hoşgörölü, toplumsal ilişkilerde yaratıcı, özgüveni yüksek, açık fikirli ve bağımsızlığına ve özgürlüğüne düşkün kişilik özelliklerin sahip olurlar.

3.1.1.5. Okul Aile iş birliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Her çocuk, okula başladığı zaman, yetiştiği aile ortamının özelliklerini taşır. Öğretmen, eğitim ve öğretimi gerçekleştirirken, çocuğun yaşadığı aile ortamını da dikkate alarak davranmalıdır. Hem okul ortamının hem de aile ortamının ortak bir amacı vardır. Bu amaç da çocukların ve gençlerin iyi yetişmeleri ve başarılı olmalarıdır. Hedeflenen bu sonuca ulaşabilmek için, öğretmenlerin çocuklarla kuracakları sevgi ve saygıya dayalı iletişim çok önemlidir. Okula ilk adımını atan çocuk, yeni ortamı öğretmenin onunla kurduğu ikili ilişkilerle tanımaya başlar. Öğretmeni seven, okul ortamını da sever ve bağlanır. Fakat öğretmenini sevmeyen çocuk okuldan soğuyabilir.

Öyleyse iletişimde çocuğun sevilme arzusu aile öğretmen işbirliği ile karşılanmalıdır.

Öğretmenin aileyi yakından tanınması, çocuğu daha kolay tanınmasına ve anlamasına yardımcı olacaktır. Ailedeki disiplin anlayışını, aile üyelerinin eğitimini, birbirleriyle olan ilişkilerini, çocuğa karşı davranışlarını bilmek, öğretmen için en önemli ipuçları olacaktır. Öğretmen aile işbirliği, öğretmenin aileyi yakından tanınmasını sağladığı gibi ailenin de okul ve öğretmeni tanınmasını sağlayacaktır. Böylece aile, çocuğun hangi şartlarda eğitim-öğretim gördüğünü yakından öğrenme fırsatını bulur, gerekli bir uyarı durumu varsa bunu gerçekleştirebilir. Yalnız burada en önemli nokta, velilerin okul ile yapacağı işbirliğinin, sınıf öğretmenin ve okul yönetiminin işine müdahale etme şekline dönüşmemesidir. Okul ya da öğretmen ile işbirliği yapmak ayrı, onların bizden iyi bildikleri işlerine karışmak ayrı şeydir. Tabii burada okul yöneticileri ve öğretmenlerde belli sınırları ayarlamalı ve dikkatli davranmalıdır.

Aileler, okullarda benimsenen eğitim anlayışını, sınıfta uygulanan öğretim metotlarını bilmeli ve beklentilerini belirtebilmelidirler. Fakat anne babalar çocuklarıyla birlikte ders çalışma yolunu seçmemeliler. Çünkü ailenin kullanacağı öğretim metodu öğretmenin kullandığından farklı olacaktır. Bu durum da çocukları gereksiz zorluklara sokacak ya da anne baba çocuk iletişimini bozacaktır. Günümüzde okul sadece çocukların eğitimini hedefleyen kurum kimliğinden çıkmalıdır. Hangi yaşta olursa olsun, çocuk, ailesi ile birlikte düşünölmeli ve öyle davranılmalıdır. Ayrıca ailelere birçok konuda ve çeşitli şekillerde rehberlik edilmelidir. Ailenin bazı yanlış tutum ve davranışları bu yollarla azaltılabilir ya da tümüyle ortadan kaldırılabilir.

3.2. Aile Çocuk İlişkisi

Anne çocuğu, çocuk anneyi, anne babayı, baba anneyi, baba çocuğu, çocuk babayı sevmelidir. Yani bu üçlü mutlaka birbirini karşılıklı seviyor olmalıdır. Örneğin anne çocuğu seviyor, baba çocuğu seviyor ama baba anneyi sevmiyor. Böyle bir ortamda çocuğun sağlıklı büyümesi mümkün değildir.(Kalkınç,2007)

Anne baba çocuk ilişkilerini, içinde yaşanan toplumun etkisi belirler. Türk aile ve sistemine bakıldığında genelde otoriter kısıtlayıcı, aşırı koruyucu ve kontrol edici bir yapının öne çıktığı, çocukların saygılı, baş eğici, pasif, uysal kişilik yapısıyla biçimlendiği kurallarla uygun davranışlar ödüllendirilirken, aktif, sorgulayıcı, atılgan davranışların cezalandırıldığı görülmektedir. Başka bir deyişle toplumumuzda çoğunlukla pasif ve söz dinleyen çocuklar anne-babayla olumlu ilişkilerle girmekte, kendi görüşlerini ifade edebilen aktif ve girişken çocuklar ise çatışma kaynağı olmaktadır. Bu zamanla öylesi bir hale dönüşür ki çocuk aile ilişkisi bir kazanma kaybetme gibi bir güç gösterisine dönüşür. Böylece bazen ebeveynler baskın çıkarak çocuk kaybeder, ya da çocuk baskın çıkarak anne babasına kaybettirir. Bu yöntemlerin her ikisi de son derece sağlıklı sonuçlar doğurur. En güzel ve sağlıklı çözüm, içinde kaybeden tarafı olmadığı bir yöntem üretebilmektir. Yeni ebeleyen ve çocuk sorunu karşılıklı doyum ilkesi içinde çözmelidir. İhtiyaçlar karşılıklı dile yetirilmeli ve sorun iki tarafın kabul edebileceği şekilde çözümlenmelidir. Burada önemli olan tarafların kendi ihtiyaç ve haklarını gözetmesi kadar, karşıdakinin ihtiyaç ve haklarına da saygı göstermesidir. Yeni bir uzlaşma noktasında birleşmektir. Anne babalar çocuk eğitirken genelde üç grupta toplanabilecek davranışlar sergilerler, Bunlardan ilki Denetleyici yaklaşımdır. Burada anne baba davranışlarının ortak yönü çocuğun tutum ve davranışını değiştirme yaklaşımıdır. Bunu yaparken de tehdit ve şiddet kullandıkları gibi sevgiyi esirgeme, küsme ya da aşağılama gibi tepkiler gösterirler Bu aşamada çocuk, hangi davranışın hangi tepkiyi alacağı konusunda bir fikre sahip değildir. Çocuk korku temelinde büyüdüğü için korkutulmuş sindirilmiş ya da

isyankâr bir birey olur. Bazen her ikisi bir arada bulunabilir. Diğer bir yaklaşım tarzı destekleyici yaklaşımdır.(<http://valienisyeteranaokulu.k12.tr>)

3.2.1. Ailenin Çocuğun Başarısındaki Sorumlulukları

Çocuklarımızı okulun yanı sıra aile içinde eğitmeli ve bu konuda büyük özen göstermeliyiz. Çocuğun eğitimi öncelikle evde başlar. Anne ve babalara bu konuda büyük görevler düşmektedir. Aile içindeki mutluluk ve huzur çocuğun başarısında en önemli faktördür. Yapılan araştırmalarda başarılı olan çocukların, sevgi ve saygı içinde bir aile hayatları olduğu tespit edilmiştir. Anne ve baba arasındaki iyi ilişkiler çocuğun başarısını etkilemektedir. Anne ve babalar çocukların yanında birbirleriyle konuşmalarına dikkat etmelidir. Çocukların aldıkları örnek bireyler öncelikle anne ve babadır. Babalar her gün akşam evde olmalı ve çocuklarını her konuda eğitmelidir. Onları asla sokaklarda ve televizyon karşısında eğitime bırakmamalıdır. Bu noktada çocuklarımızın eğitileceği en önemli okul evimiz olmaktadır. Her ev bir okul olmalı ve her anne baba öğretmen olmalıdır. Ancak bu şekilde çocuklarımızın istediği gibi yetişmesi için önemli adımlar atılmış olur.(Canan,2004)

3.2.1.1. Ailede Disiplin ve Ceza

Disiplin, çoğu zaman baskı ve otoriteyi açıklayan anlamda kullanılmaktadır. Oysa disiplinin gerçek anlamı bu değildir. Disiplin, çocuğun eğitimindeki sağlıklı tutum ve kuralları içerir. Aynı zamanda disiplin, bireysel hak ve özgürlüklerin sınırlanmadığı, doğallığın ayıplanmadığı, kişiler arası ilişkileri düzenleyen, yetenek gelişiminin sağlandığı, sorumlulukların paylaşıldığı ilke ve kurallar bütünüdür. Böylelikle ailenin disiplin konusunda yapması gereken; çocuklarında var olan olumlu gelişmeleri desteklemeleri, olumsuzları ise düzeltmeye çalışmalarıdır. Bunu gerçekleştirmeye çalışırken yani disiplin oluşturmaya çalışırken sevgi ve özgürlük kavramlarını da birlikte düşünmeleri gerekmektedir. Bu üç kavram yetişkin yaşamında da birlikte

düşünülmesi gereken önemli unsurlardır. Ebeveynlerin çocukları üzerinde disiplin kurmasını etkileyen en önemli etken iletişim yolu ve biçimidir.

3.2.1.2. Başlıca Disiplin İlkeleri ve Yöntemleri

Disiplin, bir eğitim aracı olarak düşünüldüğünde korkutma, utandırma, gururunu kırma gibi kavramlarla iç içe olmamalıdır. Disiplinin iki temel amacı vardır; Birincisi, çocuğa anlaşılır, kesin ve sınırları olan, güvenli bir ortam sunmaktır. Bu ortam çocuğun sağlıklı gelişimi için gereklidir. Disiplinin ikinci amacı ise, çocuğun kendi kendini yönetme yeteneği yani özdenetim kazanmasıdır. Çocuk denetim altında değilken de öğrendiklerini uygulayabilmeli, kurallara uymayı sürdürebilmelidir. Ana babası yanındayken kurallara uyan, ama denetim kalkınca çığırından çıkan çocuk özdenetim yeteneği kazanmamış demektir.

Bazı ana babalar, disiplini, sorun olduğu zamanlarda başvurulacak uygulamalar olarak görürler. Çocuğum söz dinlemediği zaman ne yapmalıyım? Bana vurduğu zaman ben de ona vurabilir miyim? Verdiğimiz hiçbir ceza işe yaramıyor, ne yapacağımızı şaşırarak ifadeleri bu bakış açısını tanımlar. Bu ana babalar için disiplin, acil durumlarda dokunulması gereken bir alarm düğmesidir. Böyle bir disiplin anlayışı eğitici değil cezalandırıcıdır. Önceden bir hazırlık yoktur, olay anında tepkisel yaklaşılır. Bu duruma gelmemek için disiplin, yaşamın bir parçası olarak görülmeli, sorunları önceden önlemek için neler yapmamız gerekiyor sorusuna yanıt aranmalıdır. Ana babaların etkili ve kesin sınırlar koyamamasının bir nedeni de çocuklarının sevgisini kaybetme korkularıdır. Çocuklar ana babanın bu korkusunu hissederler ve sınırlarla karşılaştıklarında onları sevmemekle tehdit ederler. Sen kötü bir annesin, senden nefret ediyorum, çok acımazsın, beni hiç sevmiyorsun gibi cümlelerle anne babaya geri adım attırmayı başarırlar. Hiçbir çocuk sınırları isteyerek, memnuniyetle kabul etmez. Çocuğun kural koyan ana babaya Bu kuralları benim iyiliğim için koyduğunuzu biliyorum, iyi ki kurallarınız var demesini beklemek yanlıştır. Ana baba olmanın zor taraflarından birisi de konulan kurallar nedeniyle çocuğun kızgın olmasını

tolere edebilmek ve geri adım atmamaktır. Çocuğuyla yakın ilişki kurmayı onunla arkadaş gibi olmakla karıştıran ana babalar da vardır. Arkadaşlık ilişkisinde eşitlik vardır, taraflar birbirlerine öneride bulunabilir, kararlar uzlaşarak alınır, yaptırım yoktur. Önerilen şey istenirse yapılır, istenmezse yapılmaz. Oysa çocuklar için evde tutarlı kurallar ve sınırlar koyan, sevgi ve destek veren bir ana baba gereklidir. Ana baba sınırını koymalı, çok memnun olmasa bile uygulamaya devam etmelidir.

Bazı ana babalar, disiplini, sorun olduğu zamanlarda başvurulacak uygulamalar olarak görürler. Çocuğum söz dinlemediği zaman ne yapmalıyım? Bana vurduğu zaman ben de ona vurabilir miyim? Verdiğimiz hiçbir ceza işe yaramıyor, ne yapacağımızı şaşırđık ifadeleri bu bakış açısını tanımlar. Bu ana babalar için disiplin, acil durumlarda dokunulması gereken bir alarm düğmesidir. Böyle bir disiplin anlayışı eğitici değil cezalandırıcıdır. Önceden bir hazırlık yoktur, olay anında tepkisel yaklaşılır. Bu duruma gelmemek için disiplin, yaşamın bir parçası olarak görülmeli, sorunları önceden önlemek için neler yapmamız gerekiyor sorusuna yanıt aranmalıdır. Ana babaların etkili ve kesin sınırlar koyamamasının bir nedeni de çocuklarının sevgisini kaybetme korkularıdır. Çocuklar ana babanın bu korkusunu hissederler ve sınırlarla karşılaştıklarında onları sevmemekle tehdit ederler. Sen kötü bir annesin, senden nefret ediyorum, çok acımazsın, beni hiç sevmiyorsun gibi cümlelerle anne babaya geri adım attırmayı başarırlar. Hiçbir çocuk sınırları isteyerek, memnuniyetle kabul etmez. Çocuğun kural koyan ana babaya Bu kuralları benim iyiliğim için koyduğunuzu biliyorum, iyi ki kurallarınız var demesini beklemek yanlıştır. Ana baba olmanın zor taraflarından birisi de konulan kurallar nedeniyle çocuğun kızgın olmasını tolere edebilmek ve geri adım atmamaktır. Çocuğuyla yakın ilişki kurmayı onunla arkadaş gibi olmakla karıştıran ana babalar da vardır. Arkadaşlık ilişkisinde eşitlik vardır, taraflar birbirlerine öneride bulunabilir, kararlar uzlaşarak alınır, yaptırım yoktur. Önerilen şey istenirse yapılır, istenmezse yapılmaz. Oysa çocuklar için evde tutarlı kurallar ve sınırlar koyan, sevgi ve destek veren bir ana baba gereklidir. Ana baba sınırını koymalı, çok memnun olmasa bile uygulamaya devam etmelidir.

3.2.1.2.1. Disiplin İlkeleri

- ❖ Tutarlılık disiplin için en önemli ilkelerden biridir. Ana baba çocuğu uygun olmayan bir isteğine birkaç kez Hayır dedikten sonra sonunda Evet diyorsa, çocuk ısrar etmesinin işe yaradığını öğrenecektir.
- ❖ Ana babanın sözbirliği ve iş birliği yapması disiplin için gereklidir. Anne çocuğa Dışarı çıkmadan önce oyuncaklarını topla dediğinde baba bırak gitsin, arkadaşları bekliyor diyorsa çocuk işine gelen kuralları dinleyecektir.
- ❖ Ana baba davranışlarıyla çocuğa örnek olduğunu unutmamalıdır. Anne baba öğrettikleri kuralları kendilerinin de sergiliyor olması gerekir. Kardeşine kurduğu için çocuğunu döven bir baba kimsenin kimseye vurmaması gerekir kuralını önce kendisi bozmuş olur. Çocuklar ana babaların birbirilerine nasıl davrandıklarını gözlemlerler. Eşini sürekli eleştiren ya da ona alaycı bir şekilde yaklaşan bir babanın yanında çocuğun kardeşine olumlu ve saygılı davranması beklenemez. Anne babaların, çocuklarına karşı tutumlarını etkileyen başlıca faktörler şöyle sıralanabilir: Anne ve babanın zihinlerinde nasıl bir çocuk istedikleri konusunda, daha doğumdan önce hayali bir çocuk kavramı oluşur. Dünyaya gelen çocuk, anne ve babanın beklentilerine uygun olmadığı takdirde, oluşan kırıklık sonucu, anne babada ret etme tavrı gelişir. Toplumun kültürel değerleri, çocuklarını yetiştirme konusunda anne babaların tutumlarını etkiler. Çocukların sayısı, cinsiyeti ve kişilik özellikleri anne babanın tutumlarını etkiler. Bütün bunların dışında, anne-babanın kendi çocukluk yıllarındaki deneyimleri, şimdiki tutumlarında etkili olabilir. Çocukluk yıllarında kendi anne babasıyla sağlıklı bir etkileşim kuramayan, yeterli sevgi göremeyen bir baba ya da genç kızlık yıllarında aşırı baskı altında büyümüş bir annenin tutumları, bu kötü deneyimler nedeniyle olumsuz olabilir. Yine aile içinde eşler arasındaki ilişki, çocuklara karşı takınılan tavrı etkileyen bir başka faktördür. Örneğin, eşiyile anlaşamayan, mutsuz bir

anne, tüm sevgisini çocuğuna vererek onunla aşırı derecede bütünleşebildiği gibi, tam tersine, saldırgan bir tutuma da bürünebilir.

3.2.1.2.2. Disiplin Yöntemleri

Disiplin; çocuk eğitiminin önemli bir parçasıdır. İlgili alanı ise davranışı etkili bir şekilde ele almaktır. Bu nedenle disiplin çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynar. Disiplinin üç temel amacı vardır. Bunlar:

- ❖ Sevgi ve güven ilişkisini geliştirmek
- ❖ Benlik değerinin temelinin atmak
- ❖ Başkalarını anlayarak ve onların kişiliklerine saygı göstererek model görevini gerçekleştirmek olarak sınırlanabilir.

Disiplin aile içindeki denge ve düzenin oluşturulmasında büyük önem taşır. Ancak disiplin çoğunlukla "cezalandırma" ile eşdeğer zannedilir. Her ne kadar bu kelime kuralcılık anlamına gelse de, disiplin gerçek anlamda çocuğun topluma uyumu üzerine yoğunlaşmakta ve davranışlarını yönlendirmeyi amaçlamaktır. Disiplin; çocuğa istenen davranış alışkanlıklarını öğretmek, kendi kendini yani iç denetimini sağlamaktır. Bu ise dıştan zorlamayla olmaz. Önemli olan içselleşmiş bir sorumluluk duygusunun çocukta oluşturulmasıdır. Gelişim süreci içinde çocuk, zihinsel gelişimi için ilgileneceği bir faaliyet arar. Sıkıldığında yaptığı bazı davranışlar, yaramazlık ve zarar verici davranış olarak adlandırılır. Oysa çocuk hiçbir şey yapmamaktansa zaman zaman kötü şeyler yaşamayı yeğler, başka bir deyişle ona göre herhangi bir uyarım veya heyecan, canını acıtacak türden de olsa hiç yoktan iyidir. Çocuk disipline alıştırılırken, onun gelişimine bağlı sınırlılıklar göz önüne alınmalıdır. Özellikle erken çocukluk yıllarında çocuğun ihtiyacını belirlemek ve davranışın altındaki nedeni bularak davranışın değişimini sağlamak anne baba kadar çocuğu da tatmin eder. Benlik kontrolü ve anne babanın isteklerine cevap verebilme yeteneği zamanla kazanılır. Anne-baba uygun davranışı sergilemesi için çocuğa model oluşturarak, sınırlarını belirleyerek, açıklama yaparak yardımcı olabilir. İstenmeyen davranış karşısında hoşnutsuzluğun belirtilmesi çok zorunlu hallerde cezaya

başvurulması beklenir. İstenen davranışı sergilediğindeyse olumlu yüz ifadesi ve övücü sözlerle değerlendirilmesi, çocuğun davranışının şekillendirilmesinde etkili olabilir.

Disiplin, tutarlık-esneklik ikilemlerini içerir. Bir yandan çocuğa kurallar tutarlı bir şekilde verilmeli aynı zamanda çocuğa biraz da esneklik payı tanınmalıdır. Örneğin, okulöncesi çocuğu kazağını asmayı unutabilir. Böyle durumlarda yetişkin esnek davranabilmeli ve kabul edici ve hoşgörülü bir davranışla karşılıklı güven ilişkisi sağlanmalıdır. Zor ve şiddet kullanarak davranış yönlendirmeyi amaçlayan anne-baba; (Yavuzer,2006)

- ❖ Çocuğun kendilerine karşı öfke korku ve kızgınlık içinde olmasına sebep olur.
- ❖ Çocuğa saldırgan olmayı ve sorunları şiddet yoluyla çözmeyi öğretir.
- ❖ Zayıf vicdan ve ahlak gelişimine neden olur.

Çocuğa disiplin bilinci verilirken, istenmeyen bir davranış olduğunda çocuğa ceza yerine başka seçenekler sunulmalıdır. Yetişkinin koyduğu kurallar açık, basit ve uygulanabilir olmalıdır. Aynı zamanda çocuk yönlendirilirken tutarlı davranmalı ve olumlu davranışlar övülmelidir. Tutarsız olduğunuz süre, ne kadar ileri gidebileceğinizi denemek için, çocuğunuz pek çok davranışında davranış bozukluğu gösterecektir. Sizi çılına çevirmek için elinden geleni yaptığını sanabilirsiniz, oysaki amacı hiçbir şekilde sizi tedirgin etmek değildir. Çocuğunuz yalnızca kurallar tarafından korunup korunamayacağını anlamak için deneyler yapmaktadır. Rahatlaması, sizin tutarlı davranışlarınız aracılığıyla ona yeterince güçlü ve kendisiyle ilgili olduğunuzu hissettirmenize bağlıdır.

Davranışı yönlendirirken yapılan ilk hata, yanlış davranışı görmezden gelme, ikinci hataysa ilk çare olarak cezaya başvurmaktır. Eğer çocuk yanlış davranışta bulunuyorsa bir nedeni vardır. Çocuk bunu ifade edecek yaştaysa onu dinlemeli, daha küçükse bu davranışın altındaki nedenler tahmine çalışılmalıdır. Yaramazlık yapan çocuk bir ihtiyacı dile getirmek -anne ve babanın dikkatini çekmek için bu davranışı gerçekleştirmektedir. Eğer çocukla iletişim kurulup, olumsuz davranışı konusunda onu uyardıktan sonra da

davranış devam ediyorsa, burada anne babaya yönelik bir amaç ya da mesaj vardır. Çocuk ebeveynin hoşlanmadığı davranışla onu cezalandırmaktır.

Gelişimsel geriliği olan çocuklarda ise değiştirilmek istenen davranışlar tutarlı, dengeli ve sevgi dolu bir yaklaşımla değiştirilebilir. Olumsuz bir davranışın değiştirilerek, olumlu bir davranış halini alması belki daha uzun zaman alacaktır. Başlangıç aşamasında, istenmeyen davranış düzelme gösterene kadar daha sık tekrarlanabilir. Ancak tutarlılık ve süreklilik, çocuğa olumlu davranışların kazandırılmasında ebeveyne yardımcı önemli faktörlerdir. Unutulmaması gereken en önemli kural, çocuğa uygulanan disiplini sevgi temeli üzerine inşa etmektir.(Yavuzer,2006)

3.3. Okul Aile ve Öğretmen Aile İlişkisinde İşbirliğinin Sağlanması

Okul aile ilişkisinde genellikle aileler çocuklarını savunmacı durumundadırlar. Okul aile ve öğretmen ilişkilerinde genellikle aileler çocukları ile bir sorun olduğunda yönetici ve öğretmenlere karşı çocuklarının tarafını tutarlar. Ailelerin yönetici ve öğretmenlere karşı güvensiz bir tutumları olmaktadır. Bu nedenle aileler ile okul yöneticileri ve öğretmenler arasında işbirliği, öğrenci başarısında çok önemli olmaktadır. Eğitimde tutarlılık şarttır. Yönetici ve aile arasındaki güven ve işbirliği çocuğun okul başarısında doğrudan etkili olacaktır.

3.3.1. Okul Aile İlişkisinde İşbirliğinin Sağlanması

Öğretmen öğrencisinden başarı bekliyorsa ailesini iyi tanması ve işbirliği içinde olması gereklidir. Çünkü çocuk ailenin bir parçasıdır. Özelliklerini bilmeden ona istedik davranışları kazandırmak çok zor olacaktır.

3.3.1.1. Okul Aile İşbirliğinin Önemi

Anne babaların, üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, çocuklarının iyi bir eğitim alıp alamayacağıdır. Bu açıdan anne babaların, çocuklarının eğitim yaşantılarını nasıl destekleyecekleri önem kazanmaktadır. Anne babalar çocuklarının okul dışındaki öğretmenleridirler. Bu nedenle de öğretmenler, anne babaların çocuklarına okul dışında yaptıkları eğitim uygulamalarının doğruluğundan kaygı duymaktadırlar. Öğretmenler; “Öğrenci ne tür bir eğitim ortamında yaşıyor? Aileler çocukların ödevlerini yapmalarına ne tür yardım sağlıyorlar? Aileler, okulu ve öğretmenleri eleştiriyorlar mı? Çocuklarının okul ve derslerle ilgili sorunlarını önemseyip ilgileniyorlar mı?” gibi sorulara yanıt ararlar. Anne-baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacıyla aile sorumlularıyla iletişim kurmaları önemlidir.

Okulda kazandırılan davranışların, evde anne babalar tarafından da desteklenmediği sürece okul eğitiminde başarıya ulaşmak olası değildir. Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir. Sorun özellikle okul eğitiminin başlangıcı olan ilköğretim birinci sınıflar için çok daha önemlidir; çünkü en temel çalışma ve öğrenme becerileri bu yılda oluşturulmaktadır.

Öğrenci karneleri, öğrencilerin okul başarıları hakkında velileri bilgilendirmenin geleneksel yoludur. Ancak, bu karneler velilerde yanlış yorumlara neden olabilecek bir çok eksik bilgiyle doludur. Sadece her bir ders hakkında, A, B, C gibi sembolik değerlerle yapılan notlandırma, öğrencilerin ilgileri, gelişimleri, tutumları ve performansları konusunda çok sınırlı bilgi vermektedir. Bu yüzden aileler çocuklarını karneyle değerlendirmemeli; onların okul ve öğretmenleriyle sürekli iletişim içinde olmalıdırlar.

3.3.1.2. Okul Aile İşbirliğinin Yararları

Okulun eğitim öğretim etkinliklerinin her alanında Aile'nin katkısı hep olmuştur. Günümüzde Çağdaş Eğitimin öğrenci merkezli sistem ve uygulamalarında okul ile ailenin iş birliği de kaçınılmaz ve çok önemlidir. Sosyal bir kurum olan okulda, her türlü sistematik etkinlik ve çalışmanın nihai amacı öğrencinin gelişimi, yararı ve mutluluğu içindir. Veliler, okul yöneticileri, öğretmenler ve diğer çalışanlar eğitim-öğretim sürecini yaşayan öğrencilerimiz için ortak amaç ve duygu ile işbirliği yaparlar. Bu iş birliği, okul içinde yasal ve kurumsal olarak okul aile birliğini oluşturur. Okulu, her alanda ve anlamda velilerimiz adına temsil eden bir kuruluştur. Okul Aile Birliği, okulun kuruluş ve işleyiş amaçları doğrultusunda okul ile veliler arasında bir iletişim ve iş birliği köprüsüdür. Özel Seçkin Okulları Okul Aile Birliği, okulun kurulduğu günden bu günlere gelince çok önemli bir işlevi gerçekleştirmiş, eğitim öğretim etkinliklerini her alanda desteklemiş ve öğrencilerimizin gelişimlerine katkıda bulunmuştur. Bu anlamda okul-aile birliği okulun vazgeçilmez bir kuruluşu ve destekleyicisidir.

Okul - Aile Birliği Kuruluş ve İşleyiş Amaçları Doğrultusunda;

- ❖ Her öğretim yılı başında "Yönetmeliğine" uygun olarak veliler arasından seçimle oluşturulur. Her kademedeki temsilci olmasına dikkat edilir.
- ❖ Öğrencilerin her türlü eğitim-öğretim etkinliğine maddi-manevi katkıda bulunur.
- ❖ Okul, öğretmenler ve veliler arasında iletişim ve iş birliği köprüsü oluşturur.
- ❖ Öğrencilerin sağlıklı ve mutlu gelişimi için okulla birlikte çalışmalar yürütür.
- ❖ Kardeş okul çalışmaları, geziler, tanışma ve moral etkinlikleri, şenlik, festival vb. çalışmaları düzenler, katkıda bulunur.

3.3.1.3. Okul Aile İlişkisinde Engeller

Aile katılımı ailenin okula ilişkisini ve işbirliğini artırır, okulda öğrencilerin ev ortamına genellemesini kolaylaştırır ve eğitimin yaygınlaştırılmasını sağlar. Anne babaların eğitime katılmalarını olumsuz olarak etkileyen bazı etkenler vardır. Anne babaların bir ortak olarak değil de bir düşman ve çocuğun sorunlarının kaynağı olarak görülmesi gibi olumsuz tutumlar olabilmektedir. Bunların yanı sıra çocuklarının eğitiminin sadece okulun sorumluluğu olarak görülmesi, ailelerin eğitime katılımlarıyla ilgili yasal düzenlemelerin yeterli olmaması, okulların ailelerin katılımıyla ilgili tutarlı politikalarının ve demokratik disiplin anlayışlarının olmaması, aile katılımı hizmetleri için yeterli kaynakların bulunmaması ve öğretmenlerin ailelerle çalışmak için yeterli eğitimlerinin olmaması gibi etkenler de sıralanabilir. Anne ve babanın çalışıyor olması ya da veli toplantılarına katılacak zaman bulunamaması, evde başka çocukların olması ve bu çocuklara bakacak birinin olmaması gibi nedenlerde ailelerin çocuklarının eğitimlerine katılmalarını etkileyebilmektedir. Bazı ailelerin de okuldan ya da toplumdan alabildikleri destek hizmetleri yeterli değildir. Bazıları, yeterli olmayan bir eğitim sisteminden yakınırılsa, bu sistemin çocuklarına zarar verebileceğinden korkmaktadırlar. Bazıları da sisteme nasıl gireceklerini ve nereden, nasıl yardım alacaklarını bilememektedirler.(Cone, 1985)

3.3.1.4. Okul Aile ilişkisinde Ailenin Yönetime Katılması

Aile ile okul ilişkilerini düzenleyen temel hukuksal düzenleme 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanunu ve Okul-Aile Birliği Yönetmeliğidir. Bu yönetmeliğin 26. maddesi incelendiğinde; ilk dikkati çeken nokta, her fırsatta okul ile ailenin işbirliği yapmaları gerektiğine vurgu yapmasıdır. Öğrencilerin başarılarının artırılmasında, devamlı ve düzenli olarak okula devamlarının sağlanmasında, disipline ve okul düzenine uyumlarının gerçekleşmesinde okul ile ailenin sürekli işbirliği yapmalarının altı çizilmiştir. Ancak ailelerin doğrudan okul yönetimine katılmalarını sağlayacak hükümlere yer verilmemiştir. Ailelerden beklenen, sadece çocuğun eğitim sorumluluğunu

okulla paylaşımlarıdır. Bunların dışında alınacak kararları etkileme şansları bulunmamaktadır. Yönetmeliğe göre; birliklerin okul müdürlüğünün yapmakta olduğu işlerde, müdürlüğü desteklemesi, okulu güç duruma sokacak kararları vermemesi ve okulun tamamıyla eğitici olan amacına, politika ve çıkarlarına karışmayacağı hükme bağlanmıştır. (Kepenekçi 2003)

Ailelerin eğitime katılımını sağlamak için, öncelikle katılımın engellerinin belirlenmesi ve en aza indirilmesi gerekir. Katılımı gerçekleştirmede karşılaşılan ilk engeller fiziki engellerdir. (Kapıların kapalı olması, kapıda bekleyen bekçi, vb.) Daha sonrada sosyal engeller (ailenin katılıma olan inanç azlığı veya bilinçsizliği, okulda çalışanların ailelerle ilgilenmemesi, selam vermemesi, çalışanların yerlerinde olmaması, vb.) ailelerin okuldan uzak durmasına yol açmaktadır. Bir diğer engel de anne babaların çalışma saatleri ile ilgilidir. Çünkü genellikle okul saatleri ile anne babaların çalışma saatleri örtüşmekte ve aileler işyerlerinden izin alarak okula gitmek zorunda kalmaktadırlar. Katılımın önüne geçen son engel de, anne-baba ve öğretmenlerin birbirlerine karşı önyargılı olmalarıdır. (Bacanlı 2002)

3.3.2. Öğretmen Aile İlişkisinde İşbirliğinin Sağlanması

Anne-baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacıyla aile sorumlularıyla iletişim kurmaları önemlidir(Burns, Roe ve Ross,1992).

Veliyi çocuğun okuldaki performansı konusunda bilgilendirmenin bir diğer yolu da öğrencinin okuldaki çalışma örneklerini dosyalamaktır. Veliler öğrenciler için özelleştirilmiş ve standartlaştırılmış notlandırma sistemini anlamakta güçlük çekerler. Ancak, zaman içinde yapılan informal biçimde değerlendirilmiş çalışma ürünlerinde çocuklarının kaydettiği olumlu gelişmeleri ya da eksiklikleri daha da iyi anlayabilirler. Öğrencilerin çalışma

örneklerini içeren bu dosyalar, öğretmen tarafından gelişigüzel değerlendirilmiş çalışma örneklerini, çocukların okuma etkinliklerinden elde edilmiş öğretmen görüşlerini, başarısını nasıl değerlendirdiğine ilişkin öğrenci görüşlerini, standartlaştırılmış test notlarını ve öğrenciye ait yazı örneklerini içermelidir. Anne babanın sınıf içi etkinlikleri izleme günleri ya da veli toplantıları, velilerin, okulda kullanılan okuma materyallerini tanımaları, okulda uygulanan öğretim yaklaşımını görmeleri ve çocuklarının kazandığı becerileri izlemeleri için en uygun zamandır. Bu günlerde öğretmen, okuma programının nasıl planlandığını ve nasıl bir öğretim yaklaşımı uygulamakta olduğunu velilere açıklayabilir. Hatta öğretmen, dönem içi ödevlerin neler olacağını ve bu ödevlerde velilerin çocuklarını nasıl yardım edecekleri konusuna açıklık getirmenin yanında, ev yapımı ve piyasa ürünü okuma oyunları ve bu amaçla hazırlanmış televizyon programlarını çocuklarına izlettirme fırsatları hazırlamalarını velilere önerebilirler.(Burns ve diğerleri, 1992)

3.3.2.1. Öğretmen Aile İşbirliğinde Öğretmenin Yetki ve Sorumlulukları

- ❖ Öğretmenler, öğrencilerine en iyi uyarlanmış öğretim yöntemlerini ve araç gereçlerini değerlendirmek için özellikle niteliklidirler; onaylanmış programlar çerçevesinde ve okul yetkililerinin yardımıyla, öğretim araçlarının seçiminde ve ayarlanıp düzenlenmesinde, el kitaplarının seçiminde ve pedagojik yöntemlerinin uygulanmasında temel rolü üstlenmesi gerekenler onlardır.
- ❖ Öğretmenler ve öğretmen örgütleri yeni programların, ders kitaplarının ve öğretim araç ve gereçlerinin hazırlanmasına katılabilmelidirler.
- ❖ Her teftiş ve denetim sistemi, mesleki görevlerinin yerine getirilmesinde öğretmenleri özendirici ve onlara yardım edici biçimde tasarlanmalı ve öğretmenlerin özgürlüğünü girişkenliğini ve sorumluluğunu sınırlamaktan kaçınmalıdır.

- ❖ Bir öğretmenin etkinliğinin doğrudan bir değerlendirme konusu olması gerektiği zaman, bu değerlendirme nesnel olmalı ve ilgilinin bilgisine sunulmalıdır.
- ❖ Öğretmenin haksız olduğunu düşündüğü bir değerlendirmeye karşı başvuru hakkı olmalıdır.
- ❖ Öğretmenler, öğrencilerinin ilerlemeleri üzerinde bir yargıda bulunmak için yararlı görünebilen tüm değerlendirme tekniklerine başvurmakta özgür olmalıdırlar, ancak bundan hiçbir öğrenci hakkında hiçbir haksızlık doğmamasına dikkat etmelidirler.
- ❖ Yetkililer, öğrencilerden her birine ve öğrenimlerinin gelecekteki yönelimine en uygun gelen öğretim türü ile ilgili olarak öğretmenlerin tavsiyelerine gerekli olan ağırlık ve önemi vermelidirler.
- ❖ Öğrencilerin yararına, ana-babalar ve öğretmenler arasındaki işbirliğini kolaylaştırmak için tüm çabalar gösterilmelidir, ancak öğretmenler, temel olarak kendi mesleksel yetkilerine giren alanlarda ana-babaların her tür haksız ya da aşırı karışmalarına karşı korunmalıdırlar.
- ❖ Bir öğretmen ya da bir öğretim kurumundan yakınması olan ana babaların, durumu önce kurumun başkanı ve ilgili öğretmen ile tartışma yetkisi olmalıdır. Daha sonra üst makamlara gönderilen her başvuru, yazılı olarak yapılmalı, başvurunun bir örneği ilgili öğretmene iletilmelidir.
- ❖ Yakınmaların incelenmesi öyle bir biçimde olmalıdır ki, ilgili öğretmenlerin tüm kendini savunma olanakları bulunsun ve sorun konusunda hiçbir duyuru yapılmıyın.
- ❖ Öğretmenlerin öğrencilerini tüm kazalardan kurtarmaya en büyük özenle dikkat etmesi gerektiğinden, eğer öğrenciler okuldaki ya da okul dışındaki eğitim etkinlikleri sırasında kazaya uğrarlarsa, öğretmenlerin işverenleri tazminat ödemek zorunda kalma tehlikesine karşı öğretmenleri korumalıdırlar.
- ❖ Tüm öğretmenler, öğretim mesleği üyelerinin statüsünün büyük ölçüde kendilerinin davranışlarına bağlı olduğunu bilerek, tüm mesleksel

etkinliklerinde olabildiğince yüksek normlara uymaya çaba göstermelidirler.

- ❖ Öğretmenlere uygulanabilir mesleksel normların tanımlanması ve onlara saygı, öğretmen örgütlerinin yardımıyla sağlanmalıdır.
- ❖ Öğretmenler ve öğretmen örgütleri, öğrencilerin, öğretimin ve toplumun yararına, yetkililerle tam olarak işbirliği yapmaya çaba göstermelidirler.
- ❖ Etik ya da davranış kuralları öğretmen örgütlerince konulmalıdır, bu tip kurallar, kabul edilen ilkelere göre, mesleğin saygınlığını ve mesleksel ödevlerin yerine getirilmesini sağlamaya büyük ölçüde katkıda bulunur.
- ❖ Öğretmenler, öğrenci ve yetişkinlerin yararına, okul dışı etkinliklere katılmaya hazır olmalıdır.
- ❖ Öğretmenler İle Tüm Öğretim Arasındaki İlişkiler
- ❖ Öğretmenlerin kendilerine düşen ödevleri yerine getirebilmeleri için, yetkililer, öğretim politikası, okul örgütlenmesi ve öğretim alanında ortaya çıkan tüm değişiklikler gibi sorunlar konusunda öğretmen örgütlerine danışma yöntemi oluşturmalı ve bunu düzenli olarak uygulamalıdır.
- ❖ Yetkililer ve öğretmenler, öğretmenlerin öğretimin niteliğini iyileştirmeyi amaçlayan çabalara, pedagojik araştırmalara, yeni ve geliştirilmiş yöntemlerin ayarlanıp düzenlenmesine ve yayılmasına örgütleri aracılığıyla ya da başka yollarla katılmasının önemini kabul etmelidirler.
- ❖ Yetkililer, her kurumda ya da daha geniş bir çerçevede, aynı disiplindeki öğretmenlerin işbirliğini özendirmekle görevli inceleme gruplarının oluşturulmasını ve çalışmasını kolaylaştırmalı ve bu grupların görüş ve önerilerini gereğince göz önünde bulundurmalıdır.
- ❖ Yönetmelik personel ve öğretimle ilgili kimi işlevlerle görevli tüm öteki personel, öğretmenlerle iyi ilişkiler kurmaya çaba göstermelidir ve öğretmenler de onlar hakkında aynı davranışı benimsemelidir.

- ❖ Öğretmenlerin, kendilerinin, öğretimin ve tüm toplumun yararına, toplumsal ve kamusal yaşama katılımını özendirmek uygun olacaktır.
- ❖ Öğretmenler, tüm yurttaşların yararlandığı tüm yurttaşlık haklarını kullanmakta özgür olmalıdır ve kamusal yükümlülüklere seçilebilmelidirler.
- ❖ Bir kamusal yükümlülük bir öğretmeni görevinden ayrılmaya zorladığı zaman, öğretmen kıdem ve emekli aylığı haklarını korumalı ve bu kamusal yükümlülüğünün bitiminde, eski görevine ya da eşdeğer bir göreve yeniden dönebilmelidir.
- ❖ Öğretmenlerin aylıkları ve çalışma koşulları, öğretmen örgütleriyle işverenler arasında görüşmeler yoluyla belirlenmelidir.
- ❖ Öğretmenlerin örgütleri aracılığıyla kamusal ya da özel işverenleriyle görüşme hakkını güvence altına almak için, yasal düzenleme ya da ilgililer arasında anlaşma yoluyla usuller oluşturulmalıdır.

3.3.2.2. Okul Aile İşbirliğinde Öğretmenin Yeri

Öğretmenin en önemli işlevi, çocukların gelişim özelliklerini çok iyi bilmesi ve eğitim programlarını hazırlarken onların bireysel farklılıklarını dikkate almasıdır. Bu da öncelikle, çocuklara özgür bir eğitim ortamı hazırlamasıyla mümkün olabilir. Öğretmen, çocukların özgürlüğünü kısımadan, onların gelişimlerini desteklemelidir. Öğretmen, alanı ile ilgili yeterli bilgiye ve anlayışa sahip olmalı, özellikle de çok iyi gözlemci olmalıdır. Öğretmen ancak bu şekilde çocukları daha iyi tanıyarak, onların ruhsal sorunlarını ve davranış problemlerini erken tespit etme olanağı bulabilir. Böylelikle okul-aile ve gerektiğinde uzman kişi işbirliği ile bu problemlere çözüm bulmak kolaylaşmaktadır. Öğretmen, çocuğun ailesinden sonra gün boyu birlikte olduğu ve ihtiyaçlarını karşılarken gerektiğinde başvurduğu diğer bir kişidir. Başarılı bir eğitim gerçekleştirilebilmesi için, öğretmenle çocuk arasındaki sevgiye dayalı bir güven ilişkisinin yanında çocuğun aile çevresini de tanınması ve özelliklerini bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle okul-aile işbirliği okul öncesi dönemde her eğitim döneminde

olduğundan çok daha önemli görülmektedir. Öğretmenin aileyi tanınması, çocuğı tanınmasını kolaylaştırmaktadır. Aile üyeleri arasındaki ilişkiler, ailenin çocuğına karşı tutumları, çocuğına uyguladıkları disiplin anlayışı, çocuğun içinde yaşadığı fiziksel çevre koşulları gibi özelliklerin öğretmen tarafından bilinmesi, onun çocukta gözlediğı çeşitli davranışları anlamasına ve değerlendirmesine böylelikle çocukla ilgili doğru bilgi edinmesine yardımcı olmaktadır. Okul-aile işbirliği; öğretmenin aileyi ve çocuğı tanınması kadar, ailenin de okulu, programı ve öğretmeni tanınmasına yardımcı olmaktadır. Böylece aile, çocuğun eğitim ortamını, okulun ve öğretmenin koşullarını öğrenme fırsatı bulabilmektedir.

3.3.2.3. Öğretmen Veli Toplantısı

Öğretmen veli toplantılarının amacını dört başlık altında toplarsak(Celep,2000):

- ❖ Ailelere çocuklarının davranışları hakkında açıklamalarda bulunmak ve davranışları iyileştirmede önerilerde bulunmak.
- ❖ Ailelere çocuklarının ilgileri, becerileri hakkında bilgi vermek.
- ❖ Ailelere çocuklarının başarılı oldukları, olmadıkları dersler hakkında bilgi vermek ve nasıl başarısızlığın nasıl iyileştirileceği konusunda önerilerde bulunmak.
- ❖ Ailelerle çocuklarının akademik başarıları göz önüne alınarak ilgi duydukları mesleklerin olabirliğini tartışmak.

Toplantıya hazırlanma, ailenin, öğrencinin ve öğretmenin hazırlanması biçiminde de olur. Toplantıya katılan herkes toplantıya yeterince hazırlandığında toplantı daha üretici ve rahat olacaktır.(Celep,2000)

a) Öğrencilerin hazırlanması

Öğrencilerin hazırlanmasında ilk adım, toplantının amaçlarını tartışmak, öğrencilerin soru sormalarına ve ilgilerini ifade etmelerine izin vermektir. Öğrenciler, ailelerine rapor verilmesinin nedenini ve toplantıda neler olacağını bilmeye gereksinme duymaktadırlar.

İkinci adım, öğrencilere kendi isteklerini değerlendirme fırsatını sağlamaktır. Düzenli öğretmen aile toplantılarının birinci amacı, öğrencilerin başarılarını sınıflandırmak ve buna göre gruplamak olduğundan, öğrencilerin bu sürece katılması doğru bir yaklaşımdır.

Öğrencilere, kendi çalışmalarını değerlendirme fırsatının sağlanması, aynı zamanda ailelerine verilecek bilgi tiplerine olan düşmanlığı azaltır. Öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerinin birçok yaklaşımı vardır. En özgün ve geçerli yöntem, öğrencilere kendileri hakkında bir kart düzenlemelerine izin vermektir. Kendini değerlendirmeyi geliştirmenin en kolay ve etkili yöntemi, okulun gereksinim duyduğu konuları içeren maddelerden oluşan kartı doldurmalarını istemektir.

Kendini değerlendirme kartı; Öğrenci bu kartları doldurduktan sonra, her öğrenci ile bunları tartışmak, özetlemek için bir programın yapılması gerekmektedir. Bu toplantıda öğretmen ve öğrenci arasındaki değerlendirme farklılıklarını tartışmak için öğrencilere izin verileceği açıklanır. Bu farklılıkları tartışmak çok önemlidir. Ailelere, öğrenci hakkında olumsuz bilgi verilecekse, bunu önceden öğrencilerle tartışmak gerekir. Öğrenci, kendisine uygun bir biçimde davranıldığını hissettiğinde, öğretmenlerine ve akranlarına daha kibar davranır ve saygılı olur. Bilgi kartı ile birleştirilebilen diğer bir yöntem, öğrencilerin belirledikleri amaçları ile akademik başarı ve davranışlarını karşılaştırmaktır.(Celep,2000)

b) Ailelerin hazırlanması

Öğretmen, ailelere toplantıya ilişkin bilgiyi içeren bir mektup gönderir.

c) Öğretmenin hazırlanması

Öğretmenler, olumlu ve rahat bir etkileşimle açık bir biçimde ailelerin bilgi edinmelerini sağlamaktan sorumludurlar. Bu amacı başarmak için bu üç temel adımın atılması gerekmektedir.

- ❖ Toplantı için öğrencileri hazırlamak.
- ❖ Öğrenciler hakkındaki önemli bilgileri sağlamak ve düzenlemek.
- ❖ Rahat ve güvenilir bir fiziksel ortam oluşturmaktır.

Bir aile toplantısında kullanılan dört önemli veri tipi vardır:

- ❖ Öğrenci ve ailelerin sınıf hakkındaki duygularına ilişkin veriler.
- ❖ Öğrenci davranışları ve davranışları geliştirmek için girişilen çabaların sonuçlarına ilişkin veriler.
- ❖ Öğrencilerin akademik çalışmasına ilişkin veriler
- ❖ Herhangi bir sorun olduğunda, çözümü için meslektaşların ve uzmanların toplantı konusundaki verileridir.

Toplantıda; öğretmenler, ailelere çocukların davranışlarına ilişkin özgün açıklamalarda bulunmalıdırlar. Bunun temel nedeni, davranışı iyileştirmede çocuklara yardım etmektir.

Her toplantıda, önemli konulardaki öğrenci çalışmasına yönelik örneklerden güçlük çektikleri alanları anlamalarına yardımcı olacak özgün örnekleri içermelidir.

Bireyselleştirilmiş bir programın geliştirilmesinde uzmanlarla çalışılırsa, uzmanlara toplantı hakkında bilgiler sağlamak yararlıdır. Bu toplantının sonuçlarının kaydedildiği standart formlar kullanılarak bu sağlanabilir. Bu tip veri sağlamanın birçok üstünlükleri vardır. Ailelere toplantının bir özetini vermek yararlıdır.(Celep,2000)

Öğretmenler, aile toplantılarında çok sinirli ve eleştirici karşı karşıya gelebilirler. Bunlar, öğretim etkinlikleri için yıkıcı olabilir. Ancak, bu tip ailelerle başa çıkmanın bazı yolları vardır (Brophy and Evertson, 1976):

- ❖ Aileler, nazik bir tavırla karşılanmalıdır. Çok kibar ve yumuşak davranış gösterilmesi, ailenin sinirli ve eleştiride yıkıcı olmasını güçleştirir.
- ❖ Ailelerin heyecanlarını yenmesi için, etkin dinleme kullanılmalıdır.
- ❖ Toplantının başlangıcında savunmaya geçmek veya ailelerle tartışmak, yalnızca aile heyecanını artırır.”önerilerinizi değerlendireceğim” veya “bu konuyla gerçekten ilgilendiğinizi anlıyorum” gibi cümleleri

kullanma, ailelerin duygularını öğretmenin anlamasına yardım edebilir. Bu taktik, ailelerin daha sakin olmalarına olanak sağlayabilir.

- ❖ Aile ile gerçekten ilgilenmek ve aileyi dikkatlice dinlemek; duygusal olumsuzluğu ve yoğunluğu azaltır.
- ❖ Ailenin tepkisi ve heyecanı karşısında, öğretmenler, sakin kalmaya ve mesleki beceriklilik göstermeye, ayakta kalmaya, aile ile göz iletişimi kurmaya özen göstermelidirler. Öğrenciler, sakin öğretmene daha etkili tepki göstermektedirler.
- ❖ Aileler de öğretmenlerin, tepkilerini sakin bir şekilde göstermelerine gereksinim duyarlar.
- ❖ Ailelere başarmaya istekli oldukları şeyi sormak; “Sizi anlıyorum, bugünkü tartışmada yapmak istediğiniz şeyi söyleyiniz.” Bu yaklaşım ailelerin enerjileri üzerinde odaklaşmaya olanak sağlar ve soruna çözüm olanağı sağlar.
- ❖ Gerektiğinde eleştirilere sınırlandırılma getirilmelidir.
- ❖ Öğretimde, öğrenci en önemli ve odadaki kişi olduğundan, ailelere, öğrencilerin sorunlarının farkında olup olmadığını sorunuz.
- ❖ Açık sözlü olma; başlangıçtan itibaren açık bir davranış sergileyerek açık sözlü olmaya özen gösteriniz. Ancak bu süreçte mesleki gücünüzü ön planda tutunuz. Böylece gelecek toplantı için bir basamak oluşturma ve sorunu açıkça ortaya koyma olanağı sağlarsınız.
- ❖ Özgün veriler üzerinde durma; aileye çocuğun matematikten geçen yıl iyi olduğunu, ancak bu yıl zorluk çektiğini belirtirse, en akılcı ve en etkili yaklaşım, öğrencinin matematik becerileri, verilerini incelemektir.
- ❖ Sorunların çözümü için ne yapılacağını ailelere söylemek.(Brophy and Evertson, 1976).

3.3.2.4. Aile Çocuk İlişkisinin Çocuğun Sınıftaki Davranışına Etkisi

Eğitim ailede başlar. Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur. Tembel

çalışkan, doğrucu yalancı, pısırık girişken, bencil diğerencil benzeri ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir, çoğu zaman da pekişir. Okulun bunları değiştirebilmesi güçtür, uygun çözümler, önceden aileyi etkilemektedir.

Ailedeki birey sayısı, öğrenci davranışının etkenlerinden biridir. (Suryavvıkarta,1993). Kalabalık aileler çocuklarıyla ilgilenmeye daha az zaman ayırabilirler. Bunlar üzerinde ailenin etkisini azaltır. Az çocuklu ailelerin çocukları bencil ve şımartılmış olabilir. Çocuk sayısının çokluğu, ailenin artan görevlerini yerine yeterince getirmesini güçleştireceği için, sınıfı da olumsuz etkileyecektir.

Gelir durumu, ailenin diğer yönlerini de etkileyen bir değişkendir. Öğrenci gereksinimlerini karşılayabilme ve bundan kaynaklanan davranış değişikliklerini belirleyebilme, gelire bağımlıdır.

Eğitim durumu, hem öğretme, hem de örnek olma yoluyla, öğrenci davranışlarını etkiler. Ailenin meslek özgeçmişi, bunun bir boyutunu oluşturur. Bazı aileler bu özelliklerinden çocuklarını sürekli yararlandırırken, bazıları ilgisiz kalabilir. Sağlıklı bir gelişim için aile, çocuğun özsaygısını, güvenini geliştirmeye çalışmalıdır. Oysa, ana babanın mükemmeliyetçi, sabırsız, yüksek yeterlikte olması buna pek izin vermez. Çocuk bu özellikler altında ezilerek umutsuzlaşabilir (Senge, 1993).

Ailede çatışma, çocuk üzerinde olumsuz etki yapar. Aile iklimi ile öğrenci davranışı arasında ilişki bulunmuştur. Ailelerince az desteklenip çok kontrol edilen çocuklar, aşırı hareketli davranabilmekte, insan ilişkilerinde daha az düşünceli, daha çok düşmanca davranmakta; görev uyumlu olmadıklarından, başarılan düşük, kendileri içe dönük başkalarına bağımlı olabilmektedir (Margarit and Almougy, 1992).

Aile baskısı çocukları olumsuz etkilemektedir (Farrel, 1988). Ana baba beklentileri, öğrenci çabası üzerinde önemli bir güç olmaktadır. (Entwisle and others, 1988). Beklentinin çok yüksek veya düşük olması, olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Anne babanın öğrenciden gurur duyduğunu belli etmesi, onu başarıya isteklendirmektedir (Hamilton and others, 1989).

Aileyle ilgili olarak öğretmenin yapması gerekenlerden ilki, ailenin tanınması, bunun aracı da öğretmen veli iletişimidir. Bu iletişim yüz yüze olabileceği gibi, yazı ve telefonla da olabilir. Öğretmen, öğrencinin defterine yazdığı veya velisine iletmesi için öğrenciye verdiği notlar aracılığı ile iletişim sağlayabilir. Ailelere haftalık, aylık okul sınıf haberleri bülteni gönderilebilir.

Öğrenciler aracılığıyla sözlü iletişimin, yanlış anlamalara neden olabileceği için kullanılmaması yerinde olur (Cangelosi, 1988).

Aileyle iletişim zaman geçmeden gerçekleştirilmeli, telefon, fax gibi hızlı iletişim araçları kullanılmalıdır. Zamanı geçmiş bir iletişim, amacına hizmet etmeyecektir. Görüşme şeklindeki iletişim, yüz yüze olduğundan ve esnekliğe olanak verdiği için daha iyi sonuçlara götürebilir. Ama görüşme sürecinde dikkatli olunmalıdır. Bazı ana babalar, öğrencilikteki olumsuz deneyimleri nedeniyle, okulla ilgilemeyi rahatsız edici bulabilir. Dil ve giyim farkları, çalışma ve görüşme saatleri veliyi okuldan uzak tutabilir.

Öğretmenlerin çevre ve aileyi tanınması için, mutlaka okul yakınında oturması gerekmez, alışveriş ve iş ilişkilerini çevreyle kurması da yeterli olabilir. Okul kayıtları, güvenilir olmak ve sürekli yenilenmek şartıyla öğretmene kolay bilgi sağlar, ilişkileri geliştirmek için okul velilere açılmalı, okul kayıtları onlarla paylaşılmalı, gerekirse velilere bir kontrol listesi verilerek, sınıf ortamı, öğretmen, öğrenci, okul hakkında görüşleri alınmalıdır (Lemlech, 1988).

Aile-öğretmen görüşmesinden önce, öğretmenin görüşme planı yaparak zaman ve içeriği belirlemesi, rahatsız edilmeyecek küçük bir ortam seçmesi, gerektiğinde öğrencinin de görüşmeye katılması öğretmenin her öğrenci için bir günlük tutması, kişilerle ilgili yargılardan kaçınması, iyi bir dinleyici olması ve önce karşı tarafı dinlemesi, aileden ipuçları almaya çalışması önerilmektedir (Cangelosi, 1988).

Ailenin özellikleri öğretmene davranış esnekliği tanır. Ailedeki birey sayısını azaltmak öğretmenin yapması gereken bir iş değildir ama en azından artmasının sakıncaları uygun bir dille anlatılabilir. Çok

çocuklu ailelerden gelen öğrencilerin, bu değişkenden kaynaklanan davranış sorunlarından bazıları daha anlayışlı, karşılanabilir, çözüm için ailenin bu özelliği kullanılabilir.

Gelir durumunun olumsuzluğu, bazı davranış nedenlerini bulup ortadan kaldırmakta yardımcı olur. Eğitim durumu düşük ailelere, bu yönlerini güçlendirici öneri ve imkânlar bulunabilir. Eğitim durumu yeterli ama çocuklarına karşı ilgisiz ailelerin bıraktığı boşluk, okuldaki uygulamalarla giderilmeye çalışılabilir.

Ailenin çeşitli özellikleri, öğrencilerin sorunlarının çözümünde öğretmen için doğrudan ve birincil kaynaktır. Öğrenciden beklenen davranışlar aileye iletmeli, öğrenmenin artıp, sınıf sorunlarını azalması böylece sağlanmalıdır. Aile, okulda öğrenilenlerden herhangi birini ele alarak, bunun uygulanışında çocuğa yardım edebilir. Böylece çocuk, okulun ve öğrenmenin önemini daha iyi anlar.

Okul-aile ilişkisinin iyi planlandığı bazı ülkelerde, okullar aileye bir ana baba takvimi gönderirler. Bu takvim, aileden beklenenin hergün çocuğuyla on dakika ilgilenmesi olduğunu anlatan bir mektupla başlar, her ayın her günü nelerin yapılmasının beklendiğini anlatan, yapılacak çalışmalarını gösteren sayfalarla sürer. Örneğin, ilköğretim okulu ikinci sınıftaki bir öğrencinin ailesine gönderilen takvimde, Eylül ayının onuncu günü için "Bugün çocuğunuzu okuluna götürüp kütüphane kartı alırı", veya oniki-güncü günü için "Bugün çocuğunuza beş meyve ismi yazdırın, karşılarna resimlerini yapsın", ya da, "Bugün bu takvimin onbeşinci sayfasındaki işlemlerden ilk üçünü yaptırıp kontrol edin" yazılıdır. Aile bireyleri, çocuğun gününün en çok kısmını geçirdiği mekândakiler olarak, eğitsel görevlerini yapmalıdır. Öğrenmede ne aile okulun, ne de okul ailenin yerini tutabilir (Jacobsen and others, 1985).

3.3.3. Öğretmen Aile İlişkisinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Yaptığım gözlemlerimde öğretmenle işbirliği yapmak için gelen velilerin öğretmenler tarafından çok sıcak karşılandığına ve bundan

öğretmenlerin hiç rahatsız olmadığına şahit oldum. Sandalyesini ve çayını veren, dinlenme saatini onlara ayıran öğretmenler bu işbirliği için hazır olduklarını her zaman gösteriyorlar. Aynı sıcaklığı ve samimiyeti velilerimizin de göstermesi hedefe ulaşmada tamamlayıcı olacaktır. Hatta veli-öğretmen ilişkilerinde çalışmalar mesai saatleri dışına da taşınmaktadır. Ev ziyaretleri bunun en güzel örneğidir. Değerli veliler sizin için canınız kadar değerli olan çocuklarınızı emanet ettiğiniz öğretmenlerle işbirliği yapmanız sizin ve çocuğunuz için son derece önemlidir. Okula gitmek, öğretmenle tanışmak için bir neden beklemeyin. Çocuğunuzdan daha önemli bir neden yoktur.(İsmail Bacaksız, Gülizar Eren İlköğretim Okulu Özel Sınıf öğretmenin veli toplantısında yaptığı konuşma)

3.3.3.1. Okul Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Hollingsworth ve Hoover(1999), çocukları doğrudan ve dolaylı yoldan eğittikleri için, anne-babayı çocuğun evdeki öğretmenleri olarak ele almakta ve okulda öğretmen tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın evde anne-baba tarafından kolaylıkla bozulabileceğini belirtmektedir. Bu nedenle de günümüzün öğretmen ve eğitimcileri öğrencilerin evdeki eğitimcileri olarak velilerin önemini anlamış durumdadırlar.

Gordon'a göre(1993); anne-babaların, üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, çocuklarının iyi bir eğitim alıp alamayacağıdır. Bu açıdan anne babaların, çocuklarının eğitim yaşantılarını nasıl destekleyecekleri önem kazanmaktadır. Anne-babalar çocuklarının okul dışındaki öğretmenleridirler. Bu nedenle de öğretmenler, anne-babaların çocuklarına okul dışında yaptıkları eğitim uygulamalarını doğruluğundan kaygı duymaktadırlar. Öğretmenlerle; “öğrenci ne tür bir eğitim ortamında yaşıyor? Aileler çocuklarının ödevlerini yapmalarına ne tür yardım sağlıyorlar? Aileler, okul ve öğretmenleri eleştiriyorlar mı? Çocukların okul ve derslerle ilgili sorunlarını önemseyip ilgileniyorlar mı?” sorulara yanıt ararlar.

Anne-baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk

öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğrenmenin sınıf içi uygulamalardaki başarı şansını yükseltir. Bu yüzden öğretmenlerin çocuğun aile ortamlarını iyi değerlendirmeleri ve onun daha iyi eğitimine olanak hazırlamak amacıyla aile sorumluları ile iletişim kurmaları önemlidir.(Roe ve Ross,1992).

3.3.3.2. Aile Çocuk İlişkisinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Eğitim, insanlar ve toplumlar için vazgeçilmez bir süreçtir. Bu süreç doğumla başlar, ölüme kadar sürer. Bu süreç içerisinde anne ve babalar çocuklarına dünyayı ve yaşamayı öğretirler. Anne ve babalar çocuk hazır olduğu zaman kendi kendine öğrenebilsin diye çocuklarına özgürlük tanır. Neyi ne zaman öğreneceğinin sorumluluğunu, yeteneklerine güvendikleri için kendisine bırakırlar. Çocuklarının yetenekleri konusunda kuşkuları yoktur.

Ancak, çocukları yürümeye ve konuşmaya başlayınca ana ve babalara bir şeyler olur. Etkili öğretmenliklerini yitirmeye, ödül ve ceza vererek çocuklarını zorlamaya ve başka çocuklarla karşılaştırmaya başlarlar. Bu davranışların çocuğun okula başladığı dönemde de sürdürülmesi çocuğun derslerinde başarısız olmasına ve kendi yeteneklerini ortaya koyamamasına, içine kapanık, pasif bir kişiliğe sahip olmasına neden olmaktadır.

Bunun yerine çocuğa sorumluluk bilinci aşılacak doğru olacaktır. Bunun için çocuğa kendi kendini yönetme fırsatı verilmeli, onu davranışlarının sonuçlarıyla baş başa bırakmalıdır. Çocuğa küçük yaştan itibaren yaşına, yeteneğine ve cinsiyetine uygun görevler vererek güven duygusunun pekiştirilmesine çalışılmalıdır. Örneğin, okul öncesi döneminde kendi başına yemeğini yemeye başlayan, kendi yatağında uyuma alışkanlığı yerleşen, dişlerini fırçalayıp oyuncaklarını toplamayı öğrenen bir çocukta okula başladığında verilen ödevi alıp evde yapma sorumluluğu da kolayca gelişecektir.

Anne baba olmanın en büyük erdemliliği, topluma yararlı bireyler yetiştirmektir. Topluma yararlı bireyler yetiştirmenin esası da ana babanın

birer eğitimci gibi davranmalarındır. Çocuklarının okulda başarılı olmasını istiyorlarsa çocuklarına iyi bir 'Model' olmalıdırlar.

3.3.3.3. Öğretmen Aile ve Çocuk İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi

Aileden sonra okul, çocuğun ilk temel toplumsallaşma kurumu niteliğini taşır. Çocuk okula başladığında çevresinde uygulaması gereken kurullarla, özümsemesi beklenen bilgileri bulur. Eğer birlikte yaşamaya yatkın ve okul olgunluğundaysa uyum da zorluk çekmez. Sınıf içi ve dışı etkinliklere katılır. Kendini ifade etmede zorlanmaz. Tam tersine kişilik özeliği ya da ailenin yanlış tutumu sonucu, toplu yaşama, çalışma ve oynamaya yatkın değilse okula uyumda zorlanır. Çocuğun okula başlama konusunda hazır bulunuşluğu farklıdır. Bu farkı göz ardı etmek sağlıksız sonuçlar doğurabilir.

Okul ve Öğretmen: Öğretmenini öğretim yılı başında sergilediği tutum önemlidir. Bu tutum olumsuz davranışları pekiştirebildiği gibi daha iyi ve doyum sağlayıcı bir okul hayatı için yeni umutlar yaratabilir. Her çocuğun kendini duygusal ve sosyal açıdan güvenli hissedebileceği, korkularını ve güvensizliğini yenebileceği öğretmenin ve arkadaşlarının ona gülmeyeceği bir ortama ihtiyacı vardır. Ancak bundan sonra çocuk korkularını ve güvensizliğini yenmeye ve okulda başarılı olmaya başlayabilir. Ailesi tarafında gerekli ihtiyaçları karşılanmayan ve kendine güveni olmayan çocuktan okulda yardım olmaksızın kendine olan güvenini geliştirmez beklenmez. Bu durumda öğretmene önemli bir rol düşmektedir. Çocuğa başarabileceği görev ve sorumluluklar verilmeli sınıf gazetesini yönetme, müzik kolu başkanlığı, sınıf başkanlığı gibi fırsatlar tanınmalıdır. Böylece çocuk, yeni yetenekler geliştirebilir. Kendini olan güvenini kazana bilir ve daha önemli başarılar için motive olabilir. Başarısız çocuklara yardımın en önemli öğelerinde biri, başarı tecrübeleri yaratılarak güvenini güçlendirmektir. Çünkü öğrenmekten ve keşfetmekten doğan heyecan ve memnuniyeti tadamamış çocukların normal okul çalışmaları konusunda yeterince gayretli olmaları beklenemez. İlk olarak bir arkadaşıyla birlikte sınıfta bir şeyler

sunmak, ortak ilgileri üzerine bir şeyler konuşmak, dersin belirli bir konusunun sunulmasının paylaşılması, bu ilk tecrübelerle fırsat hazırlar Zira başarısız çocuklar düşük performansları yüzünden bir türlü gerçekleştiremedikleri paylaşmaya şiddetle ihtiyaç duyarlar. Başarısız çocuk, genellikle kaybetmekten korkar. Öğretmen çocuğun zayıflıklarında n çok, iyi ve güçlü taraflarından yararlanarak bu korku ile başa çıkmasında yardımcı olabilir. Başarısız çocuk, öğretmenin kendisini anladığından emin olduğu takdirde onu memnun etmek amacıyla bir çaba içine girebilir İyi bir ödevin ardından çabasını takdir edilmesi sonucu, çocuk her türlü okul faaliyetiyle daha fazla ilgilenmeye başlayabilir. Ancak bütün bunları yaparken öğretmenin çok sabırlı olması gerekir. Yeterlik duygusu yüksek olan öğretmen, öğrenci girişimciliğini teşvik eden, onu destekleyen, bireysel ihtiyaçlara eğilen, sınıf kontrolüne (disiplinine) az zaman ayıran kişidir. Böyle bir öğrenme ortamı başarı düzeyini artırır. Bunun tersine düşük yeterlik duygusu içindeki öğretmenler çocukları öğrenmeye motive edememekte ve başarısızlık tohumu ekmektedir. Aynı şekilde öğretmen düşük beklenti geliştirdiği öğrencilere genellikle daha az soru sormakta Kısaca, düşük beklenti geliştirilen öğrenciler öğretmenlerinden daha az olumlu, sıcak, kişisel ilgi ve sözler olmayan iletişim almaktadır. Oysa yüksek başarı için, yüksek motivasyon ihtiyaç bulunmaktadır. Öğretmenin beklentisinin düşük olması daha az övgü ve dikkat Öğretmenin Öğrencide başarı konusunda Beklentilerinin beklentinin az olması daha da azalması Daha az çaba sarf etme ve daha kötü notlar Okul başarısızlığı bir kısır döngüdür. Bu döngü, ancak öğretmenin beklentisini yüksek tutarak öğrenciyi motive etmesiyle kırılabilir. (<http://valienisyeteranaokulu.k12.tr>)

3.3.3.4. Öğrencilerin Sorumluluklarını Artırmak İçin Öğretmen ve Aile İşbirliği

Anne-baba çocuğun kişiliğinin oluşmasında temel olan özdeşleşme modelleridir. Çocukların davranışları büyük ölçüde anne babalar ile olan etkileşimlerine bağlıdır. Dolayısı ile anne- babaların insanlar arası etkileşim konusunda beceri sahibi olması gerekir. Buradan hareketle öğrencinin

eğitilmesi konusu ele alınır alınmaz karşımıza aynı zamanda anne baba eğitimi konusu da çıkmaktadır. Çünkü öğrencilerin davranışlarının değişmesinde ve olgunluk kazanmasında aile eğitimi, okulda verilen eğitimden daha önemli yer tutmaktadır.

Görevi, öğrenciyi eğitmek olan öğretmenin hedefi aynı zamanda öğrencinin ailesi de olmalıdır. Öğretmenler için nitelikli eğitimde aileler ile iletişim ve işbirliği çok önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen - aile işbirliği ile ailelerin okula ve eğitime karşı olumlu tutum takınmaları sağlanabilir.

Ailelerde geleneksel hale gelmiş “okulla iletişim” konusu ele alındığında; aileler okula çoğunlukla; çocuklarıyla ilgili Şikayet, parasal yardım istenmesi, öğrencinin notunun bildirilmesi, uyarı vb. nedenlerle çağrıldıklarını düşünmektedirler. Bunların sonucunda ailelerde beliren duygular, genellikle çekinme, korku, boş vermişlik ve öfke olmaktadır. Bu olumsuzlukları gidermek, anne ve babaların çocuklarının eğitiminde etkin rol almalarını sağlamak amacıyla belli aralıklarla toplantılar düzenlemek, toplantılara birlikte katılmalarını sağlamak en yararlı yöntemdir.

Bu işbirliğini sağlamak amacıyla ilgi (b) yönetmeliğin 46’ıncı maddesinde belirtilen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunda; eğitim ortamında, öğrenciler, aileler, yöneticiler, öğretmenler ve psikolojik danışmanlar arasında sağlıklı ve uyumlu ilişkiler kurulabilmesi için gerekli önlemler görüşülür ve yapılacak çalışmalar belirlenir.

BÖLÜM III

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ, BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma ilk ve ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin ailelerinin görüşlerine ve okullardaki bazı öğretmenlerle yapılan mülakatlara göre; Öğretmen aile işbirliği ile öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi niteliğindedir. Tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir.

3.1.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, İstanbul Avrupa yakasında Gaziosmanpaşa, Bakırköy, Bahçelievler ilçelerinde bazı resmi ve özel okullarda okuyan öğrencilerin aileleri oluşturmaktadır. Örneklem evreni temsil etmektedir.

3.1.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verileri toplamak amacı ile anket kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde evde çocuğun ödevleri ile ilgilenen kişi, annenin mesleği, babanın mesleği gibi araştırmanın amacı bakımından önem taşıyan 13 tane bağımsız değişkenden oluşan kişisel bilgiler yer almaktadır.

İkinci bölümde ise ailelerin okul aile işbirliğini gerçekleştirme durumunu, okul aile işbirliğini kimlerle kurduğunu ve ailenin çocukların eğitiminde yeterlilik durumların tespitine yönelik olarak toplam 31 soru yer almaktadır. Sorular “hiç(1)”, “nadiren(2)”, “bazen(3)”, “sık sık(4)”, “her zaman(5)” şeklinde derecelendirilmiştir.

3.1.3. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına uygun olarak istatistikler şu şekilde yapılmıştır:

1. Ankete katılan velilerin aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar hesaplandı.
2. Velilerin görüşlerindeki kişisel özelliklerine göre farklılaşma durumunu belirlemek amacı ile t-testi ve varyans analizi yapılmıştır.

3.2. BULGULAR

Bu bölüm iki ana başlık altında toplanmıştır. Mülakatlar başlığı altında öğretmenin anılarından oluşan bulgular, anketler başlığı altında ise yapılan anketlerin istatistiksel verileri değerlendirilmiştir.

3.2.1. Yapılan Mülakatlar

Bu bölümde yaptığım mülakatları aktaracağım.

3.2.1.1. Aile Çocuk İlişkisi ile ilgili bulgular

Burada Muzaffer Oğuz, aile çocuk ilişkisi ile ilgili birkaç anısını bize aktarıyor.

Göreve başladığımın ilk ayları sınıfta sıraların arasında dolaşıyorum. Kemalettin elinde kalemi ters tutmuş oynuyor. Yanından geçerken sınıfa bir şey anlatmak için elimi kaldırdım. O da vuracak sanarak kafasını aşağı eğdi. Elindeki kalem gözüne battı. Çocuğun gözü balon gibi şişti. Ben çok korktum. Hemen müdahale ettik. Tabi köyde hastane yok. Şehre götürme imkânımızda yok çünkü kar bir metre... Ecza dolabında ne varsa; merhem sürdük, sardık. Babasına haber gönderdik. Ertesi gün biraz şişin indiğini ve görebildiğini söyledi. Çok sevindim. Ama babası gelmedi. Doktora da götürmemişler. Birkaç hafta sonra şehre giderken babasını arabada gördüm. Yanına gittim: “Geçenlerde sizin çocuğun gözüne kalem battı. Size haber bıraktım. Çok korktuk. Gözüne bir şey olur diye! Size haber bırakmıştık. Ama çok şükür şimdi geçti. Doktora götürdünüz mü? Başka bir hasar bir şey olmuş mu?” dedim. Şaşkın bir şekilde bana baktı. Hoca dedi: “14 tane velet var. Ben görmedim bile gözüne kalem battığını, neden bu kadar kendini üzdün, biri de kör Kemalettin olur.” O an meslekte ilk tecrübemi edindim. Bu mesleğin ne kadar zor ve meşakkatli olduğunu anladım: Bazen çocuğun annesi-babası olmak gerekebiliyor. Çocuğun hayatı konusunda bile sorumsuz olan bir babadan,

eğitimi konusunda ne bekleyebiliriz ki...(Muzaffer Oğuz,2007,Bakırköy Ahmet Hamdi Tanpınar İ.O.Mülakat)

Annesi doğum yapan bir çocuğun yaşadığı karmaşa ve bunu yansıtma şekli;

Cihan okula başladığında çok zeki, başarılı bir ğrenciydi. Arkadaşlarından önce okumayı öğrendi. Matematiği de çok çabuk anlıyordu. İlk iki yıl sınıfta en başarılı öğrenciler arasındaydı. 2. sınıfın sonuna doğru O hırslı, azimli, birinci olmak için yarışan Cihan'a bir şeyler olmaya başladı. İlgisiz, önemsemeyen bir hale büründü. Hatta arkadaşları ile bile az konuşur oldu. Derslerde geriledi. devlerini yapmamaya başladı. Bu sorunu aile ile paylaştı. Bir kardeşi olmuş. Anne kardeşi ile ilgilenmeye başlamış doğal olarak, baba da genelde işte olduğu için 7 sene tek büyüyen Cihan için ilgisizlik bir kbus olmuş. Kendisini anne babasının artık eskisi gibi sevmeyeceğini düşünerek onların dikkatlerini çekmek istemiş. Ve en iyi yol olarak da onların en çok önem verdikleri okulu seçmiş ve derslerinde başarısız olursa onların kendisi ile yeniden ilgileneceklerini düşünerek okula ilgisiz davranmış. Aile ile yapılan ortak değerlendirmede, cihanla evde birebir ilgilenmek ve kardeşten onu daha çok sevdiğimizi kanıtlamak için bir program yaptık. Okulda yaptıklarımızı evde tekrarladık. Öğretmenin evde onunla birebir ilgilenerek diğer arkadaşlarından daha fazla sevdiği mesajı verdik. Gene aile ile küçük planlar yaparak onu çok nemsediğimizi gösterdik. Sonunda derslere olan ilgisini artırabildik. Ama eskisi kadar olmadı.(Muzaffer Oğuz,2007)

Büyüklerin arasında onların konuşmalarını dinleyerek büyüyen çocuğun soyut kavramlara verdiği tepkiye bir rnek;

Ahmet'in babası doktor, çocuğu ile de çok ilgili, ekonomik durumları iyi, 1. ve 2. sınıfta Ahmet başarılı arkadaşları ile iyi geçinen bir ğrenci, 2. sınıfın sonuna doğru Ahmet hırsızlık yapmaya başladı. Arkadaşları şikayet ediyor. Neden yaptığını sorduğumuzda bir daha yapmayacağım, babama söylemeyin diyor. Babasını çağırıp sorunu anlattığımızda: "hocam hiçbir şeye ihtiyacı yok ne isterse veriyoruz" dedi. Aile ile araştırmaya başladık. Nerelere gittiğini, evde neler yaptığını anlatmalarını istedim. Sonra Ahmet'le konuşmaya çalıştık.

Sonunda neden yaptığını anladık: Ahmet'in babası tarikat toplantılarına Ahmet'i de götürüyormuş. Buradaki konuşmalardan Ahmet çok etkilenmiş. Özellikler hırsızlık yapınca elin kesilir, kolun kopar gibi sözler... Bu aynı zamanda Ahmet'i çok meraklandırır ve korkutur. Bir gün Ahmet, merakını yenemeyip hırsızlık yapar, bakar ki kolu kopmuyor, bir şey olmuyor. Ondan sonara sürekli hırsızlık yapmaya başlıyor. Ailenin çocuklarını yetiştirirken onların öğrenme dönemlerini iyi bilmeli ve nasıl davranacaklarını ona göre belirlemeleri çok önemlidir.(Muzaffer Oğuz,Mülakat)

Hasan başarısız bir öğrencidir. Oyunu çok sever, yetenekli fakat istenilen başarıyı gösteremiyor. Öğrenci yetenekli olduğu için özel ilgilenerek derslerinde başarılı olmasını çok istiyordum. Anne-babası ile çeşitli görüşmeler yaptım. "Eti senin kemiği bizim hocam." Dediler. Ben de velinin samimiyetine güvenerek öğrenciyle, çeşitli rehberlik sistemlerini kullanarak (ödül, beden dersinden men) çalıştırmaya başladım. Üç yıl bu çalışmalar devam etti. Tam başarıyı yakaladığımız zamanlarda öğrencide tersine bir hırçınlık, derslerinde düşme görülmeye başlandı. Ailesi ile görüştüğümüzde: "Hocam o çocuklarımın en salağıdır!" cevabını alıyorum. Ancak gözlemlerim ve yapılan testlerde öğrenci normal zekalı çıkıyor. Ancak bir problem olduğu görülüyor. Bir gün sınıfta matematik dersinde yaptığım sözlü değerlendirmede sınıfta en iyi puanı alarak bizden ödül aldı. Bu ödülü anne-babasına göstermesi için yazı yazdım ve anne-babasının da ödüllendirmesini istedim. Bir gün sonra derse girdiğimde Hasan'ın neşesi yoktu. Arkadaşları Hasan'ı bir çok olaydan şikayet ettiler. Bu defa ben Hasan'ın dünkü başarısından dolayı motivasyonu bozulmaması için şikayetleri görmezden gelerek Hasan'ı sınıfa alkışlattırdım. Öğrenciler hayretle bakıyordu. Hasan dedim: "Dünkü ödülünü annene babana gösterdin mi?" Hasan: "Gösterdim öğretmenim." Dedi. "annen, babandan da ödül aldın mı?" dedim. Hasan: "Hayır öğretmenim babam eve geç geldi babamı görmedim." dedi. "Pekii annen tebrik edip öptü mü?" dedim. Hasan: "Hayır öğretmenim!" dedi. Öğrencilere dönerek: "Çocuklar, siz böyle başarı elde etseydiniz, anneniz sizi ödüllendirir miydi?" diye sordum. Çocuklar hep bir ağızdan: " Öperdi, hediye alırdı öğretmenim!" dediler. Hasan kızardı, boynunu büktü, cevap vermedi. Ama ben annesinin ne söylediğini bize söylemesi için ısrar ettim. Hasan aile

sırrının dışarı anlatılmayacağı duygusu içinde ağlamaya başladı. Söylememekte direniyordu. Ben de kapıdan girdiğinde ne yaptığını annesinin yanına koşarak vardığında ne söylediğini ısrarla sordum. Hasan: “ Öğretmenim kapıdan girdim. Annem mutfaktaydı. Kucağında küçük kardeşim vardı. Elimdeki hediyemi ve sizin verdiğiniz yazıyı anneme gösterdim. Annem yüzüme bile bakmadan ‘tamam tamam hadi git’ dedi. ” Dedi ve ağlamaya başladı. Bir daha konuşmadı. Sakinleştirdikten sonra teneffüs arasında Hasan’la tekrar baş başa konuştuk. Hasan: “ öğretmenim, annem beni zaten sevmez!” diyerek tekrar ağlamaya başladı. Çocuğun bu halinden çok etkilendim. Ben de Hasanla beraber ağladım. Bu olayın üzerine giderek babası ile görüştük. Hasan’ın ilgisizlikten şikayetçi olduğunu ve Çocuğa ilgi göstermelerini istedim. Aile ile birlikte Hasanla yakından ilgilendik. Hasan bu ortak çalışmalar sonucu derslerinde çok başarılı oldu. (Muzaffer Oğuz,2007)

Emir 7 yaşında okula ilk geldiği gün sırasında annesiyle oturuyor ikici gün gene sırada annesi ile oturuyor. Annesine “siz dışarı çıkın Emir bizimle kalır.” Dediğimde, annesi: “tamam hocam” deyip kapıya doğru çıkmak isterken Emir büyük bir feryatla annesine sarıldı ve yanında kalmasını söyledi. Annesi tekrar Emir’in yanına oturdu. Teneffüs olduğunda Emir’in annesi; kendisinin bu okulun öğretmenlerinden olduğunu söyledi. Ben okula yeni gelmişim. Emir 7 yaşına kadar annesinin sınıfında büyümüş ve ondan ayrılmak istemiyordu. Bütün alternatifleri denememize rağmen annesinin sınıfından ayrılmadı. Okula geldi. 1C sınıfına gelmedi. Ödevini aldı annesi ile çalıştı. Okumayı öğrendi. 2. sınıfta gene aynı şeyi yaptı. 3. sınıfta da gene sınıfa gelmedi. Daha sonra öğrendiğime göre gece de annesi ile yatıyormuş. Gerekçesi ise büyük annesi yanında ölmüş. Bu korku ile annesinden ayrılmıyormuş.

3. sınıfın ikinci dönemi ben emekli olup ayrıldım. Yerime sınıfı bir bayan öğretmen okutmaya başladı. Onun sınıfına ise hiç girmedi. (Muzaffer Oğuz,2007)

3.2.1.2. Öğretmen Aile İlişkisi ile ilgili bulgular

Mustafa matematiği sevmiyor. Özel bir kolejden gelen Mustafa'yı okula başlamadan önce seviye tespit sınavına aldım. Sınavda matematik sorularının üzerini çizdiğini gördüm. Türkçe sorularının yarısından fazlasını yapmıştı. Diğer derslerden sözlü yaptım. Bu derslerdeki bilgi düzeyi de iyi görünüyordu. Ancak matematikten neden hiç soru çözmediğini sorduğumda gülümseyerek, mutlu bir şekilde: “Öğretmenim ben matematiği hiç sevmem, bana matematik sormayın.” Dedi. O zaman sınıfı nasıl geçtin diye sorduğumda: “ öğretmen bana bir şey sormadan not verdi.” Dedi. Ben buna şaşırdım. Bu durumu anne ve babası ile görüşmek istedim. Okul açıldıktan sonra anne babasını okula davet ettim. Çocuk anne baba birlikte konuşmaya başladık. Ben çocukla yaptığım görüşmeyi aileye anlattım. Annesi: “Hocam, Mustafa matematiği sevmez. Öğretmende; ‘psikolojisini bozmayalım büyüyünce öğrenir.’dedi.” Dedi. Mustafa hemen söze katılarak: “öğretmenim ben matematiği sevmem.” Dedi. Bende: “Mustafa sen matematiği sevmesen de matematik seni seviyor.” Dedim. Mustafa: “Öğretmenim ben onu hiç sevmiyorum. Benden uzak dursun dedi. Ben de: “Mustafa kolundaki saat matematik, yediğin yemekte matematik var. Aldığın simitte matematik var. Babanın verdiği harçlık matematik.” dedim. Anne-babaya döndüm: “Benim sınıfa bu çocuğu getirmeyin dedim. Ben matematiksiz ders yapmam. Ben matematiği çok seviyorum. Benim öğrencilerim de çok seviyorlar. Biz matematikle yatıp, matematikle kalkarız. Fakat iyi bir karar veriniz. 4. sınıfta olan bu öğrenciye temel matematik bilgisinin verilmesi gereklidir. Ayrıca rehberlik yapılarak öğrenci matematiğe neden ihtiyacı olduğu hissettirilmelidir.(boyunu ölç, bakkaldan alış-veriş yap, vb. çalışmalar.) anne babaya işin çok önemli olduğunu ciddi bir çalışma yapmamız gerektiğini anlattım. Aile çok üzüldü. Çalışmalarımıza destek vereceklerini söylediler. Haftada dersin dışında 10 saat özel bir program uygulanarak yıl sonuna kadar öğrenci 4. sınıf programının kazanımlarına uygun işlemler ve davranışlar göstermeye başladı. Matematiği seviyor musun diye sorduğumda gülerken mutlu bir tavırla: “ Evet öğretmenim.” Diyordu. Anne babası da çocuğunun matematiğe karşı bir engelin olduğunu, çocuklarında zeka problemi olduğunu düşünüyormuş ve bu duruma çok şaşırdılar.

Bu olay iyi bir aile – öğretmen birlikteliğinin öğrenci başarısına nasıl bir etki yaptığının somut örneğidir.(Muzaffer Oğuz, 2007)

Hüseyin Efendi çocuğunun özel ders almasını istiyor. Çocuğun özel ders almasına gerek yok sınıfta zaten ilgileniyorum desem de, Hüseyin efendi: “Hayır hocam mutlaka ders vereceksiniz.” Diye ısrar ediyor. Israra karşılık çocuğa babasının işyerinde ders vermeyi kabul ettim. Çocuk sınıfta arkadaşlarından biraz gerideydi. Bu şekilde birkaç ders birebir çalışmanın faydalı olabileceğini düşündüm. Vereceği ücret konuşuldu. Çocuğa babasının iş yerinde altı ders verdim. Üç ders sonra Hüseyin Efendi bir miktar ücret verdi. Altı dersin sonunda ise bir miktar daha verdi. Parayı çocuğun yanında veriyor. Hüseyin Efendi: “Hocam bütün derslerin parasını verdim.” Dedi. Hüseyin efendiyi çocuğun yanından uzaklaştırarak: “Hüseyin bey bu verdiğiniz para iki ders parası, dört ders parası verilmedi. Alınan para zaten çok düşük, çok ısrar ettiniz çocuğa biraz faydamız dokunur diye geldim.” dedim. Ancak Hüseyin efendi çok cahil anlamaz eğitimden falan, iş yerinde kırk işçi çalıştırıyor. İşçilere hava için ısrarla getirmiş beni de... Öğrenci etkilenmesin diye konuşmayı kısa kesmeye çalışıyorum ama Hüseyin Efendi bir miktar daha para çıkardı: “ Al şu parayı da sınıfta çocukla ilgilen!” dedi. Bu tavırdan çok rahatsız oldum. Çocuğa baktım, çocuk korkudan titremeye başladı. Aldığı paranın hepsini geri verip ayrıldım.

Fakat olan çocuğa oldu. İki gün sonra sınıfta Erkan’a bir soru sordum, Erkan korkarak ani düşünmeden saçma bir cevap verdi. Öğrenciler güldü. Daha sonraki bir zamanda bir soru daha sordum, gene soru ile alakası olmayan bir cevap verdi. Öğrenciler yine güldü. On gün sürekli sorular sordum, gözlem yaptım: “Masa neden yapılır?” dediğimde Erkan parmak kaldırıyor: “Pamuktan” diyor. Bütün öğrenciler gülüyor. Bu olaydan önce böyle bir davranışı olmayan Erkan’ın olaydan çok etkilendiğini bu olayın davranış bozukluğuna neden olduğunu anladım.

Bir buçuk yıl Erkan’daki bu davranış bozukluğunu değiştirmeye çalıştım. Özel programlar uyguladım. Ama başarılı olamadım. Daha sonra gelen öğretmen de aynı sorunu yaşamış.

Bu olay bize aile ile öğretmen ilişkisinin çocuğun eğitimine yansımalarının çok büyük olduğunu göstermektedir.

Ailelerin çocuk eğitimi konusunda bilinçlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Eğer aile okul ve öğretmen birlikteliği olmazsa öğrencinin eğitiminin eksik kalacağı bazı davranışlarını değiştirmenin mümkün olmayacağı gözlenmiştir.

Yapılan araştırmada, ailelerin eğitime çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için değil diğer ailelerle yarış için önem verdikleri tespit edilmiştir. (Muzaffer Oğuz, 2007)

3.2.1.3.Öğretmen Öğrenci İlişkisi ile ilgili bulgular

Furkan sağlık ve temizlik kolu başkanı, sınıfın duvarları el ve ayak izleri ile çok kirlenmişti. Müdür sınıfa geldi. “Hocam duvarlar çok kirli, bu hafta temizlettireyim. Bundan sonra öğrencilere söyle daha dikkatli kullansınlar.” Dedi. Ben de tamam dedim. Sınıf temizlenmişti. Öğrencilere, sınıfın temizlendiğini dikkat çekerek, temiz tutmalarını kirletenlerden, temizlik kolu başkanı Furkan’ın sorumlu olduğunu söyledim. “Ayak ve el izlerini kime ait olduğunu mikroskopla inceler buluruz.” dedim.

Aradan iki hafta geçti. Sınıfın duvarında yeni çamura basılmış, bir bot izi vardı. Sınıftaki öğrencilerin ayakkabılarını izle karşılaştırdık. Temizlik kolu başkanı Furkan’ın ayakkabısına ait olduğu anlaşıldı. Furkan: “Kesinlikle benim değil, ben yapmadım!” dedi. Sonra çekip bir köşeye, yarın ben o ayak izini tespit ettirip sana ait olduğunu bulacağım. Sonra da babanı çağıracağım. Git o izi temizle!” dedim. Teneffüste izi temizlemiş. Sınıfa girdiğimizde iz silinmişti. Furkan: “ Ben silmedim.” Dedi. Ama o sildiğini ben biliyorum.

Bu öğrenci çok zeki, neden yaptı? İşte düşüneceğimiz konu budur. Kesinlikle yerine getiremeyeceğin sözü vermeyeceksin. Öğretmen burada büyük söz etti. Furkan bunu denedi. Bulabileceğimizi düşünmedi. Eğer bir söz söylüyorsan mutlaka arkasında duracaksın. Eğer arkasında duramayacaksın söyleme. (Muzaffer Oğuz,2007)

Seda 3. sınıf öğrencisidir. Sınıfta ben kimim testi yaptım. Seda, 38. sırada sevilen bir öğrenci durumundaydı. Çok aktif ve yaramaz olan Seda, bu sıralamaya çok üzüldü. Öğretmenim: “Bu testi tekrar yaparsanız, beni de çok arkadaşım seviyorum diye yazar.” dedi. Benden 3 gün izin istedi. 3 gün gözlem yaptım. Seda, arkadaşlarına olağan üstü güzel davranıyor. Diğer arkadaşlarının bu testin tekrarlanacağından haberi yoktu. Test tekrarlanır, Seda 3.sevilen kişi olur. Bundan sonra Seda sürekli güzel davranışlar sergiledi. Sevilen öğrenciler içinde yer aldı. Dersleri de pekiyi dereceye yükseldi. (Muzaffer Oğuz,2007)

3. Sınıftaki Ramazan henüz okumayı öğrenememişti. Annesi ölmüş, babası evlenmiş, üvey evlattı. Sokaklarda karnını doyuruyor, okula fazla gelmiyordu. Köyde ne kaybolursa ondan biliyorlardı. Aslında yetenekli bir çocuktur. 3. sınıfın başında özel programla okuma yazma çalışması yapmaya başladık. Ancak verdiğim ödevleri kesinlikle yapmıyordu. Her gün zorlama ile okutacağım diye çaba sarf ediyorum. Ailesi ile hiç diyalog kuramadım. Zorla çalışma beni de üzmeye başladı. Bir çocuğa baskı yaparak okutmayı uygun bulmuyordum. Bu fikrimi öğrencim Ramazana açtım. Bir gün: “Ramazan, ben seninle ders yaparken sana ağır söylüyorum. Seni üzüyorum. Çalışma sonunda çok rahatsız oluyorum. Onun için seninle bu okuma - yazma programını bırakıyorum. Ya benim dediklerimi tam yapar. Bana zor kullandırmazsın. Beni üzmezsin ya da cahil kalır bir işe bile giremezsin. Senin annen de yok. Baban karışmıyor. İlerde aç kalırsın. Hiç olmazsa 5. sınıftan diploma al ki bir iş bulursun. Kendini kurtarırsın.” Dedim ve sınıftan çıktım. Ramazan peşimden ağlayarak geldi ve bana sarılarak: “ Öğretmenim, ne derssen yapacağım. Beni döv ama bırakma bu programı uygula, ben okumak istiyorum.” dedi.

Bundan sonra Ramazan bütün programlara uydu. Okulu iyi derece ile bitirdi. İstanbul’da bir iş buldu. Hatta bir şirket kurdu. (Muzaffer Oğuz,2007)

3.2.2. Aile denekleri ile ilgili bulgular

Bu bölümde, yapılan anketlerden anlamlı bulunan sonuçlar aktarılacaktır; Aile denekleri ile ilgili bulgular, bazı değişkenlere verilen cevaplarla ilgili bulgular, yapılan t-testi ve anova testi sonuçları tablolarda verilmiştir.

❖ Ailelerin kişisel bilgilerine ve bazı bağımsız sorulara ilişkin bulgular

Bu bölümde ailelerin kişisel bilgilerine ilişkin frekanslar verilmekte ve sonuçları yorumlanmaya çalışılmaktadır.

Tablo1: Deneklerin “Evde çocuğun ödevleri ile en fazla ilgilenen kişi” sorusu değişkenine göre dağılımı

Evde çocuğun ödevleri ile en fazla ilgilenen kişi	Frekans(N)	Yüzde(%)
Anne	131	56,2
Baba	60	25,8
Diğer	42	18
Toplam	233	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan deneklerin; %56,2 si anne, %25,8 i baba, %18 i de diğer denek oluşturmaktadır.

Tablo 2: Deneklerin “Çocuğunuzun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi” sorusu değişkenine göre dağılımı

Çocuğunuzun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi	Frekans(N)	Yüzde(%)
Anne	126	54,1
Baba	72	30,9
Diğer	35	15
Toplam	233	100

Tablo 2 incelendiğinde deneklerin % 54,1 i Anne, %30,9 u Baba, %15 i ise Diğer deneklerdir.

Tablo 3: Deneklerin Yaş Değişkenine göre dağılımı

Yaşınız	Frekans(N)	Yüzde(%)
20 – 25	4	1,7
26 – 30	26	11,2
31 – 35	55	23,6
36 – 40	62	26,6
41 ve yukarısı	86	36,9
Toplam	233	100

Tablo 3 incelendiğinde deneklerin, %1,7 si 20-25 yaş, %11,2 si 26-30 yaş, %23,6 sı 31-35, %36,9 u ise 41 ve üzeri deneklerden oluşmaktadır.

Tablo 4: Ailelerin “Eğitim durumu” değişkenine göre dağılımı

Eğitim Durumunuz	Frekans(N)	Yüzde(%)
Okur-yazar değil	3	1,3
Okur-yazar	2	0,9
İlkokul mezunu	64	27,5
Ortaokul mezunu	45	19,3
Lise mezunu	80	34,3
Üniversite mezunu	39	16,7
Toplam	233	100

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan ailelerin %1,3 ü okur-yazar değil, %0,9 u okur-yazar, %27,5 i ilkokul mezunu, %34,3 ü lise mezunu, %16,7 si üniversite mezunundan oluşmaktadır.

Tablo 5: Ailelerin “Eşinizin Eğitim Durumu” değişkenine göre dağılımı

Eşinizin Eğitim Durumu	Frekans(N)	Yüzde(%)
Okur-yazar değil	3	1,3
Okur-yazar	2	0,9
İlkokul mezunu	62	26,6
Ortaokul mezunu	46	19,7
Lise mezunu	79	33,9
Üniversite mezunu	41	17,7
Toplam	233	100

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan ailelerin eşlerinin %1,3 ü okur-yazar değil, %0,9 u, okur-yazar, %26,6 sı ilkokul mezunu, %19,7 si ortaokul mezunu, %33,9 u lise mezunu, %17,7 si üniversite mezunudur.

Tablo 6: “Annenin mesleği” değişkenine göre dağılım

Annenin Mesleği	Frekans(N)	Yüzde(%)
Esnaf	2	0,9
Serbest meslek(Doktor, Avukat, vb.)	17	7,3
Memur	26	11,2
Emekli	20	8,6
Ev Hanımı	155	66,5
Diğer	13	5,6
Toplam	233	100

Tablo 6 ya göre “Annenin mesleği” değişkenine göre deneklerin %0,9 u Esnaf, %7,3 ü serbest meslek, %11,2 si Memur, %8,6 sı Emekli, %66,5 sı Ev hanımı, %5,6 sı diğer meslek guruplarındandır.

Tablo 7: “Babanın mesleği” değişkenine göre dağılım

Babanın Mesleği	Frekans(N)	Yüzde(%)
Esnaf	38	16,3
Serbest meslek(Doktor, Avukat, vb.)	24	10,3
Memur	34	14,6
Emekli	13	5,6
Sanayici	8	3,4
Subay	1	0,4
İşçi	96	41,2
İşsiz	2	0,9
Diğer	17	7,3
Toplam	233	100

Tablo 7 ye göre “babanın mesleği”, % 16,3 ü Esnaf, %10,3 ü serbest meslek, %14,6 sı Memur, %5,6 sı Emekli, %3,4 ü Sanayici,

Tablo 8: “Çocuğun Cinsiyeti” Değişkenine Göre Dağılım

Çocuğun Cinsiyeti	Frekans(N)	Yüzde(%)
Kız	113	48,5
Erkek	120	51,5
Toplam	233	100

Tablo 8 e göre çocukların %48,5 i kız, %51,5 i ise erkektir.

Tablo 9: “Çocuk sayısı” değişkenine göre dağılım

Çocuk sayısı	Frekans(N)	Yüzde(%)
1	54	23,2
2	102	43,8
3	48	20,6
4	27	11,6
5	2	0,9
Toplam	233	100

Tablo 9 da çocuk sayısı değişkenine göre ailelerin %23,2 si 1, %43,8 i 2, %20,6 3, %11,6 sı 4, %0,9 u ise 5 çocuk sahibidir.

Tablo 10: “Çocuğun sınıfı” değişkenine göre dağılım

Çocuğun sınıfı	Frekans(N)	Yüzde(%)
1.	16	6,9
2.	29	12,4
3.	49	21
4.	51	21,9
5.	24	10,3
6.	14	6
7.	15	6,4
8.	9	3,9
9.	11	4,7
10.	2	0,9
11.	6	2,6
12.	7	3
Toplam	233	100

Tablo 10 a baktığımızı göre çocukların %6,9 u 1. sınıf, %12,4 ü 2. sınıf, %21 i 3. sınıfta, %21,9 u 4. sınıfta, %10,3 ü 5. sınıfta, %6 s 6. sınıfta, %6,4 ü 7. sınıf, %3,9 u 8. sınıf, %4,7 si 9. sınıf, %0,9 u 10. sınıf, %2,6 11. sınıf, %3 ü de 12. sınıftadır.

Tablo11: “Veli toplantılarına hangi sıklıkta katılıyorsunuz” sorusu değişkenine göre dağılım

Veli toplantısına hangi sıklıkta katılıyorsunuz	Frekans(N)	Yüzde(%)
Hiç Katılmıyorum	8	3,4
Kısmen Katılıyorum	89	38,2
Hepsine Katılıyorum	136	58,4
Toplam	233	100

Tablo 11 e göre ailelerin %3,4 ü hiç katılmadığını, %38,2 si Kısmen katıldığını, %58,4 ü ise Hepsine katıldığını görmekteyiz.

Tablo 12: “Okul yeri” değişkenine göre dağılım

Okul Yeri	Frekans(N)	Yüzde(%)
Gece konu bölgesindeki okul	63	27
Merkezdeki okul	138	59,2
Özel Okul	32	13,7
Toplam	233	100

Tablo 12 incelendiğinde deneklerin çocuklarının %27 si gece konu bölgesindeki okulda, %59,2 si Merkezdeki okulda, %13,7 si ise özel okulda okumaktadır.

❖ Ailelerin “çocukların cinsiyet” değişkenine ilişkin bulguları

Bu bölümde ailelerin çocukların cinsiyetine göre sorulara verilen cevapların frekans ve ortalama değerler verilmekte ve sonuçlar değerlendirilmektedir.

Tablo13: Deneklerin “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusuna cinsiyetler arası görüş farklılıkları

Soru1: okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	113	3,78	1,07	0,55	233	0,035
Erkek	120	3,70	1,12			

Tablo 13 ü incelediğimizde ailelere “okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu? Sorusu ile ilgili cinsiyete göre yapılan (t) testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre çocukları kız olan ailelerin, çocukları erkek olan ailelere göre çocuklarında okulla ilgili daha fazla bilgi alabildiklerini bildirmişlerdir.

Tablo 14: Deneklerin “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusuna verilen cinsiyetler arası görüş farklılıkları

Soru2: Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	113	3,70	1,04010	0,304	233	0,033
Erkek	120	3,66	1,0317			

Tablo 14 incelendiğinde “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili olarak cinsiyete göre yapılan t testi sonucuna göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık gözlenmiştir. Bulgulara göre ailelerin erkek çocuklarının sorularına kız çocuklardan daha fazla cevap verebildikleri görülmektedir.

Tablo 15: Deneklerin “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre cinsiyetler arası görüş ayrılıkları

Soru3: Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	113	3,78	1,1136	0,86	233	0,010
Erkek	120	3,77	1,1262			

Tablo 15 incelendiğinde $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Ailelerin kız çocuklarının sosyal gelişimine daha çok yardımcı olabildikleri görülmektedir.

Tablo 16: Deneklerin “Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaba göre cinsiyetler arası görüş ayrılıkları

Soru4: Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	113	3,58	1,0583	0,528	233	0,033
Erkek	120	3,65	1,0885			

Tablo 16 incelendiğinde “Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusuyla ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testine göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre aileler kız çocuklarına daha fazla zaman ayırabildiklerini bildirmişlerdir.

Tablo 17: Deneklerin “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara göre cinsiyetler arası görüş ayrılıkları.

Soru5: Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?	N	X	Ss	T	Sd	P
Kız	113	3,7965	1,0103	0,414	233	0,006
Erkek	120	3,7417	1,0083			

Tablo 17 incelendiğinde “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusuyla ilgili olarak cinsiyete göre yapılan (t) testine göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bulgulara göre aileler erkek çocukların sorunlarını kız çocukların sorunlarına göre daha çok çözebildiklerini belirtmişlerdir.

❖ Ailenin eğitim durumu değişkenine göre bulgular

Bu bölümde ailelerinin eğitim durumuna göre sorulara verdikleri cevapların ortalama ve frekans dağılımları verilmiştir.

Tablo 18: Eğitim durumlarına (ilkokul mezunu – üniversite mezunu) göre deneklerin “sınıf etkinliklerinde görev alarak” cevabı ile ilgili değerler

Cevap1: Sınıf Etkinliklerinde görev alarak	N	X	Ss	T	Sd	P
İlkokul mezunu	64	2,93	1,42	6,17	103	0,015
Üniversite mezunu	39	2,94	1,05			

Tablo 18 incelendiğinde verilen cevaba göre $p < 0,015$ düzeyinde manidar bir farklılık vardır. İlkokul mezunu ailelerin sınıf etkinliklerine daha çok katıldıkları görülmektedir.

Tablo 19: Eğitim durumlarına (ilkokul mezunu – üniversite mezunu) göre deneklerin “Okul-aile işbirliği koruma derneklerinde görev alarak” cevabı ile ilgili değerler

Cevap2:Sınıf Etkinliklerinde görev alarak	N	X	Ss	T	Sd	P
İlkokul mezunu	64	2,45	1,52	6,012	103	0,016
Üniversite mezunu	39	2,54	1,18			

Tablo 19 incelendiğinde verilen cevaba göre $p < 0,016$ düzeyinde manidar bir farklılık görülmektedir. İlkokul mezunu ailelerin sınıf etkinliklerinde daha fazla bulduklarını bildirmektedirler.

3.2.3. Annenin mesleği değişkenine bağlı olarak bulgular

Bu bölümde Ev Hanımı ve Memur anneler karşılaştırılmıştır.

- ❖ **Annenin mesleği(ev hanımı – memur) değişkenine göre deneklerin “Öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılımı**

Tablo 20: Annenin mesleği değişkenine göre “öğretmen beni okula çağırduğunda” cevabına göre bulgular

Cevap1: Öğretmen beni okula çağırduğunda		X	Ss	T	Sd	P
Ev hanımı	55	3,80	1,22	3,98	181	0,048
Memur	26	3,26	0,96			

Tablo 20 incelendiğinde sorulara verilen cevaplara göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık vardır. Memur anneler, ev hanımlarına göre daha çok öğretmen çağırduğunda okula gitmektedirler.

❖ “Okul-aile işbirliği gibi koruma derneklerinde görev alarak” cevabına göre dağılım

Tablo 21: Annenin mesleği değişkenine göre “okul-aile işbirliği gibi koruma derneklerinde görev alarak” cevabına göre bulgular

Cevap2: okul-aile işbirliği gibi koruma derneklerinde görev alarak	N	X	Ss	T	Sd	P
Ev hanımı	155	2,61	1,34	8,36	181	0,04
Memur	26	3,23	0,95			

Tablo 21 incelendiğinde sorulara verilen cevaplara göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık vardır. Ev hanımı anneler, memur anneler göre daha çok okul-aile işbirliği gibi koruma derneklerine katılmaktadırlar.

❖ “Çocuğumun durumunu öğrenmek için okula gittiğimde” cevabına göre dağılımı

Tablo 22: Deneklerin yaşlarına göre “Çocuğumun durumunu öğrenmek için okula gittiğimde” cevabına göre bulgular

Cevap3: Çocuğumun durumunu öğrenmek için okula gittiğimde	N	X	Ss	T	Sd	P
Ev hanımı	155	3,38	1,19	5,35	181	0,022
Memur	26	3,20	1,01			

Tablo 22 incelendiğinde sorulara verilen cevaplara göre $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık vardır. Memur ailelerin çocuklarının durumlarını öğrenmek için daha fazla okula gidiyorlar.

3.3.4. Yaş değişkenine göre verilen cevaplarla ilgili bulgular

Bu bölümde annenin yaş değişkenine göre ailelerin okuldaki etkinliklere ne oranda katıldıkları tabloda anova testi sonuçları, ortalama ve frekans değerleri incelenmiştir.

❖ “Annenin yaşı” değişkenine göre “Okul-aile görüşmelerini hangi durumlarda gerçekleştirdikleri” sorusuna verilen cevaplara göre “Anova” testleri sonuçları

Bu bölümde, annelerin yaşlarına göre okul aile görüşmelerini hangi durumlarda gerçekleştirdikleri sorusuna verilen cevapların ortalama ve frekans değerleri verilmektedir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılım

Annelerin yaşlarına göre okul aile işbirliğini hangi durumlarda gerçekleştirdiklerine göre bulguların dağılımı verilmektedir.

Tablo 24: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap1: öğretmen beni okula çağırdığında	Gruplar arası	43,353	11	3,941	3,040	0,001
	Gruplar içi	286,536	221	1,297		
	Toplam	329,888	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4	26	3,92	55	4,14	62	3,66	86	3,26

Tablo 24’te görüldüğü gibi Aileler; “Öğretmen beni okula çağırdığında” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. “Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,14) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda yapılan veli toplantılarında ” cevabının dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 25: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda yapılan veli toplantılarında ” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap2: Okulda yapılan veli toplantılarında	Gruplar arası	33,450	4	3,941	6,951	0,000
	Gruplar içi	274,283	228	1,297		
	Toplam	307,734	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,5	26	4,11	55	4,07	62	3,82	86	3,24

Tablo 25’te görüldüğü gibi Aileler; “Okulda yapılan veli toplantılarında” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,5) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yapılan toplantılarına katılarak ” cevabının dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 26: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yapılan toplantılarına katılarak ” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap3:Öğretmenlerin düzenli olarak her ay ya da her hafta yapılan toplantılarına katılarak	Gruplar arası	57,631	4	14,4	12,4	0,00
	Gruplar içi	264,2	228	1,162		
	Toplam	322,5	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,00	26	4,30	55	4,12	62	3,62	86	3,10

Tablo 26’te görüldüğü gibi Aileler; “Öğretmenlerin düzenli olarak her ay ya da her hafta yapılan toplantılarına katılarak” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda

$p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,30) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Sınıfta çocuğumla ilgili bir sorun olduğunda ” cevabının dağılım tablosu**

“Annene yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 27: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Sınıfta çocuğumla ilgili bir sorun olduğunda ” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap4:sınıfta çocuğumla ilgili bir sorun olduğunda	Gruplar arası	19,153	4	4,78	3,36	0,011
	Gruplar içi	324,195	228	1,42		
	Toplam	343,363	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,75	26	3,61	55	3,89	62	3,58	86	3,26

Tablo 27’te görüldüğü gibi Aileler; “Sınıfta çocuğumla ilgili bir sorun olduğunda” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,75) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin yaşı” değişkenine göre “Okul aile işbirliğinde kimlerle işbirliği kuruyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplara göre “Anova” testleri sonuçları**

Bu bölümde, annelerin yaşlarına göre okul aile görüşmelerinde kimlerle ilişki kurdukları sorusuna verilen cevapların ortalama ve frekans değerleri verilmektedir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 28: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
soru1:Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?	Gruplar arası	50,177	4	12,544	9,357	0,000
	Gruplar içi	305,660	228	1,341		
	Toplam	355,837	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,11	26	4,03	55	4,41	62	3,69	86	3,30

Tablo 28’te görüldüğü gibi Aileler; “Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,03) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okul müdürü ya da yardımcıları ile görüşme imkanı bulabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir. Anova testinde anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılarak ortalamalar yorumlanmıştır.

Tablo 29: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okul müdürü ya da yardımcılar ile görüşme imkanı bulabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	Kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru2: Okul müdürü ya da yardımcılar ile görüşme imkanı bulabiliyor musunuz?	Gruplar arası	19,575	4	4,894	3,501	0,008
	Gruplar içi	318,665	228	1,398		
	Toplam	355,837	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,1	26	3,5	55	3,76	62	3,53	86	3,22

Tablo 29’te görüldüğü gibi Aileler; “Okul müdürü ya da yardımcılar ile görüşme imkanı bulabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler sık sık (3,76) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda yapılan tüm etkinlik ve törenlerden haberiniz oluyor mu?” sorusunun dağılımı

“Annenin Yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 30: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda yapılan tüm etkinlik ve törenlerden haberiniz oluyor mu?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru3: Okulda yapılan tüm etkinlik ve törenlerden haberiniz oluyor mu?	Gruplar arası	24,300	4	6,075	4,932	0,001
	Gruplar içi	280,842	228	1,232		
	Toplam	305,142	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,1	26	4,11	55	3,85	62	3,62	86	3,32

Tablo 30’te görüldüğü gibi Aileler; “Okulda yapılan tüm etkinlik ve törenlerden haberiniz oluyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,11) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusunun dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 31: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru4: Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?	Gruplar arası	44,324	4	11,081	10,717	0,000
	Gruplar içi	235,736	228	1,034		
	Toplam	280,060	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,25	26	4,57	55	4,14	62	3,59	86	3,32

Tablo 31’te görüldüğü gibi Aileler; “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,57) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin yaşı” değişkenine göre “Ailelerin çocuklarının eğitimindeki yeterlilikleri ” ile ilgili sorulara verilen cevaplara göre “Anova” testleri sonuçları**

Bu bölümde annelerin yaşlarına göre çocukları ile ne sıklıkta ve nasıl ilgilendikleri ile ilgili sorulara verilen yanıtların frekans ve ortalama değerleri incelenmiştir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ders çalışma saatlerini düzenli olarak ayarlayabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı**

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 32: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ders çalışma saatlerini düzenli olarak ayarlayabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru1: Çocuğunuzun ders çalışma saatlerini düzenli olarak ayarlayabiliyor musunuz?	Gruplar arası	31,3	4	7,847	8,2	0,0
	Gruplar içi	216,3	228	0,949		
	Toplam	280,0	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,11	26	4,26	55	3,94	62	3,66	86	3,31

Tablo 32’te görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun ders çalışma saatlerini düzenli olarak ayarlayabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,26) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 33: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru2: Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?	Gruplar arası	48,5	4	12,12	11,9	0,0
	Gruplar içi	231,2	228	1,014		
	Toplam	279,7	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,11	26	4,34	55	4,16	62	3,62	86	3,23

Tablo 33’te görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki

anneler her zaman (4,34) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı**

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 34: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru3: Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?	Gruplar arası	20,416	4	5,104	4,846	0,001
	Gruplar içi	240,133	228	1,053		
	Toplam	260,549	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4	26	4,15	55	4,10	62	3,64	86	3,44

Tablo 34’te görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun ödevlerini düzenli olarak takip edebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,15) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı**

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 35: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru4: Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?	Gruplar arası	12,312	4	5,104	4,846	0,001
	Gruplar içi	235,817	228	1,053		
	Toplam	248,129	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4	26	4	55	3,92	62	3,69	86	3,41

Tablo 35’te görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-30 yaş aralığındaki anneler sık sık (4,00) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sabırla dinliyor musunuz?” sorusunun dağılımı**

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 36: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzu sabırla dinliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru5: Çocuğunuzu sabırla dinliyor musunuz?	Gruplar arası	33,3	4	8,3	7,4	0,0
	Gruplar içi	255,6	28	1,1		
	Toplam	289,0	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,25	26	3,92	55	4,29	62	3,77	86	3,32

Tablo 36’da görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzu sabırla dinliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,29) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı**

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 37: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru6: Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?	Gruplar arası	47,4	4	11,8	11,16	0,0
	Gruplar içi	242,3	228	1,06		
	Toplam	289,8	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,50	26	4,42	55	4,29	62	3,67	86	3,30

Tablo 37’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,50) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 38: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru7: Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?	Gruplar arası	20,9	4	5,233	4,8	0,001
	Gruplar içi	245,8	228	1,078		
	Toplam	266,7	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,75	26	4,036	55	4,29	62	3,62	86	3,27

Tablo 38’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,29) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” sorusunun dağılımı

. “Annene yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 39: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru8: Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?	Gruplar arası	26,058	4	6,517	7,050	0,000
	Gruplar içi	210,773	228	0,924		
	Toplam		232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,5	26	3,80	55	4,09	62	3,66	86	3,27

Tablo 39’da görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,5) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “gerektiğinde çocuğunuzu ödüllendiriyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annene yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 40: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “gerektiğinde çocuğunuzu ödüllendiriyor musunuz?” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru9: Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?	Gruplar arası	18,782	4	4,69	5,082	0,001
	Gruplar içi	210,677	228	0,92		
	Toplam	229,459	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,25	26	4,00	55	3,90	62	3,56	86	3,30

Tablo 40’da görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki

anneler her zaman (4,25) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 41: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD Kareler ortalaması		F	P
Soru10: Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?	Gruplar arası	29,044	4	7,261	7,41	0,0
	Gruplar içi	223,351	228	0,98		
	Toplam	252,395	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,50	26	4,23	55	4,16	62	3,74	86	3,38

Tablo 41’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,50) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza oyun oynama zamanı veriyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 42: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza oyun oynama zamanı veriyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru11: Çocuğunuza oyun oynama zamanı veriyor musunuz?	Gruplar arası	29,044	4	7,261	7,4	0,0
	Gruplar içi	223,351	228	0,98		
	Toplam	252,395	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,12	26	4,07	55	4,16	62	3,62	86	3,29

Tablo 42’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza oyun oynama zamanı veriyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,07) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 43: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru12: Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?	Gruplar arası	23,656	4	5,91	6,3	0,0
	Gruplar içi	211,829	228	0,92		
	Toplam	235,485	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,21	26	3,96	55	4,16	62	3,66	86	3,47

Tablo 43’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,16) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza düzenli okuma ve çalışma alışkanlığı edindirebiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 44: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza düzenli okuma ve çalışma alışkanlığı edindirebiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru13: Çocuğunuza düzenli okuma ve çalışma alışkanlığı edindirebiliyor musunuz?	Gruplar arası	20,142	4	5,035	4,63	0,001
	Gruplar içi	247,532	228	1,086		
	Toplam	267,674	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,11	26	4,07	55	3,72	62	3,56	86	3,34

Tablo 44’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza düzenli okuma ve çalışma alışkanlığı edindirebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,07) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza kaynak kitap ve araç-gereç seçimi konusunda yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılımı

“Annemi yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 45: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Çocuğunuza kaynak kitap ve araç-gereç seçimi konusunda yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusunun dağılım tablosu

	Kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru14:Çocuğunuza kaynak kitap ve araç-gereç seçimi konusunda yardımcı olabiliyor musunuz?	Gruplar arası	24,97	4	6,243	6, 2	0,0
	Gruplar içi	228,58	228	1,003		
	Toplam	253,56	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,11	26	3,92	55	4,10	62	3,77	86	3,39

Tablo 45’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza kaynak kitap ve araç-gereç seçimi konusunda yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre

31-35 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,10) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gösterdiklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin yaşı” değişkenine göre “Okul-Aile işbirliği için geliştirilecek bir programın sahip olacağı nitelikler” ile ilgili sorulara verilen cevaplara göre “Anova” testleri sonuçları**

Annelerin yaşa değişkenine göre okul aile işbirliğinin geliştireceği program hakkında öneri ve beklentilerinin frekans ve ortalama dağılımları

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” sorusunun dağılımı**

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 46: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru1: Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.	Gruplar arası	18,467	4	4,617	4,666	0,001
	Gruplar içi	225,6	228	0,989		
	Toplam	244,06	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,75	26	3,84	55	3,69	62	3,59	86	3,22

Tablo 46’da görüldüğü gibi Aileler; “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi

sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,75) cevabıyla en fazla bu işbirliğini istediklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” sorusunun dağılımı**

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 47: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” sorusunun dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru2: Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.	Gruplar arası	14,662	4	3,665	3,451	0,009
	Gruplar içi	242,179	228	1,062		
	Toplam	256,841	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,50	26	3,88	55	3,90	62	3,66	86	3,37

Tablo 47’de görüldüğü gibi Aileler; “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,50) cevabıyla en fazla bu işbirliğini istediklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” sorusunun dağılımı**

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 48: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru3: Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.	Gruplar arası	16,983	4	4,24	3,818	0,005
	Gruplar içi	253,532	228	1,11		
	Toplam	270,515	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,50	26	3,92	55	3,90	62	3,59	86	3,33

Tablo 48’de görüldüğü gibi Aileler; “Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,50) cevabıyla en fazla bu işbirliğini istediklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” sorusunun dağılımı**

“Anneni yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 49: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru4: Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.	Gruplar arası	14,546	4	3,637	3,39	0,01
	Gruplar içi	244,072	228	1,070		
	Toplam	258,618	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,50	26	3,76	55	3,85	62	3,58	86	3,31

Tablo 49’de görüldüğü gibi Aileler; “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,50) cevabıyla en fazla bu işbirliğini istediklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” sorusunun dağılımı**

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 50: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru5: Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.	Gruplar arası	13,716	4	3,429	3,4	0,009
	Gruplar içi	227,288	228	0,997		
	Toplam	241,004	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	4,50	26	3,69	55	3,94	62	3,54	86	3,39

Tablo 50’da görüldüğü gibi Aileler; “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 20-25 yaş aralığındaki anneler her zaman (4,50) cevabıyla en fazla bu işbirliğini istediklerini belirtmişlerdir.

❖ **“Annenin Yaşı” değişkenine göre “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” sorusunun dağılımı**

“Annenin yaşı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 51: “Annenin Yaşı” değişkenine göre “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” sorusunun dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalama sı	F	P
Soru6: Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.	Gruplar arası	19,685	4	4,921	4,9	0,001
	Gruplar içi	227,285	228	0,997		
	Toplam	246,970	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

20-25		26-30		31-35		36-40		41 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
4	3,11	26	4	55	3,87	62	3,77	86	3,38

Tablo 51’da görüldüğü gibi Aileler; “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 26-30 yaş aralığındaki anneler sık sık (4,00) cevabıyla en fazla bu işbirliğini istediklerini belirtmişlerdir.

3.3.5. Çocuk sayısına göre ailelerin sorulara verdikleri cevaplarla ilgili bulguların tabloları

Ailelerin çocuk sayısına göre sorulara verdikleri cevapların ortalama ve frekans değerleri tablolarda verilmektedir.

- ❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okul-Aile işbirliği için geliştirilecek bir programın sahip olacağı nitelikler” ile ilgili sorulara verilen cevaplara göre “Anova” testleri sonuçları

Çocuk sayısı değişkenine göre ailelerin “Okul-Aile işbirliği için geliştirilecek bir programın sahip olacağı nitelikler

❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılımı

“Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 52: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Öğretmen beni okula çağırdığında” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru1: Öğretmen beni okula çağırdığında	Gruplar arası	25,731	4	6,433	4,822	0,001
	Gruplar içi	304,157	228	1,334		
	Toplam	329,888	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,16	102	3,66	48	3,95	27	4,18	2	3

Tablo 52’de görüldüğü gibi Aileler; “Öğretmen beni okula çağırdığında” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4,18) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda yapılan veli toplantılarında” cevabının dağılımı

Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 53: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda yapılan veli toplantılarında” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru2: Okulda yapılan veli toplantılarında	Gruplar arası	23,950	4	5,987	4,81	0,001
	Gruplar içi	283,784	228	1,245		
	Toplam	307,734	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,18	102	3,84	48	3,97	27	3,88	2	2,5

Tablo 53’de görüldüğü gibi Aileler; “Okulda yapılan veli toplantılarında” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. “Buna göre 3 çocuğu olan aileler sık sık (3,88) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak” cevabının dağılımı

“Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 54: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru3: Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak	Gruplar arası	26,724	4	6,681	5,150	0,001
	Gruplar içi	205,808	228	1,297		
	Toplam	322,532	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,11	102	3,75	48	3,87	27	4,07	2	2,5

Tablo 54’de görüldüğü gibi Aileler; “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4,07) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okul-Aile işbirliğinde kimlerle işbirliği kuruyorsunuz?” sorusu ile ilgili cevapların “Anova” testleri sonuçları

“Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 55: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru4:Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?	Gruplar arası	36,6	4	9,1	6,5	0,0
	Gruplar içi	319,1	228	1,4		
	Toplam	355,8	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,14	102	3,80	48	4,29	27	4,07	2	3,5

Tablo 55’de görüldüğü gibi Aileler; “Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 3 çocuğu olan aileler her zaman (4,29) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 56: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda yapılan tüm etkinliklerden ve törenlerden haberiniz oluyor mu?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru4: Okulda yapılan tüm etkinliklerden ve törenlerden haberiniz oluyor mu?	Gruplar arası	14,849	4	3,712	2,916	0,022
	Gruplar içi	290,293	228	1,273		
	Toplam	305,142	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,22	102	3,72	48	3,85	27	3,88	2	3,00

Tablo 56’de görüldüğü gibi Aileler; “Okulda yapılan tüm etkinliklerden ve törenlerden haberiniz oluyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. “Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir. Buna göre 4 çocuğu olan aileler sık sık (3,88) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” cevabının dağılımı

“Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 57: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru5: Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?	Gruplar arası	23,743	4	5,936	5,28	0,000
	Gruplar içi	256,317	228	1,124		
	Toplam	280,060	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,20	102	3,86	48	4,06	27	3,88	2	3

Tablo 57’de görüldüğü gibi Aileler; “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 3 çocuğu olan aileler her zaman (4,06) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Ailelerin çocukların eğitimindeki yeterlilikleri” ile ilgili sorulara verilen cevaplarla ilgili “Anova” testleri sonuçları

“Çocuk sayısı” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 58: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı oluyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru1: Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı oluyor musunuz?	Gruplar arası	19,020	4	4,755	4,003	0,004
	Gruplar içi	270,817	228	1,188		
	Toplam	289,837	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,29	102	3,91	48	4,08	27	3,74	2	3,5

Tablo 58’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı oluyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 3 çocuğu olan aileler her zaman (4,08) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 59: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun ödevlerini kontrol ediyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru2:Çocuğunuzun ödevlerini kontrol ediyor musunuz?	Gruplar arası	17,993	4	4,498	3,9	0,004
	Gruplar içi	261,741	228	1,148		
	Toplam	279,734	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,24	102	3,92	48	3,85	27	3,59	2	4

Tablo 59’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun ödevlerini kontrol ediyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 5 ve üzerinde çocuğu olan aileler her zaman (4,00) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 60: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru3: Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?	Gruplar arası	14,404	4	3,601	3,513	0,008
	Gruplar içi	233,724	228	1,025		
	Toplam	248,129	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,29	102	3,69	48	4,02	27	3,85	2	3,5

Tablo 60’da görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir

farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 3 çocuğu olan aileler her zaman (4,02) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 61: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru4: Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?	Gruplar arası	11,191	4		2,82	0,026
	Gruplar içi	225,65	228	2,79		
	Toplam	236,841	232	0,99		

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,25	102	3,75	48	3,75	27	3,85	2	4

Tablo 61’da görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 5 ve üzeri çocuğu olan aileler her zaman (4,00) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 62: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Gerektiğinde çocuğunuzu ödüllendiriyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru5:Gerektiğinde çocuğunuzu ödüllendiriyor musunuz?	Gruplar arası	11,722	4	2,93	3,06	0,017
	Gruplar içi	217,737	228	0,95		
	Toplam	229,459	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,25	102	3,60	48	3,89	27	3,81	2	3,5

Tablo 62’de görüldüğü gibi Aileler; “Gerektiğinde çocuğunuzu ödüllendiriyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 3 çocuğu olan aileler sık sık (3,89) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 63: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru6: Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?	Gruplar arası	13,21	4	3,303	3,1	0,015
	Gruplar içi	239,18	228	1,049		
	Toplam	252,39	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,37	102	3,82	48	3,90	27	4,07	2	4

Tablo 63’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4,07) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 64: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru6: Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?	Gruplar arası	14,839	4	3,71	3,8	0,005
	Gruplar içi	220,646	228	0,96		
	Toplam	235,485	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,37	102	3,83	48	3,89	27	4,14	2	3

Tablo 64’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4,14) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 65: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Çocuğunuza kaynak kitaplar ve araç-gereç seçiminde yardımcı olabiliyor musunuz?” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru7: Çocuğunuza kaynak kitaplar ve araç-gereç seçiminde yardımcı olabiliyor musunuz?	Gruplar arası	20,064	4	5,016	4,8	0,001
	Gruplar içi	233,498	228	1,024		
	Toplam	253,562	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,25	102	3,85	48	3,91	27	4,11	2	3

Tablo 65’de görüldüğü gibi Aileler; “Çocuğunuza kaynak kitaplar ve araç-gereç seçiminde yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4,11) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

- ❖ “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okul-Aile işbirliği için geliştirilecek bir programın sahip olacağı nitelikler” ifadesi ile ilgili sorulara verilen cevaplarla ilgili “Anova” testleri sonuçları

Tablo 66: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
cevap1:Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.	Gruplar arası	12,129	4	3,02	2,9	0,02
	Gruplar içi	231,94	228	1,017		
	Toplam	244,069	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,11	102	3,51	48	3,62	27	3,55	2	3

Tablo 66’de görüldüğü gibi Aileler; “Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 3

çocuğu olan aileler sık sık (3,62) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

Tablo 67: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap2: Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.	Gruplar arası	14,842	4	3,711	3,4	0,009
	Gruplar içi	241,999	228	1,061		
	Toplam	256,841	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,20	102	3,73	48	3,8542	27	3,8519	2	3

Tablo 67’de görüldüğü gibi Aileler; “Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir Buna göre 3 çocuğu olan aileler sık sık (3,8542) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

Tablo 68: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap3: Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.	Gruplar arası	24,452	4	6,113	5,6	0,0
	Gruplar içi	246,063	228	1,079		
	Toplam	270,515	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,05	102	3,85	48	3,79	27	3,59	2	3

Tablo 68’de görüldüğü gibi Aileler; “Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek aileler eğitilmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 2 çocuğu olan aileler sık sık (3,85) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

Tablo 69: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Ailelerin, ihtiyaç duydukları konulara ilişkin kitapçıklar hazırlanarak ailelere dağıtılmalıdır.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap4: Ailelerin, ihtiyaç duydukları konulara ilişkin kitapçıklar hazırlanarak ailelere dağıtılmalıdır.	Gruplar arası	19,082	4	4,77	4,6	0,001
	Gruplar içi	235,777	228	1,03		
	Toplam	254,888	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,18	102	3,73	48	3,93	27	3,96	2	4

Tablo 69’de görüldüğü gibi Aileler; “Ailelerin, ihtiyaç duydukları konulara ilişkin kitapçıklar hazırlanarak ailelere dağıtılmalıdır.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde manidar bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 5 ve üzeri çocuğu olan aileler her zaman (4) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

Tablo 70: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap5: Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.	Gruplar arası	19,257	4	4,814	4,586	0,001
	Gruplar içi	239,361	228	1,050		
	Toplam	258,618	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,07	102	3,67	48	3,83	27	3,77	2	4

Tablo 70’de görüldüğü gibi Aileler; “Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 5 ve üzeri çocuğu olan aileler her zaman (4) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

Tablo 71: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap6:Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.	Gruplar arası	11,093	4	2,77	2,7	0,029
	Gruplar içi	229,912	228	1,008		
	Toplam	241,004	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,27	102	3,63	48	3,75	27	4	2	3,5

Tablo 71’de görüldüğü gibi Aileler; “Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

Tablo 72: “Çocuk sayısı” değişkenine göre “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” cevabının dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap7: Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.	Gruplar arası	16,076	4	2,77	3,9	0,004
	Gruplar içi	230,894	228	1,013		
	Toplam	246,970	232			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

1		2		3		4		5 ve üzeri	
N	X	N	X	N	X	N	X	N	X
54	3,29	102	3,71	48	3,95	27	4	2	3,5

Tablo 72’de görüldüğü gibi Aileler; “Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre 4 çocuğu olan aileler her zaman (4) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

3.3.6. Babanın Mesleğine Göre Bulgular

❖ Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Veli Toplantısına Ne Sıklıkta Katılıyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevapların dağılımı

“Babanın Mesleği” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 73 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Veli Toplantısına Ne Sıklıkta Katılıyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevapların dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru1:Veli Toplantısına	Gruplar arası	23,66	8	1,253	4,407	0,000
Ne Sıklıkta	Gruplar içi	10,021	24	0,284		
Katılıyorsunuz?	Toplam	73,682	32			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

Esnaf	Serbest Meslek	Memur	Emekli	Sanayici	Subay	İşçi	İşsiz	Diğer								
38	3	24	2,5	34	2,4	13	1,9	8	2,5	1	2,5	96	2,5	2	17	2,5

Tablo 73’de Görüldüğü gibi Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak; “Veli Toplantısına Ne Sıklıkta Katılıyorsunuz?” sorusu ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre esnaf olan babalar sık sık(3) cevabıyla en fazla bu işbirliğinin gerçekleşmesini istemektedirler.

❖ “Okul Aile İşbirliğini Hangi Durumlarda Gerçekleştiriyorsunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplara göre Bulgular

Tablo 74 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Çocuğumun Durumunu öğrenmek İçin Okula Gittiğimde” Cevabının dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap1: Çocuğumun Durumunu öğrenmek İçin Okula Gittiğimde	Gruplar arası	261,662	8	3,198	2,738	0,007
	Gruplar içi	25,584	24	1,168		
	Toplam	287,236	32			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

esnaf		Serbest Meslek		Memur		Emekli		Sanayici		Subay		İşçi		İşsiz		Diğer	
38	3,6	24	3,1	34	3	13	2,7	8	3,5	1		96	3,3	2	4,5	17	4

Tablo 74’de Görüldüğü gibi Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak; “Çocuğumun Durumunu öğrenmek İçin Okula Gittiğimde” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre İşsiz olan babalar Her Zaman(4,5) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 75 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Öğretmen Beni Okula Çağırduğunda” Cevabının dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap2: Öğretmen Beni Okula Çağırduğunda	Gruplar arası	289,838	8	5,006	3,868	0,000
	Gruplar içi	40,051	24	1,294		
	Toplam	329,888	32			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

esnaf		Serbest Meslek		Memur		Emekli		Sanayici		Subay		İşçi		İşsiz		Diğer	
38	4,1	24	3,5	34	3,2	13	2,6	8	3,7	1		96	3,6	2		17	4

Tablo 75’de Görüldüğü gibi Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak; “Öğretmen Beni Okula Çağırduğunda” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre Esnaf olan babalar Her Zaman(4,1) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 76 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Öğretmenin Düzenli Olarak Her Ay ya da Her Hafta yapılan Toplantılarına Katılarak” Cevabının dağılımı tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Cevap3: Öğretmenin Düzenli Olarak Her Ay ya da Her Hafta yapılan Toplantılarına Katılarak	Gruplar arası	274,538	8	5,999	4,8	0,0
	Gruplar içi	47,994	24	1,226		
	Toplam	322,532	32			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

esnaf		Serbest Meslek		Memur		Emekli		Sanayici		Subay		İşçi		İşsiz		Diğer	
38	4	24	3,4	34	3,5	13	2,6	8	4,1	1		96	3,4	2	4	17	4,7

Tablo 76’de Görüldüğü gibi Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak; “Öğretmenin Düzenli Olarak Her Ay ya da Her Hafta yapılan Toplantılarına Katılarak” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre Diğer Mesleklerden olan babalar Her Zaman(4,7) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

❖ “Okul Aile İşbirliğinde Kimlerle İşbirliği Kuruyorsunuz?” Değişkenine sorulan soruların bulguları

“Babanın Mesleği” değişkenine göre farklılık gösteren bu görüşler tabloda Frekans(N) ve Düzeyler(X) olarak gösterilmiştir.

Tablo 77 Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak “Okula Gittiğinizde Öğretmenle Rahatlıkla Görüşebiliyor musunuz?” Sorusuna göre dağılım tablosu

	kaynak	Kareler toplamı	SD	Kareler ortalaması	F	P
Soru1: Okula Gittiğinizde Öğretmenle Rahatlıkla Görüşebiliyor musunuz?	Gruplar arası	296,919	8	7,365	5,556	0,000
	Gruplar içi	58,918	24	1,326		
	Toplam	355,837	32			

Şıkların Frekans ve düzeylere göre dağılımı

esnaf		Serbest Meslek		Memur		Emekli		Sanayici		Subay		İşçi		İşsiz		Diğer	
38	4,1	24	3,9	34	3,7	13	2,5	8	4,2	1		96	3,5	2		17	4

Tablo 76’de Görüldüğü gibi Babanın Mesleği Değişkenine Bağlı Olarak; “Okula Gittiğinizde Öğretmenle Rahatlıkla Görüşebiliyor musunuz?” cevabı ile ilgili varyans analizi sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre Sanayici babalar Her Zaman(4,2) cevabıyla en fazla bu işbirliğini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

3.3. Tartışmalar

Bu bölümde öğretmen-aile işbirliği ile ailelerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ile ilgili bulgular tartışılacaktır.

Araştırmaya katılan ailelerin “Evde çocuğun ödevleri ile en fazla ilgilenen kişi” değişkenine ilişkin dağılımı Tablo1’de gösterilmiştir. Bulgulara göre anneler %56,2, babalar ise %25,8 ve diğer %18’ini oluşturmaktadır. Bulgulardan anlaşıldığı gibi anneler çocuklarına karşı daha sorumlu oldukları ve daha fazla ilgilendikleri görülmektedir.

Tablo2’de “Çocuğunuzun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi” değişkenine göre dağılımı gösterilmiştir. Araştırmaya katılan ailelerin %54,1’ini anneler, %30,9’unu babalar, %15’i ise diğer kişileri oluşturmaktadır. Annelerin yüksek çıkmasının sebebi annelerin çalışmaması veya daha çok boş vakitlerinin olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo3’de deneklerin yaş değişkenine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan ailelerin; %1,7’si 20-25 yaşında, %11,2’si 26-30 yaşında, %23,6’sı 31-35 yaşında, %26,6’sı 36-40 yaşında, %36,9’u 41 ve üzeri yaşından oluşmaktadır.

Tablo4’de Ailelerin eğitim durumu değişkenine göre dağılımı verilmiştir. %1,3’ü okur-yazar değil, %0,9’u oku-yazar, %27,5’i ilkokul mezunu, %19,3’ü ortaokul mezunu, %34,3’ü lise mezunu, %16,7’si üniversite mezunudur. Ailelerin yaklaşık %50’lik bir kısmının İlköğretim düzeyinde ya da okur-yazar olmadığı görülmektedir. Bu da eğitime verilen önemin ne kadar az olduğunu göstermektedir. Bura bazı ailelerle yapılan yüz yüze görüşmelerde, eğitim düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarının eğitiminde yanlış yönlendirmelerde buldukları görülmüştür. Okul ve öğretmen yerine farklı kişilere danışıp bilinçsizce çocuklarını eğittikleri izlenmiştir. Çocuklarının eğitimi ile ilgili fazla bilgileri yoktur. Bu nedenle öğretmenle işbirliğine giremediklerinden çocukları okula karşı ilgisiz kalmaktadır. Buda disiplinli ve düzenli çalışma alışkanlığı sağlayamamalarına sebep olmakta ve çocukların okul başarısını engellemektedir. Özellikle ilkokul birinci sınıftan itibaren temel eğitimde, kitap okuma alışkanlığı kazandırmak, bu yaştaki öğrencilere model olma gibi, aile-

öğretmen ilişkisinin sıkı tutulması gereken zamanlarda evde kitap gazete okumayan ailelerin çocuklarına kitap okuma alışkanlığı kazandırmanın güç olduğu öğretmenlerle yapılan yüz yüze görüşmelerden çıkarılan önemli bir sonuçtur.

Tablo5’de Deneklerin “Eşinizin eğitim durumu” değişkenine ilişkin dağılımı verilmiştir. %1,3’ü okur-yazar değil, %0,9’u okur-yazar, %26,6’sı ilkokul mezunu, %19,7’si ortaokul mezunu, %33,9’u lise mezunu, %17,7’si üniversite mezunudur.

Tablo6’da Annenin mesleği değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Buna göre %0,9’u esnaf, %7,3’ü serbest meslek, %11,2’si memur, %8,6’sı Emekli, %66,5’i ev hanımı, %5,6’sı da diğer mesleklere mensuptur. Burada annelerin büyük bir kısmının ev hanımı oldukları ve çocuklarının eğitimi için çok fazla vakitlerinin olduğu görülmektedir. Ama yapılan yüz yüze görüşmelerde ev hanımı annelerin eğitim düzeylerinin düşük olması çocuklarına olumsuz yansımaktadır. Fazla zamanlarının olması çocuklarının eğitimine yeterli zaman ayırmaları anlamına gelmemektedir. Aksine öğretmenlerle yapılan röportajlarda fazla zamanlarının olması çocuklarını daha fazla etkileyerek yanlış yönlendirdikleri de belirtilmiştir.

Tablo7’de deneklerin babanın mesleği değişkenine göre dağılımı verilmiştir. Deneklerin %16,3’ü Esnaf, %10,3’ü Serbest meslek, %14,6’sı Memur, %5,6’sı Emekli, %3,4’ü Sanayici, %0,4’ü Subay, %41,2’si İşçi, %0,9’u İşsiz, %7,3’ü de Diğer Meslek gruplarındandır.

Burada okullarda yapılan araştırmalarda, işçi olan babaların çalışma şartlarının ağırlığı ve değişkenliği, çocuklarına fazla zaman ayıramamaları ve eğitim düzeylerinin düşük olması çocukların disiplinsiz olmalarına yol açmaktadır.

Tablo8’de araştırmaya katılan ailelerin çocuklarının %48,5’i kız, %51,5’i Erkektir.

Tablo9’da çocuk sayısına göre Ailelerin %23,2 sinin 1, %43,8’inin 2, %20,6’sının 3, %11,6’sının 4, %0,9’unun da 5 çocuğunun olduğu görülmüştür.

Tablo10’da Çocuğun sınıf değişkenine göre bakıldığında çocukların %6,9’u 1. sınıfta, %12,4’ü 2. sınıfta, %21’i 3. sınıfta, %21,9’u 4. sınıfta, %10,3’ü 5. sınıfta, %6’sı 6. sınıfta, %6,4’ü 7. sınıfta, %3,9’u 8.sınıfta, %4,7’si 9. sınıfta, %0,9’u 10. sınıfta, %2,6’sı 11. sınıfta, %3’ü 12. sınıftadır.

Tablo11’de ailelerin veli toplantılarına ne sıklıkta katıldıkları sorusuna, ailelerin %3,4’ü, hiç katılmıyorum. %38,2’si kısmen katılıyorum. %58,4’ü de hepsine katılıyorum cevabı vermiştir.

Tablo12’de Okul Yeri değişkenine göre incelediğimizde; Deneklerin %27’si Gecekodu bölgesindeki okul, %59,2 si Merkezdeki okul, %13,7’si Özel okulda okumaktadır.

Tablo13’de “Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?” ailelerine bildirdikleri görülmektedir. sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde kız çocukların okulla ilgili bilgileri daha çok

Tablo 14’de “Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde aileler, erkek çocukların sorularına daha fazla yanıt verebildiklerini bildirmişlerdir.

Tablo15’de “Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olabiliyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara göre yapılan değerlendirmede, aileler, kız çocukların sosyal gelişimine daha fazla yardımcı olabildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo16’da “Deneklerin çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde, ailelerin kız çocuklarına daha fazla zaman ayırabildiklerini bildirmişlerdir. Bunun nedeni araştırıldığında kız çocuklarının aileleri ile daha fazla zaman geçirdikleri bu nedenle ailelerin kız çocukları ile daha fazla ilgilendikleri görülmektedir.

Tablo17’de “Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?” sorusuna deneklerin verdikleri cevaplara göre ailelerin erkek çocukların sorunlarını daha fazla çözebildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo18 – tablo19 Birlikte incelendiğinde ilkokul mezunu ailelerin sınıf etkinliklerinde ve okul-aile işbirliği koruma derneklerinde daha fazla görev aldıkları görülmektedir. Bunun sebebi daha fazla zamanlarının olmasıdır.

Tablo24’te Annenin yaş değişkenine göre ailelerin okul-aile görüşmelerini hangi durumlarda gerçekleştirdikleri sorusuna 31-35 yaş aralığındaki annelerin çoğunlukla öğretmen çağırıldığında okula gittiklerini belirtmektedirler.

BÖLÜM IV

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇ

Bu bölümde araştırmadan çıkarılan sonuçlar verilmektedir.

4.1.1. Ailelere Sorulan Bazı Bağımsız Sorular İle İlgili Sonuçlar

- ❖ Anelelerin büyük çoğunluğu ev hanımı(66,5)ve eğitim düzeyi düşük(%26,6, İlkokul mezunu).
- ❖ Annelerin eğitim düzeylerinin düşük olması çocukla en çok ilgilenen kişi olarak çocukların okul başarısını olumsuz etkilemektedir.
- ❖ Babaların işlerine daha fazla önem verdikleri ve çocuklarına fazla zaman ayırmadıkları, bu nedenle aile bütünlüğünde bozulma olduğu saptanmıştır.
- ❖ Anne baba ve öğretmen ilişkisinde ailelerin öğretmenlere fazla güvenmedikleri ve veli toplantılarında çocuklarını hep öğretmenlere karşı savunma pozisyonunda oldukları görülmüştür.
- ❖ Ailelerin erkek çocukların sorunlarını daha kolay çözdükleri saptanmıştır.
- ❖ Ailelerin kız çocukları ile geçirdikleri vaktin daha fazla olduğu saptanmıştır.
- ❖ Aileler, kız çocuklarına daha zaman ayırabilmelerine rağmen erkek çocukların sorunlarını daha fazla çözdükleri saptanmıştır. Ailelerin erkek çocuklara daha fazla anlayışlı yaklaştıkları kız çocuklarına karşı daha disiplinli davrandıkları bu davranışında kız çocuklarının ailelerine daha uzak oldukları daha içe kapanık davrandıkları saptanmıştır.

4.1.2. Annenin Mesleği Değişkenine Göre Sonuçlar

- ❖ Çalışmayan anneler daha çok okul-aile birliği gibi koruma derneklerinde görev alarak çocuklarının durumunu takip edebilmektedirler.

- ❖ Memur anneler daha çok öğretmen çağırıldığında okula gitmekte. Buradan çocuklarını takipte okuldan ya da öğretmenden bir çağrı geldiğinde işbirliğine katıldıkları sonucu çıkmaktadır.

4.1.3. Annenin Yaşı Değişkenine Göre Sonuçlar

- ❖ 31-35 Yaş aralığındaki anneler öğretmenle ve okul yönetimi ile daha çok işbirliği içinde oldukları sonucuna varılmaktadır. Bunun nedeni bu yaş gurubundaki annelerin çocukları ile daha ilgili ve eğitime daha bilinçli baktıklarındandır.
- ❖ 20 – 25 yaş aralığındaki anneler veli toplantılarına daha sık katılmaktadırlar.
- ❖ 26-30 yaşındaki anneler ise daha çok öğretmenin yaptığı düzenli toplantılara katılarak okul aile işbirliğini gerçekleştirmektedirler.
- ❖ Annenin yaş değişkenine göre bulgular incelendiğinde 35 yaş altı annelerin çocuklarının eğitimi ile daha fazla ilgili oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca okul aile işbirliğini daha fazla ve daha bilinçli olarak gerçekleştirdikleri öğretmenlerle ilişkilerinde daha işbirlikçi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.4. Ailelerin Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Sonuçlar

- ❖ Çocuk sayısı 4 ve üzeri olan aileler öğretmen çağırıldığında veya veli toplantılarında çocuklarının durumları ile bilgi edinmektedirler. Ailelerle yapılan yüz yüze görüşmelerde çocukla ilgili bir problem olmadığı sürece okul aile işbirliğine yanaşmadıklarını belirtmişlerdir.
- ❖ Çocuk sayısı fazla olan aileler okuldaki tüm etkinlik ve törenlerden haberdar oldukları ama bunlara katılmadıklarını belirtmişlerdir.
- ❖ Çocuk sayısı az olan aileler, okul ve öğretmenle daha çok işbirliği içinde oldukları fakat okuldaki etkinliklerden daha az haberdar olduklarını belirtmişlerdir.
- ❖ Az çocuğu(1 veya 2) olan ailelerin çocukları okulda daha problemliler oldukları ailelerinin okul ve öğretmenle sık sık işbirliği içinde oldukları,

çocuk sayısı fazla olan ailelerin çocuklarının daha problemsiz oldukları ailelerin öğretmenlerle ve okulla daha az işbirliği içinde oldukları sonucuna varılmıştır.

4.1.5. Babanın Mesleğine Göre Sonuçlar

- ❖ Esnaf olan babaların veli toplantısına daha fazla katıldıkları bunun nedeninin; esnaf babaların çocuklarının eğitimi ile daha ilgili oldukları sonucu çıkarılmaktadır.
- ❖ İşsiz babaların veli toplantılarına daha az katılmaktadırlar. Çocuklarının durumunu okula gittiklerinde öğrenmektedirler.
- ❖ Sanayici babalar okula gittiklerinde öğretmenle daha rahat görüşebilmektedirler.

4.2. ÖNERİLER

- ❖ Okullarımızdaki rehberlik servisleri öğrenci problem oluşturduğunda devreye girmektedir. Öğrencilere kendini tanıma, beklentilerini gerçekleştirme ve meslek belirleme konularında, belli aralıklarla rehberlik yapılması onların motivasyonunu ve çalışma azmini artıracaktır.
- ❖ Yeni eğitim sistemi öğrencinin hayata donanımlı bir şekilde hazırlanması ezberden çok öğrenmeye olanak sağlaması açısından başarılıdır. Uygulamada sınavların bu sisteme göre belirlenmesi ve öğrencilerin devamlı bir sınav ortamından çıkarılması başarıyı artıracaktır.
- ❖ Ayrıca proje ödevleri ve interaktif ders ortamları öğrencinin araştırmadan çok internetten her şeyi bulup yazmasına dönüşmüştür. Bunun yerine daha çok kendinin yazacağı kendi fikirleri ile yapacağı ödevler verilmesi öğrencinin kopya yerine kendi eserlerini yaratmasını sağlayacaktır. Buda öğrencinin özgüvenini artıracaktır. İyi hazırlanmış net ve açık projeler verilmeli, projeler daha çok uygulamaya dayalı olmalıdır.
- ❖ Anne babalar çocuk eğitimi konusunda çok bilgisizlerdir. Bu konuda çocukların ailelerine okullarda eğitim verilmesi, düzenli olarak aile rehberliği

yapılması, öğrencinin eğitiminde aile ile öğretmenin tek çizgide davranmasını sağlayacak ve tutarsızlığı ortadan kaldıracaktır.

❖ Aile-okul ve öğretmen çocuğa karşı ortak tavırlar takınmalı bir tarafa karşı çocuğa güvensizlik imajı verilmemelidir. Okul yöneticileri ve öğretmenler çocuğun yanında konuşulmamalıdır.

❖ Öğretmen aile ilişkileri güçlendirilmeli; öğretmenlerin belli aralıklarla aileleri ziyaret etmeleri, ailelerin yaşam standartlarını tanımaları sağlanmalıdır.

❖ Milli Eğitim Bakanlığı, yöneticileri alanında iyi eğitim görmüş uzman kişilerden oluşturmalıdır. Bunun için üniversitelerde açılan yöneticilik bölümleri desteklenmeli, mevcut yöneticilere eğitimler verilmelidir.

❖ Her şeyden önemlisi eğitim bir gönül işidir. Eğitimci, insanları seven toplumsal yaşamı özümsemiş, özgüveni yüksek, mesleğine aşık, sağlam kişilikli olmalıdır. Bu özelliklere sahip olan kişilerin eğitimin içinde olması sorunların çözümünde büyük kolaylık sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Ada ve Ünal,2001, Öğretmenlik Mesleğine Giriş,M.Ü. Yayınları,İstanbul.

Apuhan,2002, Etkili Öğretmenin Temel Davranışları, Timaş Yayınları,İstanbul,

Ataç,2003,Öğretmenler İçin Öğrenci Psikolojisi, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.

Ayhan, Oktay ve Oğuz,2004,21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi,İstanbul.

Aytaç,2006, Çağdaş Eğitim Amaçları, Mevsimsiz Yayınları, Ankara.

Bacaksız İsmail, Gülizar Eren İlköğretim Okulu Özel Sınıf öğretmeninini veli toplantısında yaptığı konuşma

Barutçugil,2002, Eğiticinin Eğitimi, Kariyer Yayıncılık,İstanbul

Başaran,2006, Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi, Siyasal Basım Dağıtım, İstanbul,

Bradley end Stuber,1998,Çocukları Kötülüklerden Korumak, Beyaz Yayınları,İstanbul,

Burns, C.P., Roe B.D. ve Ross E.P. (1992). Teaching Reading in Today's Elementary

Calderhead, James (1997). “Öğretmenlerin Uzmanlığının Tanınması ve Geliştirilebilmesi” Uluslararası dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı, Milli Eğitim Basımevi. Ankara. 21

Canan,2004 Aile İçi İletişim Seminerleri 3, Çocuk Eğitiminde Anne Baba Sorumluluğu,İstanbul

Cone, J.D. And Delawyer, D.D. and Wolfe, V.V., 1995, “Assessing Parent Participation: The Parent/Famly İnvovement İndex”, Exceptional Children, 51(5), 417-424,

Congelgi and James, S.,1988, Clasroom Manogement strategles. Longman Inc. New York,

Cüceloğlu,1999,Savaşçı,Sistem Yayıncılık,İstenbul,

Çağlayan,2006, Öğrenci Merkezli Eğitim, Gülhane Yayınları, stanbul,

Çelenk, S., (2003), Okul Aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Dergisi, 2003, sayı:24

Çelenk, S. (2001), Okul Dışı etkilerin İlkokuma Yazma Öğretiminde Okuduğunu Anlama Başarısına Katkısı, A.İ.B.Ü. Yayınlanmamış (Yayın Kurulu Kararı Alınmış) Araştırma.

Deniz,1999,Global Eğitim, Türkmen Kitabevi, İstanbul,

Diaz, S. L. (1989). The Home Environment and Puerto Rican Children's Achievement: A Researcher's Diary, (Bul. Kyn. Satır, (1996). The National Association for Education Conference, Hulston, April-May.

Doğan,2003, Öğretmen ve Eğitim Yöneticilerine Rehber, İstanbul,

Duman,2005, Okul Aile İşbirliği, Morpa Kültür Yayınları,İstanbul,

Durmuş,2006, Eğitim Döneminde Yüksek Başarı, Nesil Yayınları, İstanbul,

Eastman, B. (1988). Family Involvement In Education. (Bul.Kyn. Satır, 1996). Wisconsin State Department of Public Instruction, January.

Elmacıoğlu,2004, Başarıda Aile Faktörü, Hayat Yayınları, İstanbul

Epstein William M., 1994, "Economic Development and Social Welfare in the Third World: The End of Romance." Journal of International and Comparative Social Welfare,

Farrel,1988, "Giving Voice To High School Students: Pressure and Boredom, You Know What I'm Saying?" American Educational Research Journal,

Glasser,1992. Okulda Kaliteli Eğitim, Beyaz Yayınları, İstanbul,

Gordon,1999. Çocukta Dış Disiplin mi? İç Disiplin mi?, Sistem Yayıncılık, İstanbul,

Gordon, T. (1993). Etkili Öğretmenlik Eğitimi, YA-PA Yayınları, İstanbul

Hamilton and Lee, V. And Others,1990, “Japense and American Childrens, Reasons for the Things They Do School.”, American Educationnal Research Journal.

Harris,Andrews and Anstoy, 2002, Some Observations on School-Community-Family Relations in Selected Schools in Newfoundland. Observations on school-community-family rerelations.htm,

Hollingsworth P. M. ve Hoover H. H. (1999), İlköğretimde Öğretim Yöntemleri, A. Ü. Rektörlüğü Yayınları.

Jacobsen, David and Others,1985, Methods for Teaching. Askills Approach. Second Ed. Charles and Merril Pub. Comp. Colombus.

Kalkınç, 2007. Okul Evde Başlar, Nobel Yayınları, Ankara,

Kavaklı, Ali Erkan,2001, Bilge Öğretmen, Nesil Yayınları,İstanbul

Kayalp,2006, İdeal Eğitim, Nesil Yayınları, İstanbul,

Lemlech,1988, Classroom Management, Longman İnc. Second Ed. New York,

Lewis, T.J. and Chard, D. end Scott, T.M.,1994, Full inclusion and the education of children and youth with emotional and behavioral disorders. Behavioral Disorders

Malkoç, G. (1993). Aile Eğitimi ve Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde

Araşlar Sempozyumu, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul

Margarit, Malka and K.K. Almougy,1991, “Classroom Behavior and Family Climate in students With learning Disabilities and Hyperactive Behavior” Journal of Learning Disabilities,

Miller, 2000. Çocuğunuzu Tanıym Sekiz Yaşında, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul,

Oğuz,Muzaffer,2007, A.H.Tanpınar İ.Ö.Okulu Emekli Öğretmen, Yapılan mülakatlar,

Oktay A.,1999,Yaşamın Sihirli Yılları,Okul Öncesi Dönem, Epilson Yayınevi,İstanbul

Otrar,2003,Rehber Kitap, Nobel Yayınları,İstanbul,

Örkl,2006, Gelecekte Eğitim, Gündüz Kitabevi, Ankara,

Sönmez,2004, Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Anı Yayıncılık,Ankara

Pehlivan, İ.,2000, İş Yaşamında Stres, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Rosenthal, D. and Young Sawyers, J.,1996, Building successful home/school partnerships: Strategies for parent support and involvement. Childhood Education,

Senge, P., 1993, The Fifth Discipline, London: Century Book

Suryawikata,1993, “The Impact Of Oassroom Cimate On Students Attitudes And Behavior Toward Matters Related To Population.” Dissertation Abstracts İnternational,

Şenel,2005, Eyvah ocuğum Okula Başlıyor, Özgür Yayıncılık, İstanbul

Şimşek ve Tanaydın (2001). Öğretmen veli Katılımı: Öğretmen,-Veli-Psikolojik Danışma üçgeni, İlköğretim Online 1(1), [Web üzerinde] <http://ilkogretimonline.org.tr/vol1say1>.

Titiz,2000, Okulda Yeni Eğitim, Beyaz Yayınları, Ankara

TOSUN, Cemal, (2002), Din Eğitimi Bilimine Giriş, 2. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

TUTKUN, Ö. ve KÖKSAL, A.,2000, Okul- Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar,Eğitim Araştırmaları Dergisi 216-224.

Vakkasoğlu,2006,Öğretmenin Not Defteri, Cihan Yayınları, İstanbul,

Viechnicki, Karen (1997) “Öğrenci Dosyalarının Değerlendirilmesinin Öğretmenin Sınıf İçi Etkinliklerine Olan Etkisi” A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 28, sayı 2 s.351

Vural,2004, Öğrencinin Başarısı İçin Aile Okul Birlikteliği, Hayat Yayınları, İstanbul

Yavuzer,2006, Çocuğunuzun ilk 6 yılı, Remzi Kitabevi,İstanbul

Değerli Aileler;

Bu çalışmada, öğretmen-aile işbirliği ile çocuğun eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi konusunda inceleme yapılacaktır. Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlara göre topluca değerlendirilecektir. Bu nedenle ankete adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Araştırmanın geçerliliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka her soruyu cevaplandırınız. Sizce en doğru olan seçeneği mutlaka doğru yere işaretlemeye dikkat ediniz. Cevaplamayı parantez içine çarpı(x) işareti koyarak yapınız. Gösterdiğiniz ilgi ve işbirliği için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Canan Çetin – Y. Lisans Öğr. Orhan Oğuz

I. BÖLÜM

1. Çocuğunuzun ödevleri ile en fazla ilgilenen kişi:

- a-( ) Anne   b-( ) Baba
c-( ) Diğer(belirtiniz) .....

2. Çocuğunuzun okuldaki eğitimi ile ilgilenen kişi:

- a-( ) Anne   b-( ) Baba
c-( ) Diğer (belirtiniz) .....

3. Yaşınız:

- 1-( ) 20-25
2-( ) 26-30
3-( ) 31-35
4-( ) 36-40
5-( ) 41 ve üzeri

4. Eğitim Durumunuz:

- 1-( ) Okur-yazar değil
2-( ) Okur-yazar
3-( ) İlkokul mezunu
4-( ) Ortaokul mezunu
5-( ) Lise mezunu
6-( ) Üniversite mezunu

5. Eşinizin eğitim durumu:

- 1-( ) Okur-yazar değil
2-( ) Okur-yazar
3-( ) İlkokul mezunu
4-( ) Ortaokul mezunu
5-( ) Lise mezunu
6-( ) Üniversite mezunu

6. Annenin mesleği:

- 1-( ) Esnaf
2-( ) Serbest meslek(doktor, avukat vb.)
3-( ) Memur
4-( ) Emekli
5-( ) Ev hanımı
6-( ) Diğer(belirtiniz).....

7. Babanın mesleği:

- 1-( ) Esnaf
2-( ) Serbest meslek(doktor, avukat vb.)
3-( ) Memur
4-( ) Emekli
5-( ) Sanayici
6-( ) Subay
7-( ) İşçi
8-( ) İşsiz
9-( ) Çiftçi
10-( )
Diğer(belirtiniz).....

8. Çocuğunuzun cinsiyeti:

- 1-( ) Kız   2-( ) Erkek

9. Çocuğunuzun öğretmeninin cinsiyeti;

1-( ) Bay

2-( ) Bayan

1-( ) Birinci sınıf

3-( ) Üçüncü sınıf

5-( ) Beşinci sınıf

7-( ) Yedinci sınıf

9-( ) Dokuzuncu sınıf

11-( ) On birinci sınıf

2-( ) İkinci sınıf

4-( ) Dördüncü sınıf

6-( ) Altıncı sınıf

8-( ) Sekizinci sınıf

10-( ) Onuncu sınıf

12-( ) On ikinci sınıf

10. Kaç çocuğunuz var;

1- ( ) Bir

2- ( ) İki

3- ( ) Üç

4- ( ) Dört ve daha fazla

12. Veli toplantısına ne sıklıkta katılıyorsunuz?

1-( ) Hiç katılmıyorum

2-( ) Kısmen katılıyorum

3-( ) Hepsine katılıyorum

11. Çocuğunuz kaçınıcı sınıfta okuyor:

13. Okulunuzun Yeri:

1-( ) Geceköndü bölgesi

2-( ) Merkezdeki okul

3-( ) Özel okul

Aşağıdaki her cümleyi sırasıyla okuyunuz. Her ifadeye 5 4 3 2 1 ölçekleri ile cevap verilecektir. “5=her zaman, 4=sık sık, 3=bazen, 2=nadiren(çok az), 1=hiç” olarak olumludan olumsuzu doğru sıralanmıştır. Size hangisi uygun ise o sayının üstüne çarpı(x) işareti koyunuz.

II. BÖLÜM

A-Okul-Aile işbirliğini hangi durumlarda gerçekleştiriyorsunuz?	Her zaman	Sık sık	bazen	nadiren	hiç
1 Çocuğumun durumunu öğrenmek amacı ile okula gittiğimde	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2 Çocuğum başarısız olduğunda	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3 Öğretmen beni okula çağırdığında	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4 Okulda yapılan veli toplantılarında	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5 Sınıf etkinliklerinde görev alarak	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6 Okul-Aile işbirliği, koruma derneği gibi kuruluşlarda görev alarak	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7 Öğretmenin düzenli olarak her ay ya da her hafta yaptığı toplantılara katılarak	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8 Sıfta çocuğumla ilgili bir sorun olduğunda	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
B Okul-Aile işbirliğinde kimlerle işbirliği kuruyorsunuz?					
1 Okula gittiğinizde öğretmenle rahatlıkla görüşebiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2 Okul müdürü ya da yardımcıları ile görüşme imkânı bulabiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3 Okuldaki rehberlik servisi ile görüşmeleriniz oluyor mu?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4 Okul velilerin işbirliğini sağlamak amacı ile etkinlikler düzenliyor mu?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5 Okulda yapılan tüm etkinliklerden ve törenlerden haberiniz oluyor mu?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6 Okulla ilgili bilgileri çocuğunuz size bildiriyor mu?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
C - Ailelerin çocukların eğitimindeki yeterlilikleri					
1 Çocuğunuzun derslerine yardım ederken kendinizi yeterli hissediyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2 Çocuğunuzun ders çalışma saatlerini düzenli olarak ayarlayabiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3 Çocuğunuzun ödevlerini kontrol ediyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4 Çocuğunuza karşı sabırlı ve hoşgörülü oluyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5 Çocuğunuzun sorularına cevap verebiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6 Çocuğunuzun sabırla dinliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7 Çocuğunuzun sosyal bir varlık olarak gelişmesine yardımcı oluyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8 Çocuğunuza yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9 Çocuğunuz sizi dinliyor mu, dediklerinizi yapıyor mu?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
10 Gerektiğinde çocuğunuzun ödüllendiriyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
11 Gerektiğinde çocuğunuzun cezalandırıyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12 Çocuğunuzun sağlıklı kişilik geliştirmesine yardımcı olabiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13 Çocuğunuza oyun oynama zamanı veriyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14 Çocuğunuzun sorunlarını çözebiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
15 düzenli okuma ve çalışma alışkanlığı edindirebiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
16 Çocuğunuza kaynak kitaplar ve araç-gereç seçiminde yardımcı olabiliyor musunuz?	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

D Okul-Aile işbirliği için geliştirilecek bir programın sahip olacağı niteliklerden size uygun olanı işaretleyin.	Her zaman	Sık sık	bazen	Nadiren	hiç
1 Sınıf öğretmeni, çocuk eğitimi ile ilgili, belli gün ve saatte velilere eğitim vermelidir.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2 Sınıf öğretmeni, belli saatte öğrenci ailelerinin sorularını yanıtlayarak aileleri eğitmelidir.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3 Okulda, düzenli olarak aileleri eğitecek toplantılar yapılmalıdır.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4 Okula, çocuk eğitimi konusunda eğitim verecek uzmanlar getirilerek a	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5 Ailelerin, ihtiyaç duydukları konulara ilişkin kitapçıklar hazırlanarak ailelere dağıtılmalıdır.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6 Ailelerin, çeşitli şekillerde, okuldaki etkinliklere katılmaları sağlanarak eğitilmelidir.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7 Aynı sınıftaki çocukların, ailelerinin birbirlerini tanımaları amaçlayan etkinlikler düzenlenmelidir.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8 Aileleri eğitecek, etkili televizyon ve radyo programları hazırlanmalıdır.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)